

DUŽIJANCA

NAM U SRCU

Katolički list

ZVONIK

GOD: XIII BR. 8 (142) Subotica, kolovoz (august) 2006. 90,00 din

PAPA SE I NA ODMORU RADO SUSRETAO S LJUDIMA

S. M. JASNA CRNKOVIĆ POLOŽILA DOŽIVOTNE ZAVJETE

DUŽIJANCA 2006.

**BANDAŠICA I BANDAŠ PRINIJELI SU HOSTIJE I OVOGODIŠNJU KRUNU
NA EUHARIJSTISKOM SLAVLJU**

NAŠA DUŽIJANCA SLIČI BADNJOJ VEČERI

Žitni vijenac na očevoj glavi je bio znak zahvale, znak ponosa, znak dike velike. Svoj ponos, diku svoju položio je u zemlju, da kruhom rodi.

Tмурно je, na kišu je, a ipak smo radosni. Slavimo našu Dužijancu. Jednom sam svojim prijateljima u Schwarzwald u priča o našoj, bunjevačkoj Badnjoj večeri. Bio je to govor o mladoj zelenoj pšenici na blagdanskom stolu, i govor o našem raspjevanom božićnjaku, i o zrnju pšeničnom, kojim nas je otac za svečanim stolom blagoslivljao. Govorio sam im slami prostrtoj po našoj sobi. Netremice su slušali. Nisu se nadiviti mogli. Lijepa je Badnja večer. Naša Dužijanca sliča Badnjoj večeri. Tu je pšenica, tu kruh, tu slama u ures perlice spletena, tu pjesma i veselje. Za bunjevačke Hrvate između Sombora, Subotice i Baje Dužijanca je blagdan nad blagdanima. S ganućem se sjećam naše kućne dužijance. Moj otac je bio prvi kosac, bandaš. Kad se žetva završila, mama je kod kuće pripravila svečani stol. Od klasova je isplela vijenac. Taj vijenac je, poput krune, bio na očevoj glavi. Ono, jesenas u zemlju bačeno zrno, naoko je umrlo, a onda se iz hladne zemlje stabljika zelena ukazala. Za te zlatne klasove su moji roditelji ruke sklapali i kad su sijali, i kad su se njive naše u zelenilo obukle. Molili su otac i mama, molili Boga za kišu, molili za sunce. Žitni vijenac na očevoj glavi je bio znak zahvale, znak ponosa, znak dike velike. Nakon što je po vijencu i očevoj glavi potekla voda, vijenac se objesio nad vrata u hodniku, gdje je čekao jesen kasnu, kad je otac zrnje iz vijenca pomiješao s ostalim sjemenom i posijao. Svoj ponos, diku svoju položio je u zemlju, da kruhom rodi.

Ovo je dužijanca svih dužijanci. Ovo je dužijanca hvala svih obiteljskih hvala. Ovo je veliko Tebe Boga hvalimo svih nas koji živimo od kruha.

To je dužijanca na kućnom pragu. Stajali smo oko svečanog stola i zajednički molili. Ta zahvalna molitva je bila svečanost. Ona je dala okvir za svečani objed ili večeru. Tako smo slavili dužijancu u Somboru i svake godine sam je čekao svim srcem. Ta je kućna dužijanca prešla u ovu veliku, zajedničku, koju sada slavimo. Ovo je dužijanca svih dužijanci. Ona kućna je bila zahvalnica kućne čeljadi za domaćinim stolom, a ovdje: podignite svoje glave i pročitajte što je naš župnik Matija Mamužić dao napisati na ovaj svečani luk: Ecce tabernaculum Dei cum hominibus. Zaista: "Evo šatora Božjeg s

ljudima!" Mi smo Božja čeljad. Ovo je dužijanca svih obitelji. I ova dužijanca završava svečanom gozdom Jagančevom - svetom misom. Ova je dužijanca hvala svih obiteljskih hvala. Ovo je veliko *Tebe Boga hvalimo* svih nas koji živimo od kruha. Nisu nam veliki poljoprivredni strojevi ugasili dužijancu. Ako je ona, obiteljska i zamrla, ova, zajednička, živi.

Najdraža molitva Bogu je molitva hvale koju sada zajedno molimo u pjesmi i riječi. Neka se molitva naših duša uzdigne Bogu! Neka pod svodovima dične ove naše stolnice zvoni zahvalna pjesma Božje čeljadi. Vinula nam se zahvala zajedno s mirisnim tamjanom pred prijestolje Svevišnjega.

"Već žarko sunce zalazi, o Svjetlosti neprolazna, Jedinstvo - Trojstvo blaženo, u srca naša svjetlost lij!" Zamalo će se na obzorju pojaviti zvijezda Danica da nam navijesti noć. Volimo zvijezdu Danicu, ona će nam u praskozorje sutrašnjega dana navijestiti svjetlo dužijance. Isus je Danica koja nam sja da u mraku puta nađemo i da nam noć zaszvietli kao dan. Svoju smo želju ispjevali: "od istoka sunčeva do zalaska hvaljeno bilo ime Gospodnje". Zaista! Neka je hvaljeno ime Gospodnje za zlatno klasje, za pogaču bilu, za vjeru našu, za zvonku našu hrvatsku ikavicu, i za odanost našu. Neka je hvaljeno ime Gospodnje za kruh svagdanji. Naš je župljanin Aleksa Kokić u stihovima opisao Bogu odano srce svoje sestre, kao da ona sama govori: *Bilo je nediljno jutro. Iz bašče sam nabrala cviča i pošla lagano križu, koji je na njivu svoju pobožni stavio dida, da svaki lika nađe, i mira svojoj duši, kada je nepravda muči i bol teška kida. Iz mora žutog se klasja raspele uzdiglo nebu, klasovi vitki, sjajni od zrnja jutarnje rose, svoje su teške glave naslonili na križ i na Isusove krvave noge. Meni se u taj čas, brate, pričinilo svaki put kad se dirnili Kristovi' nogu ponosni klasovi sve su sjajniji, zlatniji bili, da su iz nabrekli' rana u sebe nove snage, nove lipote pili...* I to je naša Dužijanca. Žitni klasovi piju nove snage i nove iz nabreklih rana Propetoga. I kad god se dotaknu svetih rana postaju sjajniji i zlatniji. Kao što su poljski i ulični svjedočanstvo o pobožnim našim precima! Tako je i svaki danas njegovani križ svjedok da smo i mi odani Bogu kao dida nam, nana i bačo naš. Kokićevi klasovi su bili sjajniji kad su se dotakli križa i rana Isusovih. Nama Bog u Dužijanci daje veći sjaj i veću snagu: hrani nas i časti kruhom

vječnoga života. Zato je ova Dužijanca još jedan Isusov poziv: Uzmite i jedite, uzmite i pijte. Ne možemo mi bez nedjeljne svete mise. Samo iz Euharistije ulazi u našu dušu snaga i radost života. Kome da idemo, samo Isus ima riječi vječnoga života. Gdje da potražimo mira svojoj duši, kad nas nepravda muči i kad nam bol teška dušu kida? Kome ćemo se okrenuti kad nam bolest neizlječiva guši život matere ili brata?

"Što da uzvratim Gospodinu za sve što mi je učinio? Uzet ću čašu spasenja i zazvati ime Gospodnje" (Ps 116,2).

Preuzvišeni gospodine biskupe! Kad sutra uzmete kalež spasenja, zazovite ime Gospodnje nad ovim narodom, zahvalite Bogu za pšenicu i kruh, za plodove duha i rada ruku čovječjih. Božji čovjek ne radi samo zato da ima, već i zato da lijepo i kvalitetno živi. U žetvi se radilo naporno, ali radosno i ponosno. Bilo je vremena za molitvu, za zajedništvo. Pjesmom se umor gasio, noć skraćivala, pjesmom se snaga obnavljala.

Zahvaljujemo ove godine i za Đuru Arnolda. On je otac subotičke glazbene kulture. Zahvaljujemo i za Albu Vidakovića - koji je oteo zaboravu Đuru Arnolda, kojega danas ponosno spominjemo kao jednog od velikana hrvatske glazbene kulture. Zahvalite s biskupom našim Ivanom i za svu ljepotu narodne nošnje i lijepih običaja naših. Slama nam je božićni ures u sobi i na stolu. Ona nam je znak božićne radosti. Ali, kad slama dođe u vješte prste i veselo srce, onda slama rađa ukrasom kojim se dičimo. Imamo mi vijenac od klasova, ali imamo i krunu ispletenu od slame, kao znak dužijance. Zahvalite Bogu i za vrijedne prste djevojaka i snaša, koji bezvrijednoj slami daju tako titravu, nježnu i zlaćanu ljepotu. Sutra će, ako Bog da, s nama biti čitava grana bunjevačka od Sombora do Subotice, i od Žednika do Tavankuta da zajedno zahvalimo Bogu za žetvu. Povijest nam je dugo, dugo bila zajednička. Vjera nam je "isprošena, krvlju zapečaćena. Vjernost je satkala povijest našu. Slavna nam je povijest, i mučenička je vjera naša" (Eduard Peričić). Proslavite s nama dužijancu svih bačkih dužijanci, a Bog će dati pa će "opet zasjat sreća u očima ljudi, u srca se vratit pjesma naših njiva" (Aleksa Kokić).

"DUŽIJANCA OD VAS KATOLIKA I HRVATA - BUNJEVACA TRAŽI SVJEDOČANSTVO ŽIVE VJERE"

Piše: Željka Zelić

"S ponosom i radošću njegujte Dužijancu"

- Ispraćaj bandašice Mirjane Horvacki i bandaša Marina Milodanovića u "kolijevci Dužijance" ●
  - Misno slavlje pored subotičke katedrale sv. Terezije Avilske predslavio pomoćni biskup đakovački i srijemski, mons. Đuro Hranić ●
  - Nakon svete mise upriličena svečana povorka do središnjeg gradskoga trga ●
- Predaja kruha od novoga brašna gradonačelniku Gezi Kucseri ● Svečani ručak u HKC "Bunjevačko kolo" ●
- U poslijepodnevnim satima položeno cvijeće i vijenac od žita na grob utemeljitelja Dužijance, mons. Blaška Rajića ●
  - "Bandašicino kolo" u dvorištu župe sv. Roka ni kiša nije spriječila ●

Činjenica da je Dužijanca i danas ponos Hrvata Bunjevaca, potvrđuje se iz godine u godinu, kao i ona druga da unatoč brojnim razmimoilaženjima i nesuglasticama, mala ali ipak ponosna hrvatska zajednica na sjeveru Bačke zna dostojno i s ponosom zahvaliti za žito koje iz godine u godinu vrijedno rađa na širokim i prostranim poljima bačke ravnice. Zahvaljujući tom žitu svake godine možemo zahvaliti za kruh od novoga brašna. Dokaz tomu i ovogodišnja je središnja proslava "Dužijance 2006." koja je po devedeset i peti put, u više od 20 manifestacija i s ništa manje ljubavi, organizirana kao i davne 1911. godine, i to s onim zamislima s kojima ju je organizirao i prisvitli Blaško Rajić.

Svečana Večernja molitva

O tomu govori i svjedočanstvo kojega je na svečanoj Večernjoj molitvi u subotu 12. kolovoza u subotičkoj katedrali-bazilici sv. Terezije Avilske, izrekao gost ovogodišnje Dužijance, pomoćni biskup đakovački i srijemski, mons. Đuro Hranić. Obraćajući se nazočnim vjernicima, biskup

Hranić ih je, osobito govoreći o zahvalnosti kao najsvetijem činu naše komunikacije s Bogom kojega ostvarujemo u euharistijskomu slavlju, potaknuo da s ponosom i radošću njeguju Dužijancu, te da dopuste da ih prožimaju one vrednote koje u njoj slave i da prebiru po bogatstvu vjere, kršćanskih i ljudskih vrijednosti, kulture i vlastitoga identiteta. Istaknuvši kako su Hrvati Bunjevci dali velik doprinos hrvatskoj kulturi, crkvenosti, teologiji, glazbi ali i na svim područjima života, biskup je nadodao kako u mnogim stvarima i oni iz

domovine gledaju i imaju što vidjeti kod nas te se čini da trebaju dolaziti ovdje kako bi učili, zaključio je biskup Hranić.

Biskupa Hranića, a na osobit način bandašicu **Mirjanu Horvacki** i bandaša **Marina Milodanovića**, malu bandašicu **Marinu Horvacki** i malog bandaša **Marka Križanovića** te goste i vjernike okupljene te večeri u katedrali, na smisao i važnost Dužijance, ali i povezanost Đakovačko-srijemske i Subotičke biskupije, u nadahnutoj propovijedi podsjetio je katedralni župnik **mons. Stjepan Beretić**, čiji veći dio donosimo na 3. stranici ovoga broja *Zvonika*.

Na kraju molitve, bandašica Mirjana i bandaš Marin prinijeli su na oltar ovogodišnji simbol odnosno krunu Dužijance izrađenu od slame, rad **Marije Ivković Ivandekić** iz Đurđina. Kruna predstavlja simbol Druge sinode Subotičke biskupije završene u lipnju ove godine, a osim knjige, rastvorene i nadahnute Duhom Svetim, na kruni se nalazi i 70 klasova kao znak sjećanja na 70 godina od završetka Prve bačke Sinode. Večernja molitva završena je blagoslovom, a pjevanje na Večernjoj predvodio je katedralni zbor "Albe Vidaković" pod ravnanjem s. **Mirjam Pandžić**.

Ispraćaj u "kolijevci Dužijance"

Ohrabreni riječima izrečenim na Večernjoj molitvi, bandašica Mirjana Horvacki i bandaš Marin Milodanović, zajedno s malom bandašicom Marinom Horvacki i malim bandašom Markom Križanovićem, prigradskim bandašima i bandašicama i najljepšim parovima predvođeni kraljicama župe sv. Roka pod vodstvom s. **Silvane Milan**, ispraćeni su u nedjelju 13. kolovoza iz "kolijevke Dužijance" - crkve sv. Roka,

čime je započelo središnje slavlje Dužijance 2006. Obraćajući se mladima, župnik ove župe, **preč. Andrija Anišić**, istaknuo je kako su upravo oni ponos, radost i budućnost svojega naroda i da na njima ostaje nastaviti čuvati i njegovati ovu tradiciju Hrvata - Bunjevaca i ljubav prema žitu i žitnim poljima.

Nakon što su kraljice otpjevale pjesmu, formirana je kolona s karucama na čijem čelu je bila okićena kruna od žita. Ispred katedrale, gdje je slavljena svečana misa zahvalnica, dočekao ih je katedralni župnik, **mons. Stjepan Beretić** zajedno sa starateljima ovogodišnje Dužijance, **prim. dr. Markom Senteom** i **Zvonimirom Vukovom**.

Misa zahvalnica

Unatoč oblačnom vremenu i kiši koja je prijetila pokvariti slavlje, na misnom slavlju kojega je na platou pored katedrale predslavio pomoćni biskup đakovački i srijemski, **mons. Đuro Hranić** zajedno s domaćim biskupom **Ivanom Péntzesom**, katedralnim župnikom Stjepanom Beretićem te dvadesetak svećenika, okupilo se više tisuća vjernika. Pozdravljajući ovogodišnjega gosta Dužijance, ali i predstavnike mjesne samouprave, republičke i pokrajinske državne vlasti, predsjednike nacionalnih vijeća, kulturnih i političkih institucija i organizacija, a napose ovogodišnju bandašicu i bandaša, malu bandašicu i malog bandaša te bandaše i bandašice okolnih mjesta, biskup Péntzes poželio je svima da se osjećaju sabrani oko Božjega oltara kao zajednica. Jer, kako kaže Drugi vatikanski sabor: svi smo mi u dostojanstvu jednaki jer smo sinovi i kćeri Božje, a razlikujemo se po tome što tko u toj zajednici služeći vrši. Osim toga, biskup Péntzes poželio je da nas Duh Sveti ujedini u jedno srce i u jednu dušu u zahvali na ovoj Dužijanci.

* Mučan je život čovjeka koji ne vidi plodove svojega rada i nastojanja

“Mučan je život koji nema uspjeha, mučan je život čovjeka koji ne vidi plodove svoga rada i svojih nastojanja. Obuzima ga gorčina, primiče se tami očaja, pa čak i smrti. No, Bog ne promatra čovjeka kroz uspjeh i slavu među ljudima, nego kroz čestitost srca”, poručio je biskup Hranić u propovijedi, tumačeći postupke proroka Ilije koji se sklanja u pustinju ojađen i

obeshrabren postupcima svojih sunarodnjaka koji napuštaju svoj vjerski, a onda i nacionalni identitet, te umoran od neuspjeha u propovijedanju Božje riječi, shrvan razočaranjem poželi umrijeti i nestati. “Zar se ne osjećamo često poput Ilije, umorni od neuspjeha?”, upitao se propovjednik, nadodavši kako je uistinu mučno truditi se, raditi, ne imati uspjeha i ne vidjeti napredak. Uspoređujući to s današnjim vremenom, ustvrdio je kako žetva može biti čak i uspješna, ali to više nije garancija kruha svagdašnjega niti ona osigurava sve ono što je potrebno za život. Jer sve se češće ne živi od proizvodnje, pa čak ne niti od rada svojih ruku, upozorio je biskup, te nadodao kako se sve češće živi od preprodaje, mešetarenja i

Ugledni gosti Dužijance 2006.

Na poziv organizatora da nazoče slavlju Dužijance i ove su se godine odazvali ugledni gosti: **mons. Đuro Hranić**, pomoćni biskup đakovački i srijemski; **dr. Ivan Péntzes**, biskup subotički; **Géza Kucsera**, gradonačelnik Subotice sa suradnicima; **Saša Vučinić**, predsjednik Skupštine općine Subotica; iz Vlade RS: **Predrag Marković**, predsjednik Narodne Skupštine RS; **Ivana Dulić Marković**, potpredsjednica Vlade RS; **dr. Tamás Korhecz**, potpredsjednik Pokrajinskog Izvršnog vijeća i pokrajinski sekretar za ostvarivanje prava nacionalnih manjina, upravu i propise; **Zoran Prčić**, načelnik Sjevernobackog okruga; **István Ispánovics**, republički poslanik; **Slaven Dulić**, pomoćnik sekretara za ostvarivanje prava nacionalnih manjina, upravu i propise i direktor Službe za crkve i vjerske zajednice; **Petar Lađević**, član Vlade R. Srbije iz direkcije za ljudska i manjinska prava; **dr. Gábor Lódi**, potpredsjednik Izvršnog vijeća AP Vojvodine; **Aleksandar Kravić**, savjetnik predsjednika Skupštine AP Vojvodine; **Đorđe Čović**, zamjenik pokrajinskoga sekretara i **Goran Živkov** iz Ministarstva poljoprivrede; iz ambasade Republike Hrvatske: **Davor Vidiš**, generalni konzul RH u Subotici sa suradnicima; **Branimir Lončar**, ministar-konzul RH u Beogradu; **Miljenko Nenadić**, savjetnik za gospodarstvo veleposlanstva RH u Beogradu; iz ambasade Rumunjske: **Ion Gabriel Andrej**, ataše za kulturu; iz ambasade Austrije: **dr. Ulrike Hartman**, savjetnica; iz ambasade Finske: **Ana Majja Korpi**, ambasadorica; iz ambasade Mađarske: **Ferenc Nagy**, generalni konzul R. Mađarske u Subotici, **Ilona Sípos**, konzulica; iz ambasade Slovenije: **Jadranka Šturm Kocjan**, ministrica savjetnica; **Anto Đapić**, gradonačelnik Grada Osijeka sa suradnicima, **Antun Toni Žagar**, zamjenik župana Vukovarsko-srijemske županije; **Josip Sojat**, zamjenik gradonačelnika Grada Senja sa suradnicima; **Ivan Miličić**, vijećnik Gradskoga vijeća Županje; **Mirko Bačić**, predsjednik Turističke zajednice Županje; **Piroska Mikó** i **János Rehmán** iz grada Kiskunhalasa; predstavnici nacionalnih vijeća: **Josip Zvonimir Pekanović**, predsjednik Hrvatskog nacionalnog vijeća; **Lazo Vojnić Hajduk**, predsjednik Izvršnog vijeća HNV-a; **Petar Kuntić**, predsjednik Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini; **Józef Kasza**, predsjednik Saveza Vojvođanskih Mađara; **dr. Tomislav Stantić**, predsjednik G17+ u Subotici; predstavnici prijateljskih gradova: **dr. Mihály Bimbó**, predsjednik Skupštine općine Kanjiža; **Tomislav Bogunović**, gradonačelnik Bača; **Anikó Zsíros Jankelić**, predsjednica Skupštine općine Sente; **Marija Hećimović**, iz Hrvatske Matice iseljenika kao i drugi predstavnici mjesne samouprave te kulturnih i političkih institucija i organizacija.

trgovine na crno. U tom smislu, biti danas iskren, čestit, pošten i dobar, govoriti isključivo istinu, često znači biti lud. Isto tako, ostati vjeran Bogu i svojoj Katoličkoj Crkvi te njezinom učenju i moralnim principima i zapovijedima, u sekulariziranom društvu u kojemu se živi kao da Boga nema, to znači biti natražan, ismijan i izrugivan, rekao je biskup ponovno upozorivši na to kako su poljuljane i obiteljske vrednote, bračna ljubav i vjernost.

* Dužijanica - izraz žive vjere i zahvalnosti Trojedinomu Bogu

* U središtu Dužijance jest zahvala za pšenično zrno i kruh, te euharistija - slavlje Kristova prijelaza kroz smrt u život

Govoreći nadalje o slavlju Dužijance, biskup Hranić istaknuo je kako Dužijancu kao tradicionalno žetveno slavlje,

kao izraz žive vjere i zahvalnosti Trojedinomu Bogu obojeno katoličkim hrvatskim identitetom i kulturnim izričajem, slavimo danas u teška i nezahvalna vremena koja od katolika i Hrvata - Bunjevaca traže svjedočanstvo žive vjere te puno truda i žrtve jer rijeka života u koju smo uronjeni teče u nekom drugom pravcu. Protumačio je to sjetom tolikih osiromašenih salaša i seljaka i tolikih nezaposlenih ljudi i besperspektivnosti za mlade ljude te otežavajućim okolnostima za njegovanje hrvatskog i bunjevačkog te katoličkog vjerničkoga identiteta i crkvenosti.

Rekavši kako je pšenično zrno predodređeno da bude hrana, da bude samljeveno i postane kruh i tako postane izvorom novoga života u nama, ili da bude posijano u zemlju, biskup Hranić istaknuo je kako nema žetve i nema novoga života bez prethodnoga umiranja pšeničnoga zrna u zemlji, iako posijano zrnje, baš kao i čovjek, ne vidi plodove svoga umiranja. Uspoređujući naše žrtve s Kristovom žrtvom, pojasnio je kako upravo te poteškoće jesu znak i potvrda da smo na Isusovom putu. I upravo zato je u središtu Dužijance euharistija, slavlje Kristova prijelaza kroz smrt u život. Čovjek koji se hrani Isusom, njegovim vrednotama, riječju i stavovima, i koji blaguje kruh što nam ga On daje, živi snagom koju mu Isus daje. Zato Dužijancem zahvaljujemo ponajprije onome koji je bio spreman i sposoban biti gubitnik, ali se u njoj utvrđujemo u vjeri da onaj koji živi u skladu s Božjom voljom sve do smrti, da onaj koji ostaje vjeran vječnim i neprolaznim vrednotama i onaj koji iskreno voli svoj identitet i ostaje ustrajan u istinoljubivosti, čestitosti i poštenju, ide Isusovim putem spase-nja. I zato se Dužijancem sa zahvalnošću utvrđujemo u vjeri i vjernosti Isusu Kristu, zaključio je biskup Hranić.

Prinos darova i prikaz "kruna" dužijance

Usljedio je potom prinos darova, a osim vina, vode i kruha od ovogodišnjega roda pšenice kojega su prinijeli mladi u narodnim nošnjama, svi prigradski bandaši i bandašice prikazali su biskupu Hraniću simbole svojih dužijanci. Bandašica Mirjana i bandaš Marin na oltar su prinijeli hostije za misu zahvalnicu odnosno krunu ovogodišnje Dužijance, simbol Druge sinode Subotičke biskupije.

Misa zahvalnica završena je svečanom pohvalnicom "Tebe Boga hvalimo" te euharistijskim blagoslovom. I ove godine pjevanje je predvodio katedralni zbor "Albe Vidaković" pod ravnanjem s. **Mirjan Pandžić**.

Svečana povorka

Iako je potkraj mise počela padati kiša, nakon euharistijskoga slavlja formirana je svečana povorka od katedrale do središnjeg gradskog trga do kojega su najprije pješice ulicama Subotice prošli ugledni gosti na čelu s biskupom Hranićem. Na trg su najprije pristigli konjanik s barjakom Dužijance i ostali konjanici na paradnim konjima, a zatim i risari, te kulturno-umjetnička društva iz Subotice i okolice, Sombora, Svetozara Miletića, Bačkog Brega, Vajske, Slan-

kamena, te Županje, Pušća, Donjih Andrijevac iz Republike Hrvatske i Bitole iz Republike Makedonije. U povorci je bio i velik broj mladih i djece u unikatnim bunjevačkim i drugim narodnim nošnjama, a među njima su bila i djeca iz dječjeg vrtića "Marija Petković" iz Subotice predvođeni svojim odgajateljicama, zatim kraljice župe Sv. Roka i dr.

Predaja kruha gradonačelniku

Najsvečaniji trenutak povorke započeo je dolaskom bandaša i bandašica iz Bajmoka, Tavankuta, Male Bosne, Staroga Žednika, Đurđina, Ljutova, Svetozara Miletića te Sombora, kao i pratilja bandaša i bandašice na improviziran salaš, čiji su domaćini ove godini bili **Davor i Dajana Šimić**. Bandašicu Mirjanu Horvacki i bandaša Marina Milodanovića, te malu bandašicu Marinu Horvacki i malog bandaša Marka Križanovića dočekali su subotički gradonačelnik **Géza Kucsera** i predsjednik Organizacijskoga odbora "Dužijance 2006.", **Grgo Kujundžić**. Bandašica Mirjana predala je gradonačelniku kruh od novoga brašna blagoslovljenog na misi zahvalnici, dok je bandaš Marin domaćinu salaša predao

vijenac od novoga žita. obraćajući se nazočnima, gradonačelnik Géza Kucsera poručio je kako je primajući kruh od novoga brašna osjetio u njemu cijelu prošlost naroda koji živi na ovim prostorima, ali isto tako i budućnost, trud i rad marljivih ruku, tradiciju, običaje, vjeru u zemlju i ljudski rad i vjeru u Boga. Zaključio je riječima kako svi mi, a osobito oni koji u svojim rukama imaju vlast, trebaju osigurati uvjete da se trud i rad marljivih ruku cijeni na pravi i valjani način.

Program na gradskome trgu, kojega su ove godine vodili **Bernardica Ivanković** i **Marko Pejić**, završio je zajedničkom zdravicom i "Velikom" bunjevačkim kolom. Za sve uzvanike priređen je potom i ručak u HKC-u "Bunjevačko kolo".

Posjet grobu utemeljitelja Dužijance prisvitlog Blaška Rajića

Predvečer istoga dana, bandašica Mirjana i bandaš Marin zajedno sa župnikom župe sv. Roka, preč. Andrijom Anišićem i predsjednikom Organizacijskoga odbora Dužijance 2006. Grgom Kujundžićem, položili su cvijeće i vijenac od žita na grob mons. Blaška Rajića. I ovom je prigodom Grgo Kujundžić podsjetio bandaša i bandašicu da

oni u svom mandatu "preuzimaju" lijepu dužnost brige oko posjećivanja i uređivanja groba Blaška Rajića o velikim kršćanskim blagdanima. Oni će o blagdanu Svih Svetih okiti ti grob, o Božiću donijeti čašu žita, za Uskrs ga okiti ti cvijetom "cica mace" i na Duhove donijeti cvijet zove. Tako će iskazati svoje poštovanje utemeljitelju Dužijance.

"Bandašicino kolo" usprkos kiši

Usprkos kiši koja je cijeloga dana prijetila, u dvorištu župe sv. Roka započelo je tradicionalno "Bandašicino kolo", čime je ujedno završeno središnje slavlje Dužijance 2006. Sve okupljene goste, među kojima je bio i biskup Đuro Hranić, pozdravio je župnik Andrija Anišić, nakon čega su bandaš i bandašica zajedno pozvali sve na cjelovečernje slavlje.

"Imajte hrabrosti suočavati se i s poteškoćama u životu, imajte hrabrosti biti iskreni i biti svoji. Budite ponosni na svoj identitet, negujte svoje korijene, trudite se i ne bojte se žrtve, jer vas katolike i Hrvate treba i Vojvodina i Srbija, da unosite autentične ljudske i kršćanske vrednote u ovo društvo", poručio je biskup Hranić okupljenim mladima opraštajući se na taj način ujedno i od vjernika Subotičke biskupije. Potaknuo je ih je također da se kroz život probijaju ponajprije kroz školovanje i studij, jer trebamo mlade i sposobne ljude koji su u stanju s kreativnošću započeti nešto novo.

Nazočne je, zahvaljujući na velikoj podršci koju je te večeri primila, pozdravila i potpredsjednica Vlade RS, **Ivana Dulić-Marković**, istaknuvši kako je u cijelu namjeru da stvari promijeni na bolje i u njenu hrabrost ugrađeno puno Dužijanci. "Dužijanica u nas unosi mir i stabilnost i nepokolebljivost da je toduboko u nama i da to nitko, ni iz nas ni iz Vojvodine ne može izbaciti", rekla je Marković.

Kiša koja je padala od početka do kraja tradicionalnog "Bandašicinog kola", nije smetala okupljenima, među kojima je bio velik broj mladih, da se unatoč toj činjenici, uz zvuke tamburaškog sastava "Ravnica" u dvorištu župe sv. Roka zabavljaju do ponoći. Iako su loši vremenski uvjeti učinili da broj sudionika slavlja Dužijance bude znatno manji, oni koji su bili dionicima svih događaja svjedoče drukčije: zahvalom, radošću, entuzijazmom i dobrim raspoloženjem, unatoč spomenutim neprilikama. Poruka biskupa Hranića upućena mladima u tradicionalnom "Bandašicinom kolu" da budu ponosni na svoj identitet, da neguju svoje korijene i da se trude i ne boje žrtve jer i njih zdrave katolike i Hrvate trebaju i Vojvodina i Srbija, trebala bi potaknuti ne samo mlade "na kojima je budućnost našega naroda" na aktivnije sudjelovanje u ovakvim i sličnim slavljinama, nego i sve one koji im tu budućnost mogu učiniti plodonosnijom i svjetlijom. Dao Bog da dogodne klica bačena u zemlju, ali i ona u naša srca, donese obilatiji rod.

Dužijance su i ove godine proslavljene u ....

... Starom Žedniku

Prva u nizu seoskih Dužijanci ove je godine održana u Starom Žedniku u nedjelju 9. srpnja, a na čelu povorke koja je išla kroz cijelo selo sve do župne crkve sv. Marka bili su ovogodišnja bandašica **Sonja Majlat** i bandaš **Zdenko Vukov**. Čast da ove godine mogu ponijeti titulu male bandašice i maloga bandaša pripala je **Nataši Vojnić** i **Milanu Radojeviću**. Misno slavlje u spomenutoj crkvi predslavio je župnik iz Đurđina vlč. **Lazar Novaković** zajedno s domaćim župnikom **Željkom Šipekom**, a misnom slavlju nazočio je i pravoslavni paroh, otac **Jovica Mojsilović**. Misnom slavlju nazočila je i predstavnik Generalnog konzulata RH u Subotici **Iva Aranjoš**, zamjenik predsjednika Općine Subotica, **Petar Kuntić**, predsjednik Organizacijskoga odbora "Dužijance 2006." **Grgo Kujundžić**, predsjednik Mjesne zajednice Novoga Žednika **Dragomir Ubović**, predsjednik Savjeta Mjesne zajednice Staroga Žednika **Josip Dulić** te član Skupštine Mjesne zajednice **Stipan Skenderović**.

Nakon misnoga slavlja, bandaš i bandašica u župnom su dvoru predsjedniku Savjeta Mjesne zajednice Josipu Duliću predali kruh od novoga brašna, a ovogodišnji simbol Dužijance u Starom Žedniku tj. sliku od slame na kojoj se nalaze simboli euharistije izradila je **Ana Milodanović**.

U večernjim je satima u Domu kulture u Starom Žedniku održano tradicionalno "Bandašicino kolo". Nakon prigodnog skeča pod nazivom "Čulanka" te predstavljanja Folklornog odjela Hrvatskog kulturnog cetra "Bunjevačko kolo" tj. njegova ogranka iz Staroga Žednika, nazočne je ostatak večeri zabavljao ansambl "Ravnica".

... Tavankutu

Svečanom misom zahvalnicom u crkvi Presvetoga Srca Isusova u Tavankutu proslavljena je 16. srpnja Dužijanca u Tavankutu. Proslava Dužijance započela je nakon što su ovogodišnja bandašica **Sandra Babić** i bandaš **Goran Benčik**, mala bandašica **Kristina Lebović** i mali bandaš **Ivan Rudić** u svečanoj povorci zajedno s mnoštvom mladih odjevenih u bunjevačku narodnu nošnju ušli u crkvu. Koncelebriranu svetu misu predvodio je župnik iz Aladinića u Bosni i Hercegovini, **don Vinko Raguž**, zajedno s domaćim župnikom vlč. **Franjom Ivankovićem**. U prigodnoj homiliji, don Vinko

potaknuo je sve vjernike da budu zahvalni Bogu za onoliko koliko imaju, posebno istaknuvši kako trebamo zahvaljivati i na malim stvarima. U procesiji koja je održana u sklopu mise, sudjelovali su osim bandašica i bandaša i mladi u nošnjama, članovi kulturno-umjetničkih društava te ministranti i svećenici ali i brojni vjernici. Kruna od slame na kojoj se nalaze plodovi koje rađa tavankutska zemlja: grožđe, jabuke, kruške i dr., izradila je **Jozefina Skenderović**, voditeljica slamarske sekcije HKPD "Matija Gubec" iz Tavankuta.

Misi zahvalnici nazočili su predstavnici Generalnog konzulata RH u Subotici **Mirela Lucić** i **Tihomir Šilović**, zamjenik predsjednika Općine Subotica **Petar Kuntić**, predsjednik HNV-a **Josip Z. Pekanović** te predsjednik Organizacijskoga odbora "Dužijance 2006.", **Grgo Kujundžić**.

Kao što je to tradicija kako u Subotici, tako i u svim okolnim mjestima u kojima se slavi Dužijanca, kao kruna i završetak slavlja u večernjim je satima u župnom dvorištu održano "Bandašicino kolo", a nazočne je zabavljao ansambl "Ravnica".

Svečanoj proslavi prethodilo je u subotu 15. srpnja zatvorenje XXI. Saziva kolonije naive u tehnicu slame, a tijekom ovoga programa održana je i risarska večer, dok su bogati kulturni program upriličili članovi folklornog i tamburaškog odjela HKPD-a "Matija Gubec" iz Tavankuta kao i HKUD-a "Dubrava" iz Aladinića (BiH) te KUD-a "Ivan Goran Kovačić" iz Velike (HR).

... Bajmoku

Svečanom povorkom kroz Bajmok u nedjelju 23. srpnja započela je proslava Dužijance u Bajmoku. Misno slavlje u crkvi sv. Petra i Pavla predvodio je novoimenovani župnik iz Bača vlč. **Josip Štefković** zajedno s domaćim župnikom preč. **Slavkom Večerinom** te župnim vikarom vlč. **Zsoltom Bendeom**. Na misi su, kao nositelji Dužijance u Bajmoku, posebno mjesto zauzeli ovogodišnja bandašica i bandaš, **Jasmina Temunović** i

Vladimir Gunić. Misno slavlje pjevanjem je uzveličao župni zbor, a ljepoti misnoga slavlja doprinijela su i djeca i mladi obučeni u bunjevačku narodnu nošnju. Osim brojnih vjernika, Dužijanci u Bajmoku nazočili su i gradska bandašica i badaš, **Mirjana Horvacki** i **Marin Milodanović**, kao i zamjenik predsjednika Općine Subotica **Petar Kuntić** i dopredsjednik Organizacijskog odbora "Dužijance 2006." **Josip Horvat.** U večernjim je satima u prostorijama MKUD-a "Dózsa György" održano "Bandašicino kolo", a okupljene je goste zabavljao ansambl "Ravnica".

... Svetozaru Miletiću

Svečanom svetom misom koju je u nedjelju 23. srpnja u crkvi Rođenja Blažene Djevice Marije predslavio župnik **Antal Egedi** proslavljena je Dužijanca u Svetozaru Miletiću. Tijekom misnoga slavlja nositelji ovogodišnje Dužijance bandašica **Maja Loboda** i bandaš **Alen Mandić** prinijeli su na oltar kruh od novoga brašna te krunu izrađenu od slame, a klasove žita i isječen kruh nazočnim su vjernicima dijelili mala bandašica **Sandra Bagi** i mali bandaš **Slavko Dulić.** Misnom slavlju među ostalim nazočili su i generalni konzul Generalnog konzulata RH u Subotici **Davor Vidiš**, predsjednik Organizacijskoga odbora "Dužijance 2006." u Subotici **Grgo Kujundžić**, predstavnik HKC "Bunjevačko kolo" iz Subotice **Jelena Piuković**, predstavnik HKUD-a "Vladimir Nazor" iz Sombora: predsjednik Društva **Šima Raič**, tajnik **Antun Knežević**, pročelnik **Željko Kolar**, član **Mata Matarić**, kao i somborska bandašica **Ivana Maunić** i bandaš **Antun Džinić**, čonopljanska bandašica **Snežana Mladan** i bandaš **Nenad Simić**, predsjednik Skupštine Općine Sombor **Jovan Slavković** i predsjednica Mjesne zajednice **Katarina Kaić** te predstavnici kulturno-umjetničkih društava.

Dodajmo kako je proslava Dužijance u Svetozaru Miletiću započela duhovnom pripravom u petak 21. srpnja, a nastavljena je u subotu 22. srpnja cjelovečernjim programom pod nazivom "Risarska večer" održanog u Domu kulture, a sudionici programa bili su članovi kulturno-umjetničkih društava i vokalnih solista iz Svetozara Miletića, Sombora, Bačkoga Monoštora, Male Bosne i Čonoplje.

... Maloj Bosni

U župi Presvetoga Trojstva u Maloj Bosni, održana je 30. srpnja manifestacija zahvale za ovogodišnju žetvu, čiji su ovogodišnji nositelji bila bandašica **Tereza Nađ Heđeši** i bandaš **Mirko Gabrić**, male bandašice **Biljana Nimčević** i **Josipa**

Stipić i mali bandaš **Mario Francišković.** Misno slavlje u župnoj crkvi predslavio je župnik vlč. **Ivan Szabatkai**, a prije kraja misnoga slavlja upriličena je procesija oko crkve s Presvetim Sakramentom, u kojoj su osim bandaša i bandašica sudjelovali i mladi i djeca obučeni u bunjevačku narodnu nošnju, te brojni gosti i vjernici. Misi zahvalnici nazočili su i gradska bandašica i bandaš, **Mirjana Horvacki** i **Marin Milodanović**, zamjenik predsjednika Općine Subotica, **Petar Kuntić** te potpredsjednik Organizacijskoga odbora "Dužijanca 2006." **Josip Horvat.** U večernjim satima na poljani oko župne crkve održana je akademija, a tom su prilikom izvedeni prigodni recitali, igrokazi i pjesme. Nakon toga održano je i "Bandašicino kolo" na kojemu je svirao tamburaški sastav "Biseri".

Za nedjeljnu proslavu vjernici ove župe pripravili su se trodnevnicom koju je predvodio vlč. **Josip Vogrinc**, kapelan u subotičkoj katedrali sv. Terezije.

... Đurđinu

Dužijanca u Đurđinu svečano je proslavljena svetom misom zahvalnicom koju je u crkvi sv. Josipa Radnika 6. kolovoza predslavio katedralni župnik, **mons. Stjepan Beretić**, u zajedništvu s domaćim župnikom **Lazarom Novakovićem** i župnikom župe sv. Marka Evanđeliste iz Staroga Žednika, vlč. **Željkom Šipekom.** Proslava je započela svečanim ulaskom u crkvu bandašice **Marice Stantić** i bandaša **Marinka Čovića** te male bandašice **Snežane Orčić** i malog bandaša **Željka Ivkovića Ivandekića** zajedno s brojnim mladima odjevenima u bunjevačku narodnu nošnju te vjernicima.

Podsjećajući na značaj Dužijance, mons. Beretić u propovijedi je naznačio kako Božjem blagoslovu za kruh treba zahvaljivati ne samo ovom prigodom nego i svakodnevno.

Ovogodišnji simbol đurđinske Dužijance izradila je slarmarka i mještanka **Marija Ivković Ivandekić**, a riječ je o slici

koja prikazuje karmelićanski grb, a koja je izrađena u povodu ovogodišnje 50. obljetnice smrti o. Gerarda Stantića. Ovom prigodom u crkvi je bila priređena i izložba fotografija bandaša i bandašica đurđinske Dužijance od 1935. godine sve do danas.

Na proslavi Dužijance u Đurđinu bili su i generalni konzul Republike Hrvatske u Subotici, **Davor Vidiš**, zamjenik predsjednika Općine Subotica, **Petar Kuntić**, predsjednik Organizacijskoga odbora "Dužijance 2006.", **Grgo Kujundžić** te ovogodišnja gradska bandašica i bandaš, **Mirjana Horvacki** i **Marin Milodanović**.

U večernjim je satima održana i prigodna akademija posvećena vlč. **Josipu Temunoviću**, na kojoj je bilo riječi o njegovu životu i književnom radu, a tom su prigodom pročitane i njegove pjesme. Proslava Dužijance završena je "Bandašicinim kolom" ispred župnoga doma, a goste je zabavljao tamburaški sastav "Ravnica" iz Subotice.

... u Ljutovu

Već petu godinu za redom, u organizaciji HKUD "Ljutovo" proslavljena je 6. kolovoza Dužijanica u Ljutovu. Misno slavlje kod križa u selu predvodio je župnik iz Sombora, **dr. Marinko Stantić**, zajedno s domaćim župnikom odnosno župnikom župe Srca Isusova iz Tavankuta, vlč. **Franjom Ivankovićem**. Nositelji ovogodišnje Dužijance u Ljutovu bili su bandašica **Ivana Mamuzić** i bandaš **Srđan Križanović**, te mala bandašica **Renata Remeš** i mali bandaš **Filip Mamuzić**. Govoreći o važnosti zahvale, dr. Stantić u propovijedi je rekao kako je hvala izraz ovisnosti o višem, odnosno Gospodinu. Upozorio je

potom i kako se danas trebamo zapitati o radu i njegovoj vrijednosti, jer danas, kad je čovjek toliko unapredovao i našao toliko pomoćnih sredstava da bi sebi olakšao rad, izgubio je sreću. "Izgubio je radost, sebe i blišnjega. Stroj i posao su mu najbliži, čovjek koji ga može usrećiti daleko je od njega", zaključio je propovjednik.

Nakon mise zahvalnice uslijedio je prigodni kulturno-umjetnički program, na kojemu su među ostalim nastupili i članovi HKUD "Ljutovo" te tamburaši iz Ljutova i Tavankuta, a prigodne recitacije izvela je **Katica Bačić**.

Proslavi Dužijance u Ljutovu nazočili su konzul Generalnog konzultata RH u Subotici, **Davor Vidiš**, zamjenik predsjednika Općine Subotica, **Petar Kuntić**, predsjednik Izvršnog odbora HNV-a, **Lazo Vojnić Hajduk**, potpredsjednik Organizacijskoga odbora "Dužijance 2006.", **Josip Horvat** te gradska bandašica **Mirjana Horvacki** i bandaš **Marin Milodanović**.

Kao i u svim subotičkim okolnim mjestima, Dužijanica je završena "Bandašicinim kolom", a goste je zabavljao ansambl "Biseri".

Somborska "Dužionica"

Osamnaesti puta po redu proslavljena je u Somboru "Dužionica", a centralna proslava održana je u nedjelju 30. srpnja, okupljanjem sudionika i gostiju u prostorijama Hrvatskog kulturno-umjetničkog društva "Vladimir Nazor" iz Sombora koji ove godine slavi 70. obljetnicu svojega postojanja. Povorku do crkve predvodili su ovogodišnja bandašica i bandaš, **Ivana Maunić** i **Antun Džinić** te mala bandašica i bandaš, **Cecilija Pekanović** i **Antonio Gromilović**. Misno slavlje u somborskoj crkvi Presvetoga Trojstva predslavio je župnik i somborski dekan **Josip Pekanović**. Nakon svete mise, do središnjeg somborskog Trga Svetoga Trojstva formirana je povorka u kojoj su među ostalim sudjelovali i mladi odjeveni u narodne nošnje uz pratnju HKUD-a "Vladimir Nazor" iz Sombora, članova HKPD-a "Silvije Strahimir Kranjčević" iz Bačkog Brega, KUDH-a "Bodrog" iz Bačkog Monoštora, HKPD-a "Stjepan Radić" iz Slankamena, HBKUD-a "Lemeš" iz Svetozara Miletića, KUU-e "Naša grana" iz Budrovca, KUD-a "Ivan Tišov" iz Vinkovaca te KUD-a "Željezničar" iz Osijeka, a u svečanoj povorci sudjelovao je i tamburaški sastav "Zlatni zvuci". Povorka sudionika uputila se potom i do zgrade Skupštine Općine u kojoj je upriličen svečani prijam kod gradonačelnika Jovana Slavkovića, a kojemu su ovogodišnja bandašica i bandaš predali posvećen kruh od novoga brašna. Slavlje je potom nastavljeno u prostorijama HKUD-a "Vladimir Nazor", a prigodnim se riječima nazočnima obratio predsjednik toga Društva **Šima Raić** podsjećajući pri tom kako se u starija vremena obavljala žetva. Osim toga, novi broj lista "Miroljub" predstavio je njegov glavni i odgovorni urednik **Matija Đanić**. Druženje je u večernjim satima nastavljeno i u tradicionalnom "Bandašicinom kolu" koje je održano u prostorijama HKUD "Vladimir Nazor".

Proslavi Dužionice nazočili su mnogobrojni gosti, među ostalim i generalni konzul Republike Hrvatske u Subotici **Davor Vidiš** sa suradnicima, predsjednik Općine Sombor **Jovan Slavković**, predsjednik Skupštine Općine Sombor **Miodrag Sekulić**, potpredsjednica Skupštine Općine Sombor **Marta Horvat Odri**, predsjednik Odbora za međunarodnu suradnju Skupštine Općine Sombor **Karlo Log**, predsjednik Izvršnog odbora HNV-a **Lazo Vojnić Hajduk**, članica Izvršnog odbora HNV-a **Jelena Piuković**, prior karmelićanskog samostana o. **Anđelko Jozić**, župnik župe Sv. Križa **dr. Marinko Stantić** te predstavnici hrvatskih udruga.

Prema Hrvatskoj riječi priredila: **Željka Z.**

Izložbom "S Božjom pomoći" započelo slavlje "Dužijance 2006."

"Neka poruka ove izložbe bude: 'Pozlatili se ljudi'. Neka postanu u kulturi življenja ono što su nam stari ostavili kao poruku ne tako jako bogatih koliko marljivih zlatnih ruku, zlatnih očiju, zlatnog srca i zlatnih ljudi", istaknuo je **dr. Andrija Kopilović**, predsjedavajući Katoličkog instituta za kulturu, povijest i duhovnost "Ivan Antunović", otvarajući tradicionalnu izložbu "S Božjom pomoći" koja je na temu "Zlatovez u primijenjenoj umjetnosti" otvorena u utorak 8. kolovoza u subotičkoj Modernoj galeriji "Likovni susret". Izložbom, koju je po šesnaesti put organizirao Institut "Ivan Antunović" zajedno s Etnografskim odjelom "Blaško Rajić", ujedno je započelo i središnje slavlje Dužijance 2006., a osim dijelova bunjevačke narodne nošnje i različitih ukrasa rađenih u tehnici zlatoveza, izložene su i slike **Roze Lipaić**. Govoreći o svemu izloženom, dr. Kopilović naznačio je kako pohvala ne ide zlatu jer ono nije zaslužno zato što je zlato, pa čak ni činjenici da se njime diče kraljevi i ljudi, već zlatnim rukama koje su vezle strpljivo izložene predmete. Upravo je zato, smatra dr. Kopilović, baš u Dužijanci prikladno prirediti ovakvu izložbu jer je to rad vrijedan pažnje, bez obzira da li se radi o tom najplemenitijem metalu. "Najveća vrednota jest činjenica da je čovjek time kultivirao svoj život", rekao je dr. Kopilović nadodavši kako nam baš u ovim našim teškim vremenima međusobnog nerazumijevanja, isključivosti i sukoba, kada ne znamo dovoljno vrednovati rad čovjeka koji nikada nije apsolutno dobar, ni apsolutno loš, ova izložba treba poručiti da je najveća vrednota čovjek, i to zlatan čovjek.

O značenju, kvaliteti i ljepoti slikarskoga umijeća **Roze Lipaić**, u ime galerije "Likovni susret" govorila je **Jasmina Vidaković Jovančić**, usporedivši njen rad s onim francuskoga slikara **Paula Gauguina** koji je otvorio puteve modernoj umjetnosti. Kako je istaknula **Vidaković**, **Roza** je gradeći snažne kiparske likove i slikajući svijetlim i jakim bojama, baš kao **Gauguin** i **fovisti**, bila neobično iskrena u svojem izrazu. Ljepota njenih slika jest u činjenici da je napravila poseban svijet u kojemu je ne robujući onomu što ju okružuje sama izmaštala svoj odlazak iz obične sive svakodnevice koju je živjela, a što je posebno izraženo u **Rozinoj autobiografskoj slici** "Na krilima svojih snova maštala je djevojčica mala", zaključila je **Vidaković**.

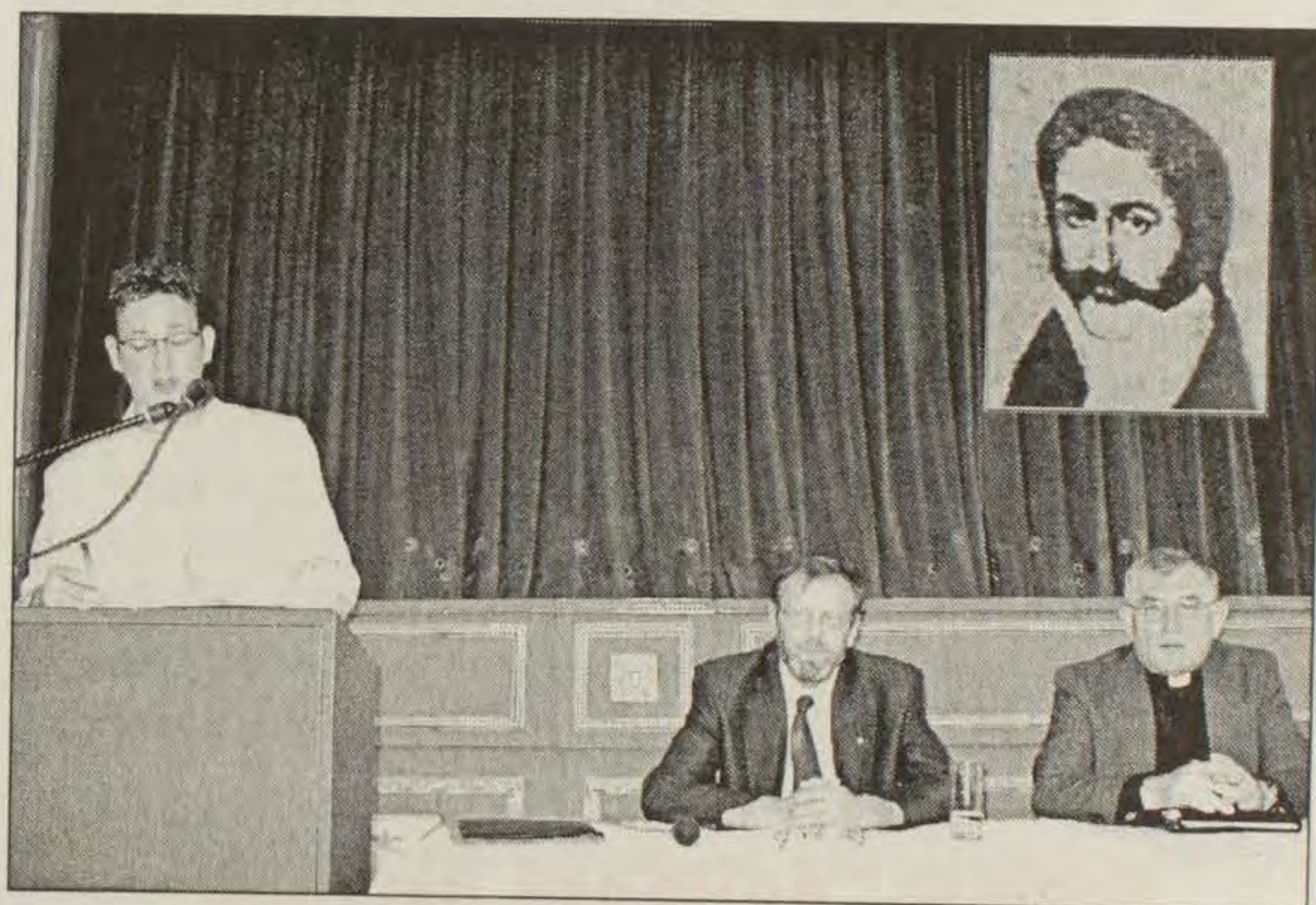
Roza Lipaić rođena je 5. listopada 1925. godine u Subotici. Njen je rad i slikarski talent prepoznat već u drugom razredu osnovne škole, nakon što je poslije natječaja za mlade talente kojega je raspisala **Strossmayerova galerija** u Zagrebu, dobila poziv za besplatno školovanje na umjetničkoj školi. No, zbog nerazumijevanja roditelja, **Rozino** školovanje nakon osnovne škole nije nastavljeno te godine 1950. počinje slikati najprije ukrašava-

jući uskrсна jaja, a zatim i oslikavajući zidove svoje kuće i domove svojih bližnjih. Prelazi potom na rad akvarelom, a zatim i na tehniku ulja na platnu. Na poziv **bikovačkog župnika vlč. Julija Bašića** oslikala je i strop i zidove župne kuće u Bikovu. Početkom 90-ih godina slikar i pedagog **Stipan Šabić** aktivirao je rad likovne sekcije u HKC-u "Bunjevačko kolo", gdje **Roza** nastavlja slikati sve do današnjih dana. Osim što je uključena u rad **tavankutske likovne kolonije**, **Roza** je sudjelovala i u radu nekoliko saziva umjetničke kolonije "Bunarić", osnovane 1997. godine, a izlagala je i na više skupnih izložbi. **Rozine** slike na kojima su među ostalim prikazani salaši, ljudi, običaji, događaji iz djetinjstva ali i sakralne teme i bajkoviti prizori, čuvaju se u fondu HKC "Bunjevačko kolo" te u privatnim zbirkama.

Ljubitelji ove vrste umjetnosti izložbu će u galeriji "Likovni susret" moći pogledati do 8. rujna 2006. godine. /Ž. Z./

Književna večer posvećena skladatelju Đuri Arnoldu

Književnom večeri koja je ove godine posvećena skladatelju **Đuri Arnoldu** o 225. godišnjici njegova rođenja, nastavljena je u četvrtak 10. kolovoza u Hrvatskom kulturnom centru "Bunjevačko kolo" bliža priprava za središnje slavlje "Dužijance 2006.". Kako je to otvarajući književnu večer istaknuo predsjedavajući Katoličkog instituta za kulturu, povijest i duhovnost "Ivan Antunović", **dr. Andrija Kopilović**, **Đuro Arnold** djelovao je u Subotici, za Suboticu i ostavio je duboki trag i zadužbinu Subotici. "Biti tako svjestan graditelj kulture duha kao što je bio **Đuro Arnold**, znači ostaviti trajnu baštinu koja, dokle god traje, oplemenjuje ono što je čovjeku najvrednije, njegovu kulturu duha", zaključio je dr. Kopilović.

Budući da je većini današnjih Subotičana djelo i život ovoga skladatelja većinom ostao nepoznat, o životnom putu i značenju djela ovoga skladatelja govorio je najprije katedralni župnik, **mons. Stjepan Beretić**, posebno se osvrnuvši na glazbeni život Subotice u vremenu u kojemu je **Arnold** djelovao, a o čijoj veličini pisanom riječi svjedoče sve do danas i **Albe Vidaković**, **Kalman d'Isoz**, **Zdravko Blažeković**, **Josip Mioč**, **Ante Sekulić**, **Jagoda Martinčević Lipovčan**, **Nela Skenderović**, **Veronika Vavrinec** te mnogi drugi. Govoreći nadalje i o poteškoćama s kojima se, kao zborovođa župne crkve sv. Terezije Avilske skladatelj **Arnold** borio, predavač je istaknuo kako je njegov uporan i oduševljen rad donosio svoje plodove, jer je 1809. godine sa svojim orkestrom i zborom priredio prvi subotički koncert, a još je više zaslužan za osnutak danas glasovite Muzičke škole i filharmonije u Subotici. Osim toga, **Arnold** je 1819. godine u Osijeku izdao i crkvenu pjesmaricu odnosno "Pismenik" u kojoj se nalazi mnoštvo pjesama bačkih Hrvata. Na njemačkom jeziku

Arnold je 1826. godine napisao muzički leksikon u četiri sveska, no, to mu je djelo ostalo u rukopisu, a njegova je druga pjesmarica namijenjena orguljašima i zborovođama u Mađarskoj i Edelju objavljena 1840. godine. Arnold je, smatra Beretić, zavrjedio poštovanje hrvatskoga naroda jer mu je, kako je to isticao i Albe Vidaković "mjesto u povijesti hrvatske glazbe, koja ima jedino pravo ocijeniti vrijednost i važnost svakog, i najneznatnijega radnika na tvrdoj i neizoranoj njivi našega kulturnoga života".

Miroslav Stantić govorio je potom o skladateljskom opusu Đure Arnolda, posebno govoreći o njegovoj svjetovnoj, odnosno duhovnoj glazbi čijem se pisanju posvetio nakon smrti supruge i koje je postalo težište njegova rada. Iako je iza sebe ostavio skladane mise, ofertorije, himne, motete, kantatu, dramu, melodramu, romansu, operu, skladbe za glasovir, zborove te različite solo pjesme, ali i muzički leksikon, Pismenik i pjesmaricu, sva njegova djela i nastojanja oko glazbenoga života, kako je istaknuo Stantić, ne treba gledati glazbenim mjerilima današnjice, nego onoga vremena i za potrebe za koje su nastale. Nabrajajući njegova brojna djela, predavač je zaključio kako vrijednost njegovih djela jest u tomu što su ona današnjoj Subotici dala usmjerenje i temelj glazbenoga života. Iako te skladbe nisu na razini skladatelja onoga vremena, one su za nas danas značajne zbog činjenice da je to bio put u glazbeni život Subotice kakvu imamo danas, zaključio je Stantić.

Književnu večer i ove je godine organizirao Književni klub "Miroljub" pri Katoličkom institutu za kulturu, povijest i duhovnost "Ivan Antunović". Glazbenim točkama, među ostalim i skladatelja Đure Arnolda, program je obogatio katedralni zbor "Albe Vidaković" pod ravnanjem s. **Mirjam Pandžić** i glazbenom pratnjom **Jasne Skenderović** iz Zagreba, a moderator večeri bio je pročelnik Književnoga kluba Miroljub, **Jašo Šimić**. Nazočni su osim toga imali priliku pogledati i izložbu molitvenika iz fundusa Bunjevačko-šokačke knjižnice "Ivan Antunović", od kojih najstariji seže u 20-te godine XIX. stoljeća. Izložbu je priredila pročelnica knjižnice i ravnateljica Hrvatske čitaonice, **prof. Katarina Čeliković**.

Đuro Arnold, rođen je 5. lipnja 1781. godine u selu Taksony južno od Budimpešte. Prve poduke iz glazbe dobiva od svojega oca, a nakon toga znanje iz oblasti glazbe stječe u Pečuhu i Velikom Varadinu. Godine 1800. imenovan je zborovođom župne crkve sv. Terezije Avilske u Subotici, a 1802. godine oženio se **Josefinom Malek** iz Pečuha s kojom je imao četiri sina. Arnoldov je ugled u Subotici brzo rastao pa je 1826. godine postao članom Izabrane općine Grada Subotice. Umro je 25. listopada 1848. godine u 67. godini života, kao skladatelj, zborovođa, umjetnik i suradnik župnika, a sahranjen je u kripti današnje subotičke stolne bazilike.

Dodjela "Antušove nagrade" i nagrada aranžerima izloga

Šesnaesti put po redu dodijeljena je u okviru spomenute književne večeri i tradicionalna "Antušova nagrada" koja se dodjeljuje onima koji na različite načine šire kulturu i ljepotu Hrvatskog naroda - bunjevačkog roda. Nagrade je dodijelio predsjedavajući Katoličkog instituta za kulturu, povijest i duhovnost "Ivan Antunović", dr. **Andrija Kopilović**. Treća nagrada pripala je bračnom paru **Jasne i Antuna Kujundžića** i njihovim četirima kćerima: **Jeleni, Andrei, Mariji i Neveni**. Druga nagrada pripala je garderoberima Hrvatskog kulturnog centra "Bunjevačko kolo", odnosno onima koji dugi niz godina čuvaju i prikupljaju bunjevačke i druge narodne nošnje, a riječ je o **Josipu i Jelisaveti Dulić**. Treća nagrada pripala je učiteljicama koje su kroz četiri godine izvele prvu generaciju učenika koji se školuju na hrvatskom jeziku, kao jeziku nacionalne manjine na ovim

prostorima, a to su: **Ana Čavrgov, Marica Skenderović, Verica Farkaš i Sanja Dulić**. Ove je godine, izvanredno, dodijeljena "Antušova posebna nagrada" koja, kako je istaknuo dr. Kopilović, "želi upozoriti na gorljivi rad u zajednici, a jedan od najvažnijih za suvremenoga čovjeka jest zapisati slikom i riječju, riječi i djela onih ljudi, od kojih mnogi više nisu među nama i bivaju prisutni samo po tome što su zapisani riječju i slikom, pa tako govore i nakon svojega odlaska". Nagrada je dodijeljena **Rajku Ljubiću** koji "gorljivo, radeći sate i sate, diskretno, skromno i marljivo godinama prati našu stvarnost slikom i riječju". U znak zahvalnosti za primljeno, darujući Institutu sve svoje dosad snimljene filmove Ljubić je, kako je i sam istaknuo, Institutu "povjerio na čuvanje slike i riječi onih koji su živi, a najviše onih koji više nisu među nama".

Osim toga, dodijeljene su i posebne nagrade za aranžiranje izloga u gradu, s detaljima i elementima Dužijanice. Natjecanje je organizirao **Dejan Kovač**, a kako je to istaknuo **Alojzije Stantić**, predsjednik komisije za odabir najboljih, od aranžera se zahtijevalo da svojim shvaćanjem Dužijanice pokažu kako i sami doživljavaju taj događaj. Nezaobilazni simboli svakako su križ i vlat kao simbol zahvale Bogu za primljene darove i kruh od novoga brašna. Neki od njih uspjeli su koristeći upravo te simbole i predstavljajući Dužijancu na slikama, figurama te na brojne druge načine dočarati bit i duh Dužijanice. Žiri u sastavu: **Alojzije Stantić, Milka Mikuška i Nedeljka Šarčević** odabrao je najbolje, a predsjednik Organizacijskoga odbora Dužijanice 2006., **Grgo Kujundžić** uručio je nagrade trima, od ukupno 33 aranžera izloga. Treća je nagrada pripala **Jozefini Skenderović i Sandi Benčik**, druga **Ivanu Stipiću - Braci**, a prva **Grgi Piukoviću**. Utješnu nagradu, odnosno sliku kao dar likovnoga odjela HKC "Bunjevačko kolo" primila je za aranžiranje izloga **Melinda Gubi**. /*Željka Z.*/

Tamburaška večer i izbor najljepših parova bandaša i bandašice

Predstavljanjem ovogodišnje bandašice **Mirjane Horvacki** i bandaša **Marina Milodanovića** na improviziranom salašu na subotičkom gradskom trgu započela je u večernjim satima 11. kolovoza "Tamburaška večer". Predstavljajući ovogodišnju bandašicu i bandaša, predsjedavajući Katoličkog instituta za kulturu, povijest i duhovnost "Ivan Antunović", dr. **Andrija Kopilović**, podsjetio je na činjenicu kako je prije 70 godina završena Prva bačka Sinoda kojoj je predsjedao ondašnji biskup **Lajčo Budanović**. Nakon toga izdan je Zakonik u kojemu vrednote koje se izgovaraju novcem nisu zapisane kao novčana vrijednost već kao cijena žita, čime temelj valute više nije zlato i novac, nego je temelj valute u Bačkoj žito, rekao je dr. Kopilović. U tom smislu, poruka svima nama jest da će naša ravnica biti ponovno sretna kada u našim krajevima žito bude pravedno plaćeno, ponovno

bude vraćena vrijednost toga rada i žitnica ovih krajeva postane blažena zemlja zato jer će njena jedina valuta biti žito, upozorio je dr. Kopilović.

Od 25 mladića i djevojaka, žiri u sastavu: **Mira Temunović, Ružica Šimić, Đurđica Orčić, Josipa Križanović i Dejan Kovač** izabrao je ovogodišnje pratioce i pratilje bandaša i bandašice. Za "najlipči" par izabrani su **Kristina Ivković i Marko Skenderović**, prvi su bili **Karolina Stantić i Zvonimir Kopilović** te drugi **Jelena Letić i Marko Ištvančić**.

Tijekom večeri, nastupili su i tamburaški sastavi: "Ravnica", "Hajo", "Biseri", "Sljedbenici Tumbas Pere Haje", HKPD "Matija Gubec" iz Tavankuta, ansambl "Bunjevačkog kola", sastav "Zlatni zvuci" iz Sombora te tamburaški sastav "Pušća" iz Pušća (RH). Voditeljski par ove večeri bili su **Bernardica Ivanković i Marko Pejić**. /Ž. Z./

XXI. saziv Prve kolonije naive u tehnicu slame

Ovogodišnji, XXI. saziv Prve kolonije naive u tehnicu slame "Tavankut 2006.", otvoren je 7. srpnja u dvorištu dugogodišnje članice ove Kolonije i jedne od osnivačice HKPD-a "Matija Gubec", pok. **Anice Balažević** u Tavankutu. Otvarajući Koloniju, dopredsjednik HKPD "Matija Gubec" koji ove godine slavi 60. obljetnicu svojega postojanja, **Ladislav Suknović**, istaknuo je kako slamarke zavređuju pažnju za sav uloženi trud i rad sa slalomom. Nekadašnja kustosica Gradskega muzeja u Subotici, **mr. Milka Mikuška**, istaknula je kako nam se čini da se XXI. saziv Prve kolonije naive u tehnicu slame s izabranim slikama sažima s prošlošću i budućnošću. Kolonija prati Dužijancu uz sjećanje i zahvalnost na prvu generaciju slamarki: **Anicu Balažević, Maru Ivković Ivandekić i Katu Rogić** koje su svojim umijećem, darom i ustrajnošću postignule da na tim temeljima tradicionalne umjetnosti Bunjevaca-Hrvata predoče novu nit predstavljanja nekada bezimenog stvaratelja narodne umjetnosti, da postane individualan i poznat u našem okruženju, istaknula je mr. Mikuška. Sudionici otvorenja imali su prilike pogledati izložbu slika od slame s prošlogodišnje jubilarne Kolonije. U glazbenom dijelu otvorenja nastupili su tamburaši HKPD "Matija Gubec" i vokalni solist **Boris Godar**.

Tijekom 9 dana, točnije od 7. do 15. srpnja, 26 slamarki i 6-ero djece započelo je s radom i stvaranjem novih slika koje se već tradicionalno prikazuju na izložbi tijekom središnje proslave "Dužijance 2006.". Budući da je prvi radni dan kolonije započeo na natjecanju risara održanog 8. srpnja u Maloj Bosni, voditeljica likovno-slamarskog odjela HKPD "Matija Gubec" i organizatorica Kolonije **Jozefina Skenderović** istaknula je kako je slamarska umjetnost upravo tako i započela, budući da su se tijekom risa počeli plesti vijenci i raditi perlice, a upravo tako sudionice ove kolonije započele su svoj rad. Slammarke su i ove godine radile u Osnovnoj školi "Matija Gubec" u Tavankutu, a svoje umijeće pokazale su i na središnjem subotičkom trgu 13. srpnja, čime su ljubiteljima ove vrste umjetnosti prikazale način i tehniku svojega rada.

Izložba u vestibulu Gradske kuće

XXI. saziv Prve kolonije zatvoren je 15. srpnja, dok su radovi nastali na ovogodišnjoj Koloniji prikazani na izložbi Kolonije slamarki koja je u okviru "Dužijance 2006." u vestibulu subotičke Gradske kuće otvorena 11. kolovoza. Ljubitelje slika u tehnicu slame, pozdravila je predsjednica Kolonije, **Jozefina Skenderović**, posebno istaknuvši kako se ove godine osim 60. obljetnice osnutka HKPD "Matija Gubec" navršava i 45. obljetnica od osnutka

Likovne sekcije ovoga Društva, kojoj su se kasnije, pod utjecajem slikara pridružile i slammarke radeći slike u tehnicu slame. Otvarajući izložbu, predsjedavajući Katoličkog instituta za kulturu, povijest i duhovnost "Ivan Antunović", **dr. Andrija Kopilović**, naznačio je kako "zlatne ruke onih koji rade i zlatno srce onih koji imaju strpljivosti da u tehnicu slame do dana današnjega nama daju zlatne slike, ne može postati nikada zanat, već će ostati uvijek ljubav". U tom smislu, poetski nadahnut, razmišljao je o tome kako se osjeća slama u rukama slamarki, istaknuvši kako slama mora biti "svjesna" svoje prolaznosti i krhkosti i da je baš zbog toga postala simbolom prolaznosti. Upitao se potom i hoće li vješti prsti i bistro oko i dobro srce slammarke od te slame, čija je sudbina krenula drugim putem, uspjeli učiniti zlato ili smeće, odgovarajući kako li su sretni i kako pjevaju poemu zahvale slame oko nas uokvirene, a koje su postale predmetom divljenja samo zato što su svoju krhkost i svoju prolaznost zamijenile trajnom vrednotom: postale su zlatna slama, rekao je dr. Kopilović. Svi zainteresirani, radove izložene u vestibulu Gradske kuće mogu pogledati do 21. kolovoza 2006. godine. (*Željka Zelić*)

Risarska večer

Nakon svečane Večernje molitve u subotičkoj katedrali, u subotu 12. kolovoza na središnjem gradskom trgu održana je Risarska večer na kojoj su nastupila kulturno-umjetnička društva iz Subotice i okolice te iz Republike Hrvatske i Makedonije.

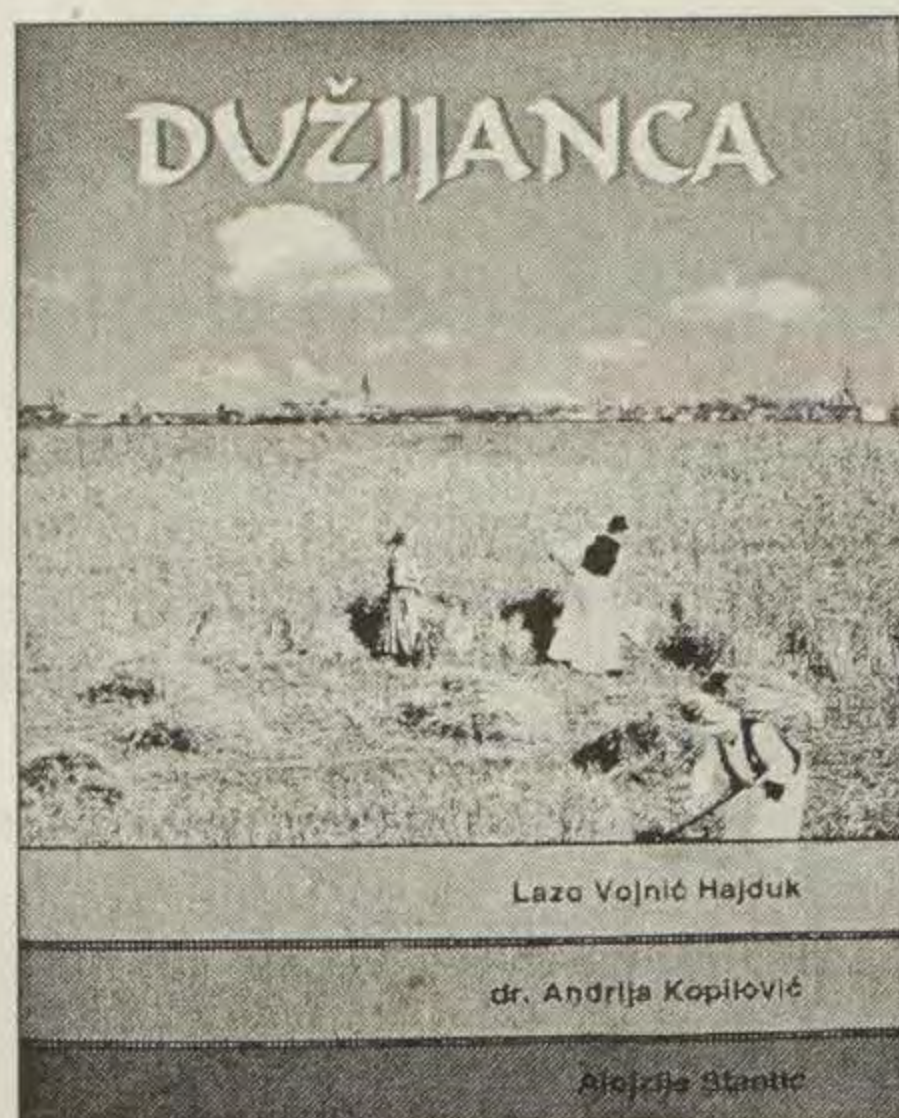
Folklorne skupine na Dužijanci 2006.

Iz Subotice i okolice te drugih gradova: HKC "Bunjevačko kolo" iz Subotice, HUK "Lajčo Budanović" iz Male Bosne, HKUD "Ljutovo" iz Ljutova, HKPD "Matija Gubec" iz Tavankuta, OKUD "Mladost" iz Subotice, "Njemački narodni savez" iz Subotice, KUD "Nepkör" iz Subotice, KUD "Ravnica" iz Subotice, HKPD iz Đurđina, KUD "Lemeš" iz Svetozara Miletića, HKPD "Tomislav" iz Golubinaca, HKUD "Stjepan Radić" iz Slankamena, HKUD "Dukat" iz Vajske, HKUD "Silvije Strahimir Kranjčević" iz Bačkog Brega, HKUD "Vladimir Nazor" iz Sombora; iz Republike Hrvatske: HKUD "Tomislav" iz Donjih Andrijevac, KUD "Pušća" iz Pušća, KUD "Moba" iz Županje; iz Makedonije: FA "Ilinden" iz Bitole.

Monografija "Dužijanica"

U izdanju Novinsko izdavačke ustanove "Hrvatska riječ" iz Subotice, uoči proslave "Dužijance 2006." iz tiska je izašla monografija pod naslovom "Dužijanica", rad trojice autora: **Laze Vojnić Hadjuka**, **dr. Andrije Kopilovića** i **Alojzija Stantića**, a uredio ju je **Milovan Miković**. Riječ je o, kako to sam naslov kazuje, djelu koje na 244 stranice, kako to ističe u predgovoru Lazo Vojnić Hadjuk, "želi sustavno i opsežno, ali i na svima razumljiv način, približiti čitatelju sve što predstavlja bogatstvo kulturnog naslijeđa sažetog u Dužijanci kako bi se ono moglo sagledati i izučavati, sačuvati i njegovati".

Podijeljena u nekoliko poglavlja, monografija osim prikaza povijesti i običaja Hrvata-Bunjevaca na ovim prostorima predstavlja svojevrsni prikaz Dužijance kroz njenu povijest počevši od 1911. godine sve do danas, zajedno s prikazom više od dvadeset manifestacija s kulturnim, etnografsko-folklornim, duhovno-religioznim i športskim karakteristikama koje ju prate. Onima koji se s pojmom odnosno smislom i porukom Dužijance još uvijek nisu upoznali, monografija kroz pojašnjenje simbola Dužijance kao što su klas, krana i kruh te pojašnjenje žetve za koju Hrvati-Bunjevci vjerno kroz 95 godina zahvaljuju Bogu, pruža odgovor o smislu, ali i težini onoga rada koji prethodi svečanoj proslavi Dužijance.

Osim nabrojenoga, u monografiji se mogu čitati i viđenja i razmišljanja visokih dužnosnika o Dužijanci. Tekst monografije potkrijepljen je i starijim i novijim fotografijama s dosadašnjih proslava Dužijanci i manifestacija koje tradicionalno prethode centralnoj proslavi, a autori istih su **Alojzije Stantić**, **Mihály Novak**, **Nikola Tumbas** i **Nada Sudarević**, dok je popis svih dosadašnjih bandaša i bandašica koji se također nalazi u monografiji, sastavio **Grgo Piuković**. Monografija osim što pokazuje dosadašnja ostvarenja Dužijance, predstavlja i poticaj mladim i novim naraštajima na kojim temeljima mogu nastaviti s radom, ali i mijenjati i dopunjavati novim sadržajima ovaj "ponos Hrvata Bunjevaca" - Dužijancu.

Po cijeni od 5000 dinara, monografija se može nabaviti u NIU "Hrvatska riječ" te u subotičkim knjižarama. /Ž.Z./

Piše: Goran Vilov

Mirisni cvijet

Bijeli ljiljan! Kažu za taj cvijet da daje prekrasan miris, čarobni miris koji opija čovjeka. U kršćanstvu je bijeli ljiljan uzet kao simbol za nešto. Bijeli ljiljan je slika čovjekove duše u kojoj nema mjesta grijehu, slika čovjekovog čistoga srca koje je predivan prizor Bogu. Čisto srce pruža "miris" koji opija našeg Boga.

"Na svoju sliku stvori Bog čovjeka, na sliku Božju on ga stvori, muško i žensko stvori ih" (Post 1,27).

Sveta čistoća, "bijeli ljiljan" jest Božji dar. Taj dar može svatko posjedovati. Prvim grijehom se u čovjekovoj naravi stvorio nered. Tako čovjek od tada naginje k tami, grijehu, nečistoći. Bog hoće da mu budemo čisti. Bog je čistoća sama. Čovjek je pozvan imati čisto srce pred Bogom.

"Blago čistima srcem, oni će Boga gledati" (Mt 5,8).

Tko u svojim grudima nosi bijeli ljiljan, taj svaki dan može kušati rajске slasti. Naime, takva duša je visoko uzdignuta od Boga, daje joj se uživati svugdje i uvijek, prisutnost živoga Boga. Čovjek čistoga srca ima Božje oči. On s njima u istinskom svjetlu promatra i tumači stvarnost spoznajući vječni naum sa svakim Stvoriteljevim djelom s kojim u skladu i postupa.

"Pustite dječicu neka dolaze k meni i ne priječite im jer takvih je kraljevstvo Božje. Zaista, kažem vam, tko ne primi kraljevstva Božjega kao dijete, ne, u nj neće ući" (Lk 18,16-17).

Divimo se maloj djeci. Ona nas podsjećaju svojom osobnošću što trebamo biti. Jesmo li se ikad zagledali u oči djeteta? U tim očima sjene nikakve nema, poput bistrog potoka su. "Oči - ogledalo duše". Mala djeca su čista, netaknuta bića, nevinašca. Veseli nas njihova prisutnost.

Svaki čovjek pozvan je biti kao dijete - čistoga srca. Svakom se pruža mogućnost nositi u duši bijeli ljiljan, svatko je pozvan na ono više, na put k savršenstvu. Malo je duša koje nose taj cvijet. Kad se sretnu lako se da zapaziti: u očima nose čarobni sjaj, odsjaj živućeg Boga; one govore o prisutnosti Boga u dotičnoj duši. Takve osobe uzdižu druge. K visinama ih vode i to mirisom koji proizlazi iz njihovog čistoga srca: to je miris ljiljana bijelog.

**O mami mi nosnice i komeša misli
miris čudesni, miris preslatki
što ga daje ljiljan bijeli čiste duše čovjeka.**

**Mirisom svojim u pamet mi doziva
nebesku stvarnost gdje Bog sveti stoluje
i gdje stanovi za ljude pripremljeni su.**

**Dok mirišem taj bijeli cvijet
duh mi se uzdiže, srce se od miline topi
ma sav čeznem da i meni on dušu krasi.**

**Miris duše čiste na Božju prisutnost ukazuje
koj' Čistoća je sama, koj' Svjetlo je divno.
Ah, i ja hoću Bogu sličan biti!**

**Bijeli ljiljan dar je Božji
i on namijenjen je čovjeku svakom.
Ah, malo ih je što za njim žude.**

**O žedajmo za njim braćo ljudi
izmolimo ga vapijući, žarko za njim čeznimo
jer po njemu već na zemlji ovoj
mi Božje ćemo lice gledati!**

BLAGDAN SV. ANE U SUBOTICI

Blagdan sv. Joakima i Ane, roditelja BDM, svečano je proslavljen misama proštenja u srijedu 26. srpnja, u kapelici posvećenoj sv. Ani, na groblju koje se nalazi na teritoriju subotičke župe sv. Roka. Svečanu večernju svetu misu na hrvatskom jeziku predslavio je biskupijski tajnik **mr. Mirko Štefković** zajedno sa župnikom župe sv. Roka **preč. Andrijom Anišićem** te đakonom **Marijanom Vukovom**.

Osvrnuvši se na čitanje iz knjige Sirahove, **mr. Štefković** u propovijedi je istaknuo kako se i mi danas sjećamo dobrih djela svojih predaka koji su nam ostavili bogatu baštinu, iako često puta za života ne znamo poštovati dobra djela i životnu mudrost svojih roditelja, djedova i baka. Jedna od velikih životnih mudrosti koju su nam naši stari ostavili u baštinu jest svetost obitelji i obiteljskih odnosa, a molitva i zagovor sv. Joakimu i Ani može nam biti pomoć u gajenju obiteljskih kreposti, zaključio je **Štefković**.

Misu proštenja pjevanjem je pratio župni zbor predvođen s. **Silvanom Milanom**, te glazbenom pratnjom **Miroslava Stantića**.

Istoga dana mise proštenja slavljene su i u 9 sati u crkvi sv. Roka, a predslavio ju je župnik **Andrija**, te u 17 sati na mađarskom jeziku na spomenutom groblju, a predslavio ju je **vlč. Károly Szungvi**. Od ove godine misa proštenja slavi se samo na sam blagdan sv. Ane, dok su prethodnih godina mise slavljene i na sam blagdan te u prvu nedjelju nakon blagdana sv. Ane.

Željka Z.

ZAŠTIĆENI VITRAJI NA ŽEDNIČKOJ CRKVI

Na kraju misnoga slavlja kojim je u nedjelju 9. srpnja proslavljena Dužijanica u Starom Žedniku, vjernici žedničke župe zahvalili su Bogu za uspješno obavljen posao zaštite vitraja na župnoj crkvi. Donacije za ovaj velik posao male župe, župnik **Željko Šipek** sakupljao je godinu i pol dana. Osim donacije samih župljana, dio materijalnih sredstava pribavili su i bivši Žedničani. Svakako vrijedna je i donacija Općine Subotica, a posebna zahvala ide **Petru Kuntiću** te **Mirku Ostrogoncu** koji su uspjeli osigurati izvjesnu svotu iz općinskoga budžeta.

Kata M.

STO GODINA CRKVE U BAČKOJ TOPOLI

U nedjelju, 2. srpnja župna zajednica u Bačkoj Topoli svečano je proslavila sto godina postojanja svoje crkve, koja je posvećena Pohodu Blažene Djevice Marije. Za taj veliki jubilej vjernici bačkotopolske župe pripremali su se već od mjeseca studenog raznim duhovnim i kulturnim sadržajima. Neposrednu trodnevnu pripravu za slavlje predvodio je **mons. József Bogdan**, kanonik-župnik iz Novog Kneževca. On je svojim oduševljenim i zanosnim propovijedima zanio i srca svih sudionika trodnevne.

Na blagdan zaštitnice župe svečanu sv. misu predvodio je subotički biskup **dr. Ivan Péznes**, koji je održao i prigodnu propovijed. S njim je suslavio župnik-dekan **preč. Ferenc Fazekas** i brojni drugi svećenici. Za jubilejsku misu, revni kantor **István Bolyos** i pjevači te župe okupljeni u zbor "Sv. Cecilija" prepustili su pjevanje glasovitom subotičkom zboru "Pro musica" kojim sada ravna **vlč. Csaba Pasko**.

Poslije svete mise u Gradskom muzeju (nekadašnji "Kray" kaštel) otvorena je prigodna izložba koja prikazuje stogodišnju povijest crkve i župne zajednice u Bačkoj Topoli. Poslijepodnevni program nastavljen je nogometnom utakmicom mjesnoga kluba i gostiju iz Szentesa. Zanimljivo je da je na голу domaće ekipe bio župnik **preč. Ferenc Fazekas**, koji je na utakmici bravuroznom paradom obranio jedanaesterac.

Na svetoj misi kao i na svim manifestacijama toga dana okupio se veliki broj vjernika i uglednih gostiju među kojima su bili i **Bojan Pajtić**, predsjednik Izvršnog vijeća APV koji je okupljene vjernike na poslijepodnevnom kulturnom programu na trgu pred crkvom pozdravio na mađarskom i srpskom jeziku. Jubilej je župniku i vjernicima čestitala također i **Katalin Szili**, predsjednica mađarskog parlamenta. Ona im je tom prigodom darovala svijećnjak od žolnai keramike i oltarnik ukrašen poznatim kaločkim vezom.

Župa Bačka Topola osnovana je 1750. godine a prva crkva sagrađena je 1764. Ona je srušena 1904. godine. Iste godine započela je gradnja nove crkve u neogotičkom stilu. Crkva je završena 1906. godine. Ta crkva je sada najveća u Vojvodini a u nekadašnjoj Jugoslaviji bila je treća po veličini odmah nakon zagrebačke i đakovačke. Toranj je visok 72,70 metra, dugačka je 71 metar a široka 35 metara. (O povijesti crkve i o samoj crkvi pisat ćemo drugom zgodom - op. ur.). /*Hirovč*/

PROŠTENJE SV. ANE U GORNJEM TAVANKUTU

Župna zajednica iz Gornjeg Tavankuta proslavila je u nedjelju, 30. srpnja svoju nebesku zaštitnicu sv. Anu. U tom naselju, gdje se na velikoj površini nalazi mnoštvo salaša, obitelj **Vuković** podignula je 1924. obiteljsku kapelu. U toj kapeli se svake nedjelje i blagdana služi sveta misa.

Ove godine slavlje proštenja održano je ispred kapele, a svetu misu predvodio je župnik **Franjo Ivanković**. U prigodnoj homiliji on je govorio o važnosti odgoja te naglasio kako se s pravom smatra da su djeca "ogledalo roditelja". U Mariji prepoznajemo vrline koje su resile obitelj njezinih roditelja svetih Joakima i Ane. Sviranjem i pjevanjem na svetoj misi ravnao je nastavnik **Zoran Đereg**. Na proštenju se okupilo više stotina vjernika iz Tavankuta, Subotice i okolnih mjesta. /*I. P.*/

Spomen o 6. obljetnici smrti dr. sc. ANE GABRIJELE ŠABIĆ

Misu zadušnicu za pokojnu dr. Anu Gabrijelu Šabić u župi sv. Roka u Subotici, u povodu dana njenog odlaska u vječnost, služio je u subotu, 12. kolovoza **preč. Andrija Anišić**. On je podsjetio vjernike na veliki doprinos prerano preminule znanstvenice, spisateljice i profesorice koja potiče iz našeg zavičaja. Njena bista od prošle godine krasi prostor Hrvatske čitaonice a knjižna zaostavština ušla je u fond Bunjevačko-šokačke knjižnice "Ivan Kujundžić" pri Institutu "Ivan Antunović".

Istoga dana sv. misu zadušnicu u rodnom Tavankutu služio je **preč. Franjo Ivanković**, a u Zagrebu je misa služena u njezinoj župi Tijela Kristova u Sopotu u Novom Zagrebu.

Uz rodbinu i prijatelje, s ponosom njeguju sjećanje na Gabrijelu Katolički institut za kulturu, povijest i duhovnost "Ivan Antunović" i Hrvatska čitaonica u Subotici te Interdisciplinarna Katehetska radna ekipa Symbolon u Zagrebu. /*K. Č.*/

Zahvala za kruh u Bačkom Bregu

Svečanom sv. misom 30. srpnja u crkvi sv. Mihovila Arkandela u Bačkom Bregu zahvalili su vjernici za kruh svagdanji i ovogodišnje žito. Misu je služio župnik **vlč. Davor Kovačević**, istaknuvši u prigodnoj propovijedi značaj ove svečanosti i posebno naglasivši da se ne smije zaboraviti zahvaliti Bogu na darovima koje nam daje, bili oni obilati ili maleni. Prije misnoga slavlja, odjeveni u šokačke narodne nošnje, mještani su od župnog doma do crkve nosili darove: kruh, snopove pšenice i žito, prinijevši ih potom i na oltar. /*Z. G.*/

U POHODIMA "GOSPI SNJEŽNOJ"

I ove godine vjernici titelske župe Uznesenja Blažene Djevice Marije, hodočastili su 5. kolovoza Snježnoj Gospi Tekijskoj. Unatoč kišnom vremenu, lijepi broj vjernika i hodočasnika okupio se na misnom slavlju koje je u prijepodnevnim satima na mađarskom jeziku predslavio subotički biskup **dr. Ivan Pénczes**. Središnje misno slavlje na hrvatskom jeziku predslavio je potom hvarsko-bračko-viški biskup **Slobodan Štambuk** u zajedništvu s beogradskim nadbiskupom **Stanislavom Hočevarem**, đakovačko-srijemskim biskupom **Marinom Srakićem** i generalnim vikarom za Srijem, biskupom **Đurom Gašparovićem**. U prigodnoj homiliji, potaknut riječima pjesnika Vladimira Nazora koji Majku Nebesku opisuje kao most između Boga i ljudi, biskup Štambuk pozvao je okupljene vjernike da svojim zagovorom i ljubavlju prema Majci Božjoj izgrađuju most spasenja i nade, jer jedino tim putem možemo hoditi k Bogu. U susretu Marije i Elizabete susretnimo se i mi u radosti jedne druge radosti u životu i obitelji. Taj susret radosti čovjeka čovjeku treba biti vodilja svakoga kršćanina. Marija je žena radosti i susreta. Tu radost susreta nam svjedoči i preteča Ivan Kristitelj koji je zaigrao u krilu svoje majke Elizabete, naznačio je biskup. "Zdravim obiteljskim životom, radujući se rođenju svojega djeteta, poštujući svoje roditelje i bližnje, odgajajući svoju djecu u kršćanskom duhu, poštujući vrednote svakoga čovjeka i naroda, budimo i mi preteče radosti i susreta u Kristu, a utječimo se i zagovoru našoj Nebeskoj Majci i to ćemo zajedno s njom postići" poručio je biskup Štambuk.

Na kraju svete mise, biskup Gašparović zahvalio se svim biskupima koji su svojim sudjelovanjem uljepšali ovo marijansko slavlje, a osobito hodočasticima iz Hrvatske, Banata, Bačke i Srijema. /*Radomir Hucki*/

Srpanj u Irigu

Prve nedjelje u mjesecu srpnju proslavljene prve sv. Pričesti u iriškim filijalama Šatrincima i Dobrodolu. Svetu pričest u Šatrincima primilo je četvero djece: **Anita, Renata, Elvira i Aleksandar**, a u Dobrodolu samo **Tomislav**. Toga su tjedna slavljen i svete mise za **Maru Aničić** i **Maru Kovačić** čije su dvije odnosno četiri kćeri nazočile svetim misama. U 14. nedjelju kroz godinu, uz slavlje sv. misa u Vrdniku za pokojne **Ivana Tvaraskog** i **Katarinu Kramer**, župnik **Blaž** je za vrijeme mise u svojem rodnom selu u St. Perkovcima (RH) krstio treće dijete svojega brata i snahe, **Katarinu Zmaić**. U svetoj misi sjetio se i pokojnih roditelja i brata, te nedavno preminula dva bratića, **Antuna i Josipa Birtića**.

U subotu 15. srpnja župnik je nazočio proslavi 50. obljetnice misništva i oproštaja pred odlazak u mirovinu, **mons. Boška Radielovića**, rumškoga župnika i začasnog kanonika. Tom prigodom iriški je župnik, u ime srijemskih svećenika i svećenika dekanata u kojem je slavljenik bio dugogodišnji dekan, održao prigodni oproštajni govor ukazavši na njegovo darovano svjedočanstvo i radost vjere. "Kakva je tvoja nedjelja, takav je i dan smrti. Imao je veliko srce za sve, vodio je akciju prikupljanja za našu kapelicu, doživio neugodnosti i zbog prezimena, proživljavao svoju Golgotu", riječi su koje je župnik Blaž izgovorio opraštajući se od vjernika **Branka Šuška** (70) iz Vrdnika. U istom tjednu oprostili smo se i od **Mate Bukarice** (71), a na njegovu posljednjem ispraćaju bili su i vrdnički pravoslavni paroh u mirovini **o. Žika Suvajdžić** i vjeroučitelj **Bane**. Tjedan je završen svetom misom koja je u Irigu služena za pokojnog **Pavla Gecia**. Te je nedjelje slavljen sveta misa kojoj su nazočili gosti iz Njemačke, Hrvatske, a proslavljeno je i vjenčanje **Gorana Kiša** i **Zore Topalov** te krštenje njihove kćeri **Milene**. "Kako je dobro da postoji nedjelja. Potreba odmora, a odmor za radosno

odmaranje, a samoća za drukčije zajedništvo", rekao je župnik tom prigodom. Sljedećega su tjedna krštene i dvije odrasle osobe, majke troje i dvoje djece, Vrdničanke **Hida Kunzler** (60) i **Snežana Trnić** (50). Tom prigodom župnik je istaknuo kako razumijevanje Riječi Božje nije sudbina ili slučaj, nego je čin čovjekove odluke i odgovornosti: da živi kršćanski. Mjesec srpanj završen je misama i krštenjem drugoga djeteta **Ivice** i **Dragane Pavičić**, odnosno njihova sina **Nikole**. /*f.f.*/

PROSLAVA BLAGDANA SV. ANE U PANČEVU

Blagdan svetih Joakima i Ane, roditelja BDM, svečano je proslavljen u kapelici posvećenoj sv. Ani u Pančevu (poznatoj kao Weifertova crkva). Poslijepodnevno misno slavlje na mađarskom jeziku predslavio je naddekan biskupije **mons. János Fiser**, dok je misno slavlje nakon toga na hrvatskom jeziku predslavio karmelićanin **o. Endre Nagy**. Prigodne propovijedi na obje mise održao je mons. János poručivši nam da u poslušnosti i ustrajnosti slijedimo primjer sv. Joakima i Ane. U misnom slavlju sudjelovali su i bogoslovi **Roland Feher** i **Csaba Csipak** te **Emanuel Tapolcsanyi**. Posebnu radost za vjernike predstavljao je dolazak časni sestara, **s. Zore** i **s. Karmele**, a riječi zahvale na kraju sv. mise izrekao je župnik **Mihály**. Ove godine na blagdan sv. Ane u Pančevu okupio se i lijep broj vjernika hodočasnika iz Vojlovice i Starčeva. /*Nenad Ješić*/

PROSLAVA ŽUPNE SVETKOVINE U EČKOJ

Blagdan sv. Ivana Krstitelja kojega Crkva slavi 24. lipnja, svečano je proslavljen u istoimenoj crkvi u Ečkoj u kojoj se i ove godine okupilo mnoštvo vjernika iz Ečke, ali i hodočasnika iz Lukinog sela i Mužlje te predsjednika susjednih crkvenih općina. Misno slavlje predslavio je župnik iz Tobe **László Petó** uz koncelebraciju salezijanaca **don Stanka Tratnjeka** i **Janeza Jelena**.

Nakon svete mise uslijedila je prigodna svečanost. Predsjednik crkvene općine u Ečkoj **Antal Mezei** zahvalio se u ime cijele zajednice dosadašnjem kantoru **Lajos Sándoru** za vjerno dolaženje na ranu misu u Ečkoj svake nedjelje i blagdana, što sada zbog lošeg zdravlja i poodmaklih godina ne može više. Zajedno sa članicom crkvenoga odbora **Katarinom Gazdag** uručio mu je prigodne darove kao malo priznanje za vjernost gotovo četrdeset godina i poticaj mladim naraštajima. Tom prigodom, kantor Lajos zahvalio se na darovima i priznanju uz obećanje, da će koliko to bude u mogućnosti i dalje vjerno služiti Crkvi po primjeru vjernog Ivana Krstitelja.

Na samom kraju, crkvenom odboru ali i vrijednim vjernicima zahvalili su se i župnik Stanko te kapelan Janez.

Janez Jelen, salezijanac

Uredio: Franjo Ivanković

VATIKAN OSUDIO IZRAELSKI NAPAD NA LIBANON

U povodu najnovije eskalacije sukoba između Izraela i Libanona državni tajnik Svete Stolice kardinal **Angelo Sodano** dao je izjavu za Radio Vatikan. Vijesti koje nam stižu s Bliskog istoka su zabrinjavajuće, istaknuo je kardinal Sodano. Dodaje kako Papa i svi njegovi suradnici s posebnom pozornošću prate posljednja dramatična zbivanja koji prijete da prerastu u sukob međunarodnih razmjera. Kao i u prošlosti i Sveta Stolica također osuđuje kako terorističke napade jednih tako i vojne odmazde drugih. Naime, pravo neke države da se brani ne izuzima ju od poštivanja normi međunarodnog prava, posebno onih koje su vezane uz zaštitu civilnog pučanstva. Sveta Stolica posebno osuđuje napad na Libanon, slobodnu i suverenu naciju i jamči svoju blizinu tamošnjem pučanstvu, koje je već toliko pretrpjelo u obrani svoje neovisnosti. Ponovno se pokazalo kako je jedini put dostojan naše civilizacije put iskrenog dijaloga dvaju strana, ističe kardinal Sodano. Najnovija kriza na Bliskom istoku eskalirala je napadom pripadnika Hezbolaha na izraelsku vojnu bazu na granici s Libanom u kojem su život izgubila tri izraelska vojnika, a dvojica su zarobljena. Izrael je odgovorio potpunom blokadom Libanona te napadom na Beirut. Hezbolah je na napad uzvratio raketnim napadima na izraelske pogranične gradove.

U ponedjeljak 14. kolovoza službeno je počelo poštovanje primirja koje je prolasilo Vijeće UN-a. Nadati se je da će se konačno mirnim putem rješavati problemi na ovom nemirnom prostoru.

BLAGOSLOV NOVE STAZE KRIŽNOG PUTA U SVETIŠTU GOSPE ALJMAŠKE

Dan 1. kolovoza ima višestruko značenje za mještane Aljmaša. To je dan njihova progonstva iz Aljmaša godine 1991. i dan povratka 1998., dan kada je 2004. godine obilježena 300. obljetnica postojanja Svetišta aljmaške Gospe od Utočišta (1704-2004) i dan kada je 2004. posvećena novoizgrađena župna crkva Pohođenja BDM. Na taj znakovit dan đakovački i srijemski biskup **dr. Marin Srakić** blagoslovio je 1. kolovoza ove godine novu stazu križnoga puta i obnovljene Kalvarije u Aljmašu i predvodio svečano euharistijsko slavlje. Koncelebrirali su pomoćni biskup đakovački i srijemski **Đuro Hranić** i dvanaest svećenika. Euharistijsko slavlje započelo je kao postajna liturgija kod spomen-obilježja palim i nestalim braniteljima na obali Dunava, gdje se molilo i za mir u domovini i svijetu te za stradalnike Domovinskoga rata. U svečanome ophodu uz pjesmu procesija svećenika i oko tisuću vjernika iz Račinovaca, Bjelovara, Osijeka, Đakova, i okolnih župa, uputila se u aljmašku crkvu Pohođenja BDM.

Začasni kanonik **Ante Markić**, domaći župnik i upravitelj svetišta i Đakovačka i Srijemska biskupija dali su odobrenje i suglasnost za taj projekt za čije je potrebe osnovana udruga "S tobom u zajedništvu" čiji je predsjednik **Jerko Arambašić**. Gradnja Križnoga puta trajala je nepune dvije godine.

ISTRAŽIVANJE O KATOLIČKOM VJERONAUKU U ŠKOLI U EUROPI

Vijeće europskih biskupskih konferencija (CCEE) u suradnji s Nacionalnim uredom za katolički vjeronauk u školi Talijanske biskupske konferencije priredilo je 10. i 11. srpnja u Rimu simpozij "Upute za Projekt o europskom istraživanju katoličkog vjeronauka u školi". Okupilo se 34 izaslanika iz europskih biskupskih konferencija. Delegat Hrvatske biskupske kon-

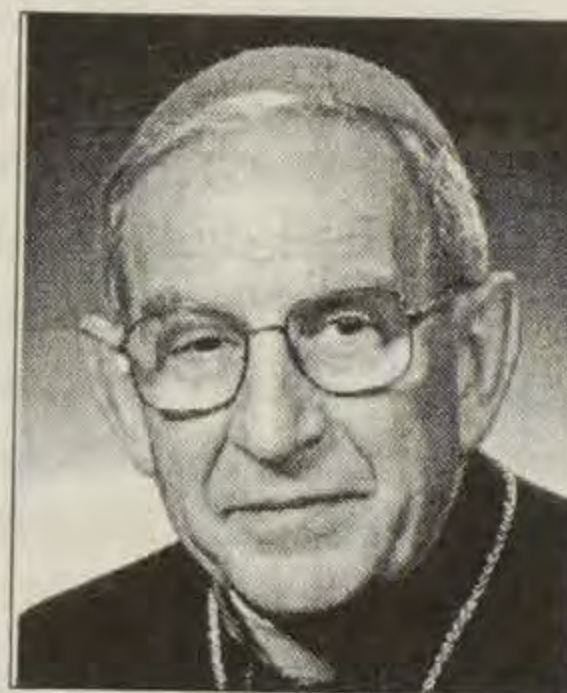
ferencije bio je **mr. Anton Peranić**, profesor katehetike na Teologiji u Rijeci. MBK "Sv. Ćirila i Metoda" je zastupao **dr. Andrija Kopilović**. Projekt je izradila skupina stručnjaka pod vodstvom profesora **Alberta Campoleonia**, a CCEE ga je odobrio na plenarnom zasjedanju u listopadu 2005. godine.

Na simpoziju su održana dva izlaganja; na temu "Kompleksnost Europe: narodi, kulture i religije" izlaganje je održao **prof. Mauro Ceruti**, dekan Filozofskog fakulteta u Bergamu, a drugo izlaganje "Formacija europskog čovjeka: izazovi za školu" održao je **mons. Angelo Vincenzo Zani**, podtajnik Kongregacije za katolički odgoj. Sudionici su analizirali i nadopunjavali kriterije na temelju kojih će se u svakoj pojedinoj zemlji provesti istraživanje. Svaka zemlja treba provesti to istraživanje do kraja studenoga ove godine, a rezultati bi trebali biti predloženi javnosti na još jednom simpoziju u 2007. godini. Na simpoziju su delegati biskupskih konferencija razmijenili iskustva i razmišljanja o vjeronauku u školi i zaključili da je sve razvidnija i istaknutija uloga religija i crkvenih zajednica u formiranju čovjeka nove Europe. Za nadati se je da će ovo istraživanje objediniti različita iskustva s vjeronaukom u školi u europskim zemljama te tako pomoći svima koji sudjeluju u raspravama o vjeronauku da kompetentno govore o tom pitanju, pogotovo kad se pozivaju na europska iskustva.

PAPA U NJEMAČKOJ OD 9. DO 14. RUJNA

Sveta Stolica potvrdila je da će **papa Benedikt XVI.** od 9. do 14. rujna boraviti u pohodu rodnoj Njemačkoj. Na svom četvrtom apostolskom putovanju Papa će posjetiti gradove Muenchen, Altoetting i Regensburg. Iz Tiskovnog ureda također je priopćeno kako će detaljni program drugoga Papina pohoda Njemačkoj biti objavljen naknadno.

UMRO NADBISKUP GABRIEL MONTALVO

Jedan od vodećih diplomata Svete Stolice nadbiskup **Gabriel Montalvo**, podrijetlom Kolumbijac, umro je u Rimu u četvrtak 3. kolovoza, u 76. godini života. Do svog umirovljenja proteklog prosinca predstavljao je Vatikan kao nuncij u Washingtonu, opetovano nastojeći posredovati američkoj administraciji stajališta pape Ivana Pavla II. o iračkom sukobu. Gabriel Montalvo Higuera rođen je 27. siječnja 1930. u mjestu Santafe de Bogota, zaređen je za svećenika 1953., a za biskupa 1974., nakon imenovanja za titularnog nadbiskupa Celene i apostolskog nuncija u Nikaragvi i Hondurasu. Godine 1980. imenovan je za apostolskog nuncija u Alžiru i Tunisu te apostolskog delegata u Libiji. Od 1986. do 1994. bio je apostolski nuncij u Beogradu, također od 1993. do 1996. apostolski nuncij u Bjelorusiji. Od 1998. do 2005. službu apostolskog nuncija obnašao je u Sjedinjenim Američkim Državama. Od 1993. do 1998. mons. Montalvo bio je predsjednik Papinske crkvene akademije u kojoj se svećenici pripremaju za diplomatsku službu Svete Stolice pri nuncijaturama ili Državnome tajništvu. Misu zadušnicu i pogrebne obrede za nadbiskupa Montalva predvodio je državni tajnik Svete Stolice kardinal Angelo Sodano u subotu 5. kolovoza u bazilici Sv. Petra u Vatikanu. Kardinal Sodano opisao je nadbiskupa Montalva kao čovjeka mira, umjerenoga i otvorenoga za dijalog u duhu dogovora i pomirenja. Uvijek je nastojao unijeti kvasac evanđelja u život pojedinaca i naroda, rekao je u propovijedi kardinal Sodano, osvrnuvši se na ono što je nadbiskup Montalvo učinio u kontaktima s Crkvama i zemljama na Istoku. Bio je posebno zanesen mirom među ljudima, a ta je želja izvirala iz dubokoga iskustva Boga i velike ljubavi za današnje ljude, rekao je na kraju kardinal Sodano. /IKA/

Sveti Augustin

(* 13. studenog 354. + 28. kolovoza 430)

- njegov otac je bio ratar i državni službenik ● otac mu se krstio tek pred smrt ●
- sin privržen majci ● raskalašen dječak ● školovao se zahvaljujući dobrotvoru ●
- radi siromaštva prekinuo školovanje ● uključio se u uličnu bandu ●
- čovjek velike naobrazbe ● živio u izvanbračnoj zajednici ● imao sina Adeodata ●
- 13 godina profesor retorike ● majka ga je uvijek pratila ●
- oduševile ga propovijedi svetoga Ambrozija ●
- zanio ga život svetoga Antuna opata ● čitajući Bibliju postao kršćanin ●
- ostavio karijeru profesora ● krstio se 387. godine ● postao svećenik i biskup ●
- veliki kršćanski pisac ● pisac prve autobiografije na svijetu ● umro čitajući psalme ●

Ime Augustin znači uzvišeni. Protestanti ga se spominju kao i katolici 28. kolovoza a pravoslavni 15. lipnja. Rođen je u sjevernoj Africi u Tagasti. Danas je to grad Souk-Ahras u Alžiru. Sveti Augustin je umro je u gradu Hippo Regius. Grad se kasnije zvao Bône, a danas je to Annaba u Alžiru. Njegov otac **Patricije** je bio ratar i državni službenik i gotovo do svoje smrti je ostao vjeran poganskoj vjeri starih Rimljana, Augustinova mati **Monika** je bila kršćanka. Augustin je bio čovjek široke naobrazbe. Studirao je slobodne umjetnosti, gramatiku, dijalektiku, govorničtvo, aritmetiku, geometriju, astronomiju i glazbu. Studij mu je omogućio jedan dobročinitelj. Ipak kao šesnaestgodišnjak morao je prekinuti studij zbog siromaštva. Onda se vratio kući i uključio se u jednu uličnu bandu. Godinu dana kasnije ipak je završio u Kartagi studij retorike. Živio je s jednom djevojkom od koje mu se rodio sin. Dao mu je ime Adeodatus = Od Boga darovan - Božidar.

Njegova majka Monika je bila duboko religiozna. Zahvaljujući studiju književnosti Augustin je čitao Bibliju, ali ga ona nije zanimala. Zanimao ga je više maniheizam - jedno kršćansko krivovjerje koje je naučavalo strogu odijeljenost dobra od zla. Augustin je punih 13 godina bio vrlo uspješan profesor retorike u svom rodnom gradu Tagasti, a onda je preko Rima 384. godine otputovao u Milano, tada glavni grad Rimskog carstva, da i tamo nastavi karijeru profesora. U Milanu se izmijenio Augustinov život. Majka mu je za njim doputovala također u Milano. Bila je zabrinuta zbog njegovoga života. Augustin je inače bio vrlo privržen svojoj majci. Majčin utjecaj ga je sve više otvarao prema kršćanstvu. Mati ga je nagovorila, da raskine s djevojkom. Poslušao ju je. Osim toga, Augustin je bio fasciniran propovijedima milanskoga nadbiskupa Ambrozija. Augustinu se dopala i jedna biografija o Antunu Pustinjaku.

Onda je jednom dok je, sav rastrgan u svojoj duši, ležao pod smokvom, tako kaže predaja, čuo glas djeteta koji mu je rekao: Uzmi i čitaj. Onda je Augustin otvorio Bibliju baš na mjestu gdje Pavao piše Rimljanima: "Hodimo pristojno kao po

danu; ne u razuzdanim gozbama i pijankama, ne u bludnosti i raspuštenosti, ne u svađi i zavisti, nego se obucite u Gospodina Isusa Krista i ne brinite se oko tjelesnoga da ugađate pohotama! (Rim 13,13-14).

Na to je Augustin ostavio svoj posao profesora, da bi se u uskrasnoj noći 387. godine krstio. Tada se vratio u Tagastu, rasprodao je svoju imovinu pa je tri godine živio s istomišljenicima kao u samostanu. Godine 391. zaređen je za svećenika, a 395. je postao biskup u gradu Hippo Regius. Bio je oduševljeni propovjednik, oštro se borio protiv svih zastranjenja u nauku Crkve, a njegov utjecaj se širio daleko izvan granica njegove biskupije, pa je vremenom postao duhovni vođa zapadne Crkve. Na osnovu svoga velikog iskustva koje je stekao u zajedničkom životu prije svećeničkog ređenja, sastavio je pravilo za ženski samostan u svome gradu. Iz tog početnog pravila su nastala pravila za red augustinki i augustinaca. Red djeluje i danas i kroz stoljeća se brzo širio po zapadu.

Augustin je bio jedan od najvećih teologa u povijesti Crkve. U borbama s filozofskim i religioznim strujanjima svoga vremena, Augustin je razvio svoju nauku o istočnom grijehu, o Božjoj milosti, o Božjem suverenitetu, kao i o predestinaciji. Njegov je nauk bio od najvećeg utjecaja na katoličku teologiju sve do visokog srednjeg vijeka, ali je bio od utjecaja i na reformaciju redovnika augustinca **Martina Luthera**. Sam Augustin je dobro poznao grčkoga filozofa **Platona**, pa je za Augustina svijet iskustva bio manje vrijedan od svijeta duha - dobar Božji Duh je bio za nj najvažniji. Govorio je o Bogu da je on svemoguć i dobar, a sve što je zlo, nije ništa drugo nego nedostatak dobra. Bog je čovjeku dao razum, da bi bolje mogao razumjeti Boga, Bog je čovjeku dao i slobodnu volju, da bi mogao odgovorno donositi odluke pred Bogom. Nemoralne odluke su zato nemoralne što su donesene bez Boga. Do danas je sačuvano gotovo 1000 njegovih propovijedi, 113 knjiga i 218 pisama. Napisao je knjigu "Božja država" - veliku obranu kršćanstva, pisao je o slobodnoj volji, o kršćanskoj nauci, o krštenju, o Presvetom Trojstvu, o naravi milosti.

O Augustinu govore brojne legende. Jedna kaže da je jednom prilikom duboko zamišljen šetao uz more, kad odjednom spazi maloga dječaka koji je malenom školjkom zahvaćao vodu iz mora, da bi je prelijevao u unaprijed iskopanu jamu. Kad je upitao dječaka što to radi, dijete je odgovorilo: "Činim isto što i ti činiš! Ti svojim mislima pokušavaš zahvatiti Božje dubine, a ja pokušavam izgrabiti more!"

Evo još jedne: Za vrijeme dok su Vandali opsjedali njegov grad, Augustin se razbolio od groznice. Augustin nije htio umrijeti prije nego što učini temeljitu pokoru. Dio te pokore je bio da više nikoga neće primiti u posjet, iznimku je ipak predstavljao njegov liječnik i posluga, koja mu je donosila hranu. Naredio je da se pokornički psalmi ispišu na pergameni, koju su mu prikovali na zid. Nitko ga nije mogao omesti pri njegovom neprestanom čitanju. Na koncu je umro bez sakramenata umirućih, budući da niti svećenik nije smio ući u njegovu sobu.

Vittore Carpaccio: Viđenje svetoga Augustina. Slika iz 1502. godine

Najpoznatije Augustinovo djelo su njegove autobiografske "Ispovijesti", koje je napisao oko 400. godine. U njima u 13 poglavlja opisuje svoju mladost, svoje stalno traganje za istinom i svoje obraćenje. Augustin tako temeljno promatra bit čovjeka da su Ispovijesti puno više od puke autobiografije. Pa ipak, Ispovijesti su prva autobiografija u povijesti književnosti. Na jednom mjestu Ispovijesti se posebno osjeća njegova vatrena ljubav prema Bogu. Zato će ga u umjetnosti prikazivati s gorućim srcem, knjigom, anđelom, s djetetom koje grabi vodu.

Nosi počasno ime crkveni učitelj i borac protiv krivovjerja.

Zaštitnik je teologa, tiskara, pivovara, zaštitnik za dobre oči. U Njemačkoj seljaci govore, kad dođe dan svetoga Augustina - odu topli dani. Njegove su moći u 8. stoljeću prenesene u Paviju.

GOVORI VAM SLUGA BOŽJI O. GERARD TOMO STANTIĆ

Duh Sveti "pomaže letjeti"

Piše: o. Ante Stantić, OCD

Kršćanski duhovni život nije samo čovjekovo nastojanje, askeza, mrtvenje, nego prvenstveno otvorenost i ispravna raspoloživost na suradnju s Duhom Svetim. Kako bi tu otvorenost i suradnju dočarao običnom puku koji ga dolazi čuti svakog 25. u mjesecu, kada govori o Malom Isusu, Gerard se služi slikama. Tako se u jednom takvom nagovoru služi slikom "igre" "letenja ptica", kada govori o Duhu Svetome: "Mali Isus se voli igrati s pticama", piše on. "Najljepša je ptica Duh Sveti a naša duša neka je ponizni golubić, koji neka zamoli Isusa da kaže Duhu Svetome da nam pomogne letjeti. Takva će zamolba razveseliti Malog Isusa. Tada će Duh Sveti, ako smo prljava djeca, Isusovom krvlju nas očistiti" (1).

Potrebno je da nas Duh Sveti očisti jer "smo puni slabosti, grijeha i duhovne sljepoće. Isusove su zasluge neizmjerne a iz toga neizmjernoga mora Duh Sveti vadi milosti i dijeli ih onima koji hoće da milost prime" (2). "Duh Sveti, naime, čudnovati Golub leti po svem svijetu i skuplja golubiće, male dušice, izlijeva im na glavu kapi Kristove krvi. Po toj krvi rastu, bolje i hitrije lete, i tako se sve više i više veseli Isus Malo dijete. Kada kojem golubiću nešto ne dostaje neka se samo Malom Isusu obrati: Isus će najvećeg Goluba potaknuti a on će Isusovu želju ispuniti. Tako će društvo Malog Isusa biti mnoštvo (čopor), golubića koje čeka nebo i nebeska slava" (3).

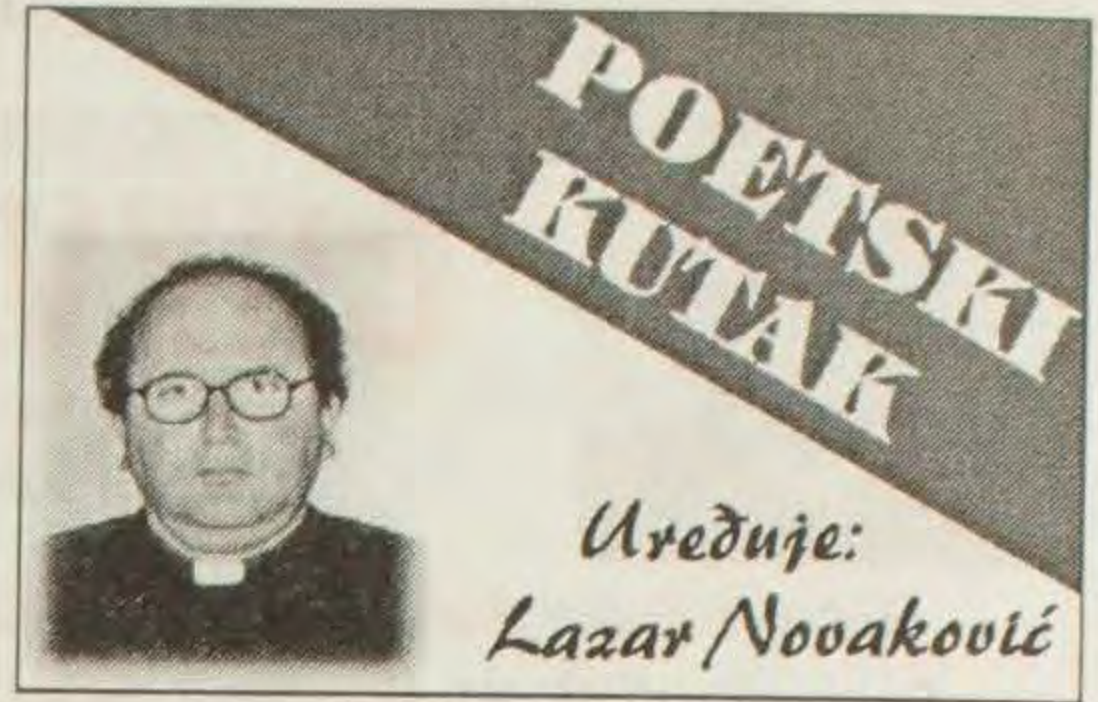
"Čeka dušu nebeska slava, jer kada Duh Sveti dijeli milosti, (kapi Isusove krvi), tada se ostvaruje prosvjetljenje duše, kojim, po Isusovom obećanju, Duh Sveti nas uči i u svakoj dvojbi prosvjetljuje, jer, dok je Isus kao vrtlar, Duh je Sveti kao sakupljač plodova i djelitelj plodova." Darovi koje Duh Sveti dijeli su prije svega za osobno duhovno dobro: "spoznaj se da je sve laž, što se Isusu ne dopada"; jednako tako čovječje srce postaje darežljivo prema drugima: "(postaje darežljivo), onako kao što majka kad hoće svome djetetu radost učiniti, daje sitom djetetu darove, da ih sirotinji podijeli" (4). Duh Sveti dakle uči živjeti u istini a jednako tako čini dušu punom ljubavi prema bližnjemu!

Sva "igra" i "letenje" što Duh Sveti ostvaruje, po Isusovim zaslugama, je dakle put u istinu i ljubav prema bližnjemu, ali ta "igra" i "letenje" nisu idila, u ljudskom značenju te riječi: "Ako sam prljavo dijete neka me Mali Isus sa svojom krvlju očisti... Tijelo ne može sladak zalogaj u ustima imati, dok je Duh Sveti, koji u njoj stanuje, ne očisti" (5).

"Čišćenje" je mukotrpno i odnosi se posebno na čišćenje od sebičnosti jer: "svaka sebičnost je pred Bogom prljavost a samo je ono čisto što je iz Božje ruke proizašlo; prljava je, primjerice, i molitva ako je sebična jer nije samo za Boga izvršena... Svaka sebičnost je pred Bogom prljavost" (6). "Nije mila sebična molitva jer je ukaljano i nije samo za Boga izmoljena. Samo je ono čisto što je iz Božje ruke izišlo... Svaka sebičnost je pred Tobom prljavost, pa bila ona i neka duhovna radost, ako je sebična" (7). Kako bismo izbjegli sebičnost u molitvi: "Većma treba slušati Duha Svetoga nego ono što se razmatra... Duh Sveti je jedini mili radio" (8). Gerard, kako bi slušao samo Duha Svetoga, želi biti kao lopta poput Male Terezije i piše: "Lopta sam, stisnite me, pustite me, bacite me, govorite, činite po meni što hoćete" (9). Što je stvarnije nastojanje "biti lopta" tim je duša sve slobodnija od sebičnosti a njezina molitva postaje isto tako "lopta od mirisavog razmatranja jer u takvoj molitvi djeluje milost" (10), jamačno snagom Duha Svetoga. Time molitva postaje nesebična, čisti dušu od sebičnosti i u isto vrijeme liječi dušu od sebičnosti. Duša postaje velikodušna prema bližnjemu.

Možda nam ova sažeta Gerardova razmišljanja o djelovanju Duha Svetoga u dušama i suradnja "grijanja" duše na "njegovu suncu", "čišćenje", mogu izgledati prezahtjevna. Ipak ona su vrlo logična i istinita i temelje se učenju Ivana od Križa čija je učenica i Mala Terezija. Gerard, u svome učenju i otvaranju na djelovanje Duha Svetoga sigurno govori i očituje svoj hod u duhovnom životu. Ipak, u biti, taj je put za svakoga kršćanina koji želi biti uveden, po Duhu Svetome "u svu istinu" o sebi i u znanje vrednovanja stvari koje nas okružuju i vrednotama koje nam se nude, kako bismo znali razlikovati autentične vrednote od lažnih koje laskaju sebičnosti i koje, u konačnici, priječe ne samo hod kršćanina prema Bogu nego zagorčavaju međuljudske odnose. Svakako intenzitet otvaranja na djelovanje Duha Svetoga ima svoje stupnjeve "po mjeri dara", ali važno je ispravno postaviti suradnju s Duhom Svetim. Na tome putu Gerardova razmišljanja su dragocjena, pristupačna, poučna!

1. Theologia pastoralis, 002828-29.
2. Razg. I+M+J, 004198.
3. Theologia pastoralis, 002821.
4. Ondje, 00263328.
5. Theologia pastoralis, 002828-29.
6. Ondje, 002830.
7. Ondje, 002829.
8. Ondje, 002830.
9. Ondje, 002778.
10. Ondje.

Uređuje:
Lazar Novaković

FRANJO IVANKOVIĆ

Rođen je 1937. godine u brojnoj obitelji. Osmogodišnje školovanje i ekonomsku školu završio je u Subotici. Otac je šestero djece. Sada je u mirovini. Pjesme je počeo pisati početkom 90-ih godina. Objavljivane su mu u kalendaru *Subotička Danica*. Zastupljen je u više zbirki *Lira naiva*.

HVALOSPJEV NAJDRAŽOJ ŽENI

(Posvećeno supruzi Jeleni)

O tebi pišem, o tebi pjevam,
- životna suputnice,
o tebi snivam, za tebe živim,
- voljena izabranice!

Kada sam s tobom, meni je lijepo,
- iskrena drugarice,
zbog malo pažnje, sve si mi dala,
- odana darovateljice!

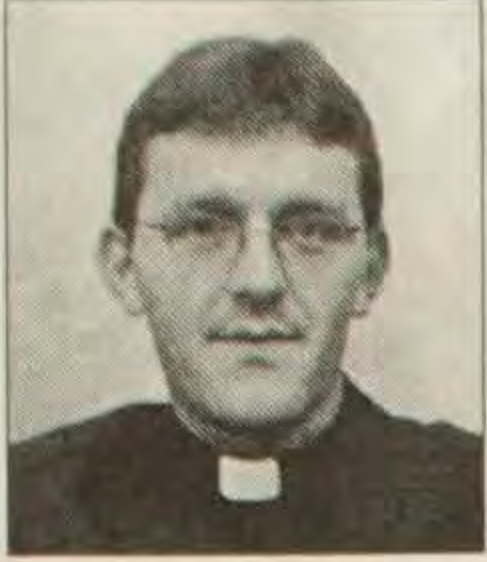
Moje propuste ti zaboravljaš,
- jedina prijateljice,
uvijek si blaga i meni draga,
- poželjna ljepotice.

Moja si uvijek i kad si drugdje,
- vjerna mi golubice,
kada te trebam ti se daruješ
- predobra iskušnice!

Volim te danas više nego jučer
- prelijepa družbenice,
A manje nego što li ću sutra
- čarobna moja ženice!

Franjo Ivanković

CRKVA I INTERNET

- prikaz dokumenta -

Način i sadržaj naviještanja Radosne vijesti oduvijek su za Crkvu nezaobilazna tema promišljanja s ciljem što djelotvornijeg življenja temeljnog kršćanskog poslanja "idite po svem svijetu, propovijedajte evanđelje svemu stvorenju" (Mk 16,15). U naše vrijeme to promišljanje uključuje i moćni svijet obavijesnih sredstava, među kojima Internet ima izrazito važnu ulogu. Na tu temu je 2002. godine Papinsko vijeće za medije objavilo dva dokumenta "Etika na Internetu" i "Crkva i Internet". Dok se prvi dokument - kako to i sam naslov kaže - usredotočuje na moralnu stranu konkretnih pitanja ponude i uporabe Interneta, drugi pak s vrlo pozitivnog stanovišta uopćenije analizira njegovu ulogu u životu i poslanju kršćanina i cijele Crkve. U ovom kratkom prikazu osvrnut ćemo se na drugi dokument, koji se također dotiče moralnih pitanja spomenute tematike.

Sam početak gore naslovljenog dokumenta odiše pozitivnim pristupom medijima kao plodu povijesno-znanstvenog razvitka po kojem čovječanstvo napreduje u otkrivanju resursa i vrijednosti skrivenih u stvorenju. **Papa Pio XII.** je 1957. godine u tom duhu medije nazvao "Božjim darovima" namijenjenim zbližavanju ljudi. Griehom narušena ljudska komunikacija obnovljena je u osobi Isusa Krista, utjelovljenog Boga, a na Crkvu spada prepoznati znakove današnjeg vremena te poticajem istog Kristova Duha poraditi na proširivanju "obnovljene ljudske komunikacije", po kojoj sam Bog nastavlja komunicirati s cijelim čovječanstvom. Odatle i poziv Crkvi na što bolje upoznavanje sredstava društvenog priopćavanja, kako bi poticala dobro koje nude, ali i upozorila na opasnosti koje prijete suvremenoj ljudskoj komunikaciji, te se i sama njima što više služila za naviještanje Evanđelja.

Sam Internet pruža velike mogućnosti, ali istodobno i izazove, u suvremenom poslanju Crkve. U protekle četiri godine od objavljivanja ovog dokumenta se to uvelike i pokazalo. Tolikima je omogućen brz i direktan pristup vjerskim i duhovnim sadržajima, bibliotekama, muzejima i bogoslužnim mjestima čime su nadvladane mnoge barijere.

Istina da virtualna stvarnost Interneta ne može nadomjestiti vjersku zajednicu ili općeni- to međusobnu komunikaciju susreta, ali ih zato može pospješivati. Zato je naša kršćanska nazočnost u virtualnom svijetu Interneta itekako važna, jer i tako nam je svjedočiti razlog nade koja je u nama (usp. 1Pt 3,15). Velika prednost Interneta u dvosmjernoj interaktivnoj komunikaciji omogućuje bolje sudjelovanje svih vjernih staleža kako u poslanju Crkve prema vani, tj. svjedočenju Evanđelja, tako i u unutarcrkvenom životu, jer vjernici bi Pastirima trebali očitovati svoje potrebe i želje, s onom slobodom i pouzdanjem koje pristoji djeci Božjoj i braći u Kristu, ali isto tako prema svojem znanju, kompetentnosti i ugledu imaju slobodu, a katkada i dužnost reći svoje mišljenje o stvarima koje se odnose na korist Crkve (usp. LG 37).

Za dobru i korisnu uporabu Interneta potrebno je odgajati u sklopu cjelokupne formacije savjesti. Svakako u prvom redu se to odnosi na djecu i mlade, ali nažalost često puta su baš odrasle osobe one koje puno teže zlorabe ovo moćno sredstvo komunikacije. Nije nepoznato da se čak i terorističke organizacije oglašavaju putem Interneta, a da ne govorimo o pornografiji i drugim oblicima ljudskog izrabljivanja.

Lakoća i anonimnost Internet prezentacija nerijetko stvaraju pomutnju u onome što se pojavljuje pod imenom "kršćansko", "crkveno" ili "katoličko", upravo jer ih je nemoguće kontrolirati, tj. potaknuti ono što je vjere dostojno, a jasno se ograditi od onoga što joj je oprečno. Nažalost, često puta je baš ta preobilna ponuda razlogom konzumističkog poimanja vjerskih sadržaja, tj. da svatko proizvoljno uzima od onoga što i koliko mu odgovara.

Dokument na kraju opetovano preporučuje kreativno i odgovorno korištenje Interneta svim vjerskim staležima u ispunjavanju svojih poslanja u Crkvi i produbljanju dijaloga s današnjim svijetom. Razboritost, pravednost, jakost i umjerenost neophodne su vrline za ispunjavanje tog velikog poslanja nasljedovanja "savršenog Posrednika", Isusa Krista. Neka nam svima On bude poticajem za dobro ophođenje s medijima, osobito kada je u pitanju Internet.

Hrvatske katoličke
internet stranice (53.)

Banjalučka biskupija

www.biskupija-banjaluka.org

Poradi teških stradanja u ratu u BiH devedesetih godina prošloga stoljeća, Banjalučka je biskupija jedna od mučeničkih biskupija s područja ove zemlje. Usprkos za većinu nas nezamislivih teškoća koje se u svakodnevnom poslanju postavljaju pred njezine duhovnike i vjernike, ova biskupija ima vlastitu internet stranicu, koja se nalazi na adresi:

www.biskupija-banjaluka.org

Najveća je vrijednost ove stranice njezina aktualnost, budući da se redovito objavljuju najznačajnije aktivnosti koje se događaju na području ove biskupije, što baš i nije odveć česta značajka hrvatskih katoličkih internet stranica. Osim, dakle, podlinka Vijesti, na stranici se nalaze i drugi podlinkovi iz kojih se mogu saznati najvažnije informacije o Banjalučkoj biskupiji (povijest, osnovni podaci, dekanati - župe, samostani, adresar, banjalučkoj katedrali, biskupijskom Caritasu itd.), zatim o blaženom Ivanu Merzu, Pastoralnom centru u župi Lištani u Livanjskom polju, povijesnom Drugom apostolskom pohodu pape Ivana Pavla II. Bosni i Hercegovini u okviru kojega je posjetio i katoličke vjernike na području Banjalučke biskupije svjedočeći im i na ovaj način vlastitu potporu, Caritasu itd. No, stranica ne samo da je vrlo informativna, već je jednako tako i dobro grafički uređena, te zaslužuje svake pohvale.

Banjalučka je biskupija pretrpjela vrlo teška razaranja u ratu u BiH: razrušeni su joj brojni objekti, smanjen je broj vjernika i svećenika, postala je izrazito manjinska crkva... Upravo zato ova biskupija zaslužuje i našu posebnu pozornost u molitvama za njezine vjernike i svećenike, u čemu posebno može pomoći zagovor blaženoga Ivana Merza, koji je rodnom iz Banja Luke.

s.b.

Piše: dr. Andrija Kopilović

20. 08. 2006. - DVADESETA NEDJELJA KROZ GODINU

*Izr 9,1-6; Ps 34,2-3.10-15; Ef 5,15-20
Iv 6,51-58*

Kušajte i vidite kako je dobar Gospodin (1)!

“Kušajte i vidite kako je dobar Gospodin”, kliče Crkva u današnjem bogoslužju. Blagoslivlja Gospodina koji vodi brigu o svojim. Gospodin nijedno stvorenje nije ostavio osiromašeno i nijedno stvorenje nije ostavio gladno. On se brine za sve, osobito se brine za onoga koga je stvorio na svoju sliku - za čovjeka i zato od čovjeka očekuje da radi te spoznaje i te Božje darežljivosti svaki dan blagoslivlja i hvali Gospodina za sva ona dobra koja su primljena. Duša je ona koja hvali, a ustima samo oblikuje ono što se u srcu rodi, što i srce nosi. Psalmist je u svojoj poruci danas vrlo jasan: “neka se Gospodinom duša moja hvali”, jer će na drugom mjestu apostol Pavao reći: “Što imaš čovječe a da nisi primio?”, a ako si primio što se hvališ kao da je tvoje? Imati osjećaj da je sve Božji dar ne znači biti manje, nego više čovjek. Biti zahvalan znači biti vjernik, uočiti relaciju dara Božjega za naše usrećenje da bi sreća koju primamo mogla naći odjeka u našoj duši. Ta zahvala i ta komunikacija Božjeg darivanja očituje se tako da nam se objavljuje u darovima “svojih ruku” i to je naša zahvala duha, srca i duše kojom kličemo i zahvaljujemo, a po nama to čini i sav stvoreni svijet.

27. 08. 2006. - DVADESET I PRVA NEDJELJA KROZ GODINU

*Jš 24,1-2a.15-17.18b; Ps 34,2-3.16-23; Ef 5,21-32
Iv 6,60-69*

Kušajte i vidite kako je dobar Gospodin (2)!

I ove nedjelje Crkva čita psalam 34. - “Kušajte i vidite kako je dobar Gospodin”. Prošle nedjelje smo zahvaljivali Gospodinu za sva njegova dobročinstva. Danas to nastavljamo, ali ono što psalmist poručuje uz klicanje, zahvaljivanje i blagoslivljanje jeste: uočiti da Gospodin nagrađuje, osobito pravedne, one koji su maleni, ne zato što su siromašni, nego zato što doživljavaju Boga kao veličinu, a sebe kao one koje Bog ljubi zato što su ga potrebni. U Bibliji pravednik nije čovjek koji samo čini pravdu, nego čovjek koji je u pravom stavu prema Bogu, prema sebi i blišnjima i stoga je pravednikova molitva, kaže psalmist: “Gospodinu draga, i on je čuje”. On pravednika, čovjeka koji nije bezgrešan, ali koji ima pravedan i pravilan stav prema sebi, Bogu i blišnjemu, stoga izbavlja iz svih tjeskoba. Gospodin je blizu, on je s nama po krštenju i euharistiji, on je u nama, u onima koji su njegovi i, kaže psalmist: On daje i onima koji su skrušena i onima koji su skršena srca. Skrušeno srce je srce pokajničko, a skršeno srce je srce ranjeno. On je na strani klonulih i na strani skršenih i zato mnoge nevolje ima pravednik, jer pravednik nije pošteđen kušnje svakodnevnice, ali je uvijek izbaavljen snažnom Božjom desnicom. Radi toga dođite i kušajte kako je dobar Gospodin, koji ne samo da daruje nego i izbavlja, pomaže i spašava jer on je onaj koji pravednika štiti zato što se pravednik njemu utječe.

3. 09. 2006. - DVADESET I DRUGA NEDJELJA KROZ GODINU

*Pnz 4,1-2.6-8; Ps 15,2-5; Jak 1,17-18.21b-22.27
Mk 7,1-8a.14-15.21-23*

Gospodine, tko smije prebivati u šatoru tvome?

Psalam petnaesti, kojim Crkva danas povezuje čitanja i poruku ovog nedjeljnog Bogoslužja, je psalam za koji bismo rekli da upućuje na socijalnu dimenziju naše zajednice. Često puta svatko od nas dolazi u Crkvu, u kuću Božju, da tamo susretne Boga a zaboravlja da su tamo i ljudi, koji su mu braća i sestre. I zato se psalmist pita, “Gospodine, tko smije prebivati u šatoru tvome?” Nevjerojatno je, ali je dobro uočiti koliko je komunitarnost i zajedničarstvo bitna dimenzija za dopuštenost boravka u kući Božjoj. Kaže psalmist, “samo onaj koji čestito živi”, a ta čestitost života očituje se u tome što je pravedan prema sebi, prema blišnjima, što njegovo srce govori istinu i što ne kleveće, ne razara, ne ogovara, ne ruši drugoga. Zajednica se može graditi samo poveznim tkivom, a nikako nečim što razara. Zaključak je jasan, u domu Gospodnjem, u šatorima njegovim, ne može prebivati čovjek koji zajednicu okupljenu u Božjem šatoru na bilo koji način razara. Izričito spominje klevetu, zatim spominje onoga koji nanosi zlo blišnjemu i sramoti susjeda svoga, kojega prezire i ne poštuje one koji se boje Gospodina. Kako bi trebale noge naše podrhtavati, pa i koljena naša kad kleknemo u kuću Božju i čujemo pitanje: “Tko smije prebivati u šatoru tvome?” Samo onaj koji izgrađuje zajedništvo, koji povezuje one koji su raspršeni; onaj koji gradi i čini da ta zajednica vjernika bude još više zajednica koja je Bogu draga po tom što je upravo povezana solidarnošću, praštanjem i ljubavlju, što je, jednom riječju, zajednica. Zajednica prijatelja koji ne krše prisege krsnoga saveza te hode putem Gospodnjim i borave u šatorima njegovim.

10. 09. 2006. - DVADESET I TREĆA NEDJELJA KROZ GODINU

*Iz 35,4-7a; Ps 146,6c-10; Jak 2,1-5
Mk 7,31-37*

Hvali, dušo moja, Gospodina!

Psalam 146. u nekoliko svojih rečenica želi povezati poruku današnjeg bogoslužja. Uvijek ostajemo iznenađeni kako je Bog “okrenut” onima koji su maleni. U svim rečenicama današnjega psalma uvijek se suprotstavlja ono što Bog nije i ono što Bog jeste. I nevjerojatno, opće mišljenje je ono za što mi “jesmo”, a Bog nije. Dakle, Bog ostaje vjeran dovijeka, a to naša osobina nije. Potlačenima vraća pravicu, gladnima daje kruha, jednostavno Gospodin oslobađa, Gospodin liječi, Gospodin podiže, Gospodin ljubi, Gospodin štiti, Gospodin podupire, Gospodin grešnicima mrsi putove i Gospodin kraljuje. Jednom riječju, Bog se usmjerio na one kojima treba i može pomoći. Kako je to u suprotnosti s našim čestim zanemarivanjem te dimenzije vjere. Mi se Bogu ne obraćamo kao prvom, sigurnom i jedinom temelju na koji se oslanjamo, nego nakon brojnih “oslanjanja” na kojekoga i koješta a tek na kraju se i Bogu uteknemo. Naš Bog je Bog opredijeljen za pomoć onome tko ga zaziva, štuje i tko ga treba. Kako je divno osjećati da bez svega mogu, samo bez Boga ne mogu. Današnji psalam današnji zato hvali Gospodina, radi spoznaje što možemo bez svega, a bez Boga ne možemo.

POZVAO SI ME GOSPODINE, EVO ME

U Blatu na otoku Korčuli na svetkovinu Preobraženja Gospodnjega sestre Kćeri Milosrđa u veličanstvenom slavlju proslavile su polaganje doživotnih zavjeta s. M. Jasne Crnković i s. M. Kristine Glasnović. S. M. Leticija Antalašić, s. M. Valerija Ćuk, s. M. Vinka Ivanjko i s. M. Branka Mikac proslavile su zlatni jubilej svojih redovničkih zavjeta a srebrni jubilej su proslavile s. M. Fides Babić, s. M. Vladimira Mašina, s. M. Danijela Lisica i s. M. Veronika Dunatov.

Slavlje je započelo u kapeli bl. Marije Petković. Najprije je provincijalka s. M. Emila Barbarić pozdravila predvoditelja euharistijskog slavlja, mons. Želimira Puljića, vrhovnu glavaricu Družbe Majku Elsu, sve svećenike, sestre slavljenice, njihovu rodbinu i prisutne vjernike. Zatim su se prisutnima obratile predstavnice sestara slavljenica koje su izrazile svoju radost i zahvalu Bogu zbog polaganja doživotnih zavjeta, odnosno slavlja srebrnog i zlatnog jubileja svojih redovničkih zavjeta. Zahvalile su također svojim odgojiteljicama i poglavaricama na podršci i svim dobročiniteljima što su ih pratili svojim molitvama. Nakon toga Biskup je blagoslovio dva prstena za sestre koje će položiti doživotne zavjete. Slijedila je procesija iz Svetišta do župne crkve predvođena bratimima i limenom glazbom.

Euharistijsko slavlje u župnoj crkvi Svih Svetih započelo je prozivkom sestara slavljenica na što se svaka osobno odazivala riječima: "Pozvao si me Gospodine, evo me." Poslije navještaja evanđelja s. Jasna i s. Kristina izrekle su svoju želju da Bogu zavjetuju svoje doživotno siromaštvo, čistoću i poslušnost. Slijedila je homilija biskupa Želimira Puljića. On je, pozdravljajući sve sestre slavljenice, među ostalim rekao: "U Božjoj riječi, uz događaj preobraženja čuli smo i kratko izvješće proroka Danijela koji gleda u noćnim viđenjima kako Sin Čovječji silazi u oblacima nebeskim. Ova slika iz Danijelova proroštva potiče sve kršćane, posebice Bogu posvećene osobe, razvijati sposobnost sanjanja i viđenja. U magli svagdanjih životnih problema, u smogu nezdravih međuljudskih odnosa potrebni su ljudi koji su kadri sanjati bolji, ljepši i pravedniji svijet. Nije stoga bez temelja i pitanje koje nam se nameće u sklopu ovih redovničkih svečanosti: znaju li današnje Bogu posvećene osobe sanjati takvu budućnost? Jesu li sposobni usprkos svagdanjoj magli i smogu nezdravih ljud-

skih odnosa vidjeti Sina Čovječjega kako silazi u ovu našu suznu dolinu?! /.../ Stvarnost našeg "kršćanskog okruženja" ponekad nas iznenadi, zbuni, a i zaboli. Osjećamo, naime, kako je sve manje takvih sanjara u našem okruženju, sve manje je optimizma u našim obiteljima i u našem društvu. Depresija i bezvoljnost širi se poput epidemije u čemu naveliko pomažu i suvremena obavijesna sredstva. Nedostaju dakle "sanjari i optimisti" u ovom našem vremenu i kraju.

Podsjećajući na život bl. Marije Petković koja je "ponesena nesebičnom Isusovom ljubavlju i dobrotom, počela sanjati društvo djevoja u službi milosrdne Ljubavi" istaknuo je kako su želja i takav

žar danas rijetki te dodao: "A što se dogodilo toj 'skromnosti' u ovo naše vrijeme silnog napretka? Gdje je ona završila? Odbačena je, nažalost, i nema je u upotrebi. I kad je netko negdje preporučiti, gleda ga se u čudu. Dapače proglašava ga se 'čudakom' i neprijateljem napretka. Pa ipak, skromnost bi trebalo oživjeti i vratiti u upotrebu. Ne zbog kolesterola, dijabetesa i drugih zdravstvenih problema, nego zbog toga što je pretjerano izobilje doista postalo opasno po život. Ne kaže se uzalud kako 'pretjerano blagostanje nagriza duševno stanje'. Zar ne osjećamo, braćo i sestre, kako smo zatrpani sa svih strana i na svakom koraku. U kući i u školi. Seoski putovi i gradske ulice prepune su automobila. Nema mjesta ni za parkiranje pa se grade podzemne i nadzemne garaže. Netko je negdje zapisao gledom na garderobu kako 'suvremeni čovjek u prosjeku ima odijela za dva života. A žene još više'. Nedostatak skromnosti rađa sebičnošću. Blagostanje, naime, stvara ovisnike i robove. Stoga nema slobode u katalozima

veletrgovina. Tamo caruje logika laganog zarobljavanja i ovisnosti. A sloboda je vezana uz skromnost. Ona je njezina sestra-blizanka. Stoga se s pravom veli kako pretjerano blagostanje nije progres, nego regres i zamka.

No svečanosti kao što je polaganje doživotnih zavjeta i slavlje redovničkih jubileja potvrđuje da i u ovo naše vrijeme ima ljudi koji shvaćaju i prihvaćaju takve vrednote; i danas, dakle, Duh Božji 'odabire' pojedince i redove koji će stati uz program Isusovog govora na Gori. Neka se i sestre Jasna i Kristina, koje danas polažu svoje doživotne zavjete, nadahnjuju uzorom plemenite Blajke Marije, koja je pred jaslicama i pod Isusovim križem otkrivala kako biti skromna, brižljiva i dobra, posebice prema malenima i siromašnima. A svima nama neka ove svečanosti pomognu iskrenom dobrotom i majčinskim srcem tražiti Isusa na poprištima ljudskih nevolja i ne umarati se činiti dobro."

Nakon propovijedi s. Jasna i s. Kristina položile su svoje doživotne zavjete u pisanom obliku u ruke Časne Majke Else. Tekst su naglas pročitale, a zatim su ga na oltaru i potpisale. Slijedile su Litanije Svih svetih, biskupova posvetna molitva nad zavjetovanim sestrama te uručenje prstena koji će biti znak njihovog obećanja doživotne vjernosti Kristu u Družbi Kćeri Milosrđa. Uslijedile su čestitke Časne Majke i s. Provincijalke te biskupa nakon čega su sestre jubilarke obnovile svoje redovničke zavjete. Poslije tog čina nastavljeno je euharistijsko slavlje. Na kraju svete mise

Biskupa, svećenike, sve sestre i okupljene vjernike pozdravio je župnik **preč. Stipe Miloš** a svim sestrama slavljenicama čestitao u ime župne zajednice.

Na misi je pjevao župni zbor djevojkica "Stope" pod ravnanjem s. M. Danijele Škoro.

Poslije svete mise svi su se također u procesiji vratili u svetište bl. Marije Petković gdje su sestre zahvalile Bogu na primljenim milostima te mu preporučile budućnosti po zagovoru bl. Majke Utemeljiteljice.

Za ovaj veliki događaj sve sestre slavljenice pripremile su se desetodnevnom seminarom koji je održan u samostanu sestara na Prižbi, koje je predvodio **fra Ivica Vidak**, te sedmodnevnom duhovnim vježbama koje je predvodio **mons. Ivan Štironja**, vikar za pastoral Mostarske biskupije.

Na ovom slavlju iz Subotice su sudjelovali s. **Silvana**, s. **Milena**, **preč. Andrija Anišić** i brat s. Jasne, **Ante**.

Andrija Anišić

DUŽIJANCA NAM U SRCU

2006

Da nam je Dužijanca u srcu posvjedočili smo to u nedjelju još jedanput. Zrnje koje je mons. Blaško Rajić s naših njiva, iz obitelji, prenio u crkvu i na misi prve Dužijance 1911. godine blagoslovio, rađa sada stotukim plodovima. Svjedoči za tu istinu tridesetak raznih manifestacija održanih u sklopu „Dužijance 2006.“. Dužijanca naša je velika, bogata, lijepa... To je tako samo zato što nam je ona u srcu. Mi živimo za Dužijancu pa zato i živimo od Dužijance. Jedna izjava dr. Ivane Dulić Marković ostat će nam svima duboko u sjećanju: „U svom nastojanju da promijenim stvari na bolje, u svu moju hrabrost ugrađeno je jako puno Dužijanci. Dužijanca u nas nosi mir. Ona nam daje sigurnost, nepokolebljivost da je to nešto duboko u nama što nitko ne može izbaciti ni iz nas, ni iz ovdjevine...“.

Da je to doista tako posvjedočila je osobito ovogodišnja Dužijanca, jer je bila posebna zbog kiše koja je pratila svečanu povorku bandašicino kolo. Samo oni kojima je Dužijanca doista u srcu mogli su tako ponosno, sa smješkom na usnama, ići u svečanoj povorci i oni koji su upijali svu tu ljepotu, sav taj ponos i svu tu radost sa strane pod kišobranima. Posebno su sve to očitovali oni koji su u bandašicinom kolu igrali po kiši do ponoći. Doista, Dužijanca nam je u srcu i nitko nam je ne može ni uzeti ni otet. Dužijanca smo mi i k je nas bit će i Dužijance. Daj Bože do vječnosti kada ćemo je na novoj zemlji i u novom nebu slaviti savršeno. / Andrija Anišić /

Ispraćaj u "kolijevci Dužijance"

U iščekivanju bandašice i bandaša ispred katedrale

Pozdrav Biskupa domaćina

Gosti Dužijance

Sveta pričest - najveća zahvala

Svečani blagoslov s Presvetim

Povorka usprkos kiši

Gosti iz R. Hrvatske

Ponosne kao veliki klas

Od malih nogu na Dužijanci

Kiša ih nije rastjerala

Uz euharistijsko slavlje najsvečaniji čin

Razigrani i na kiši

Tradicionalna izložba Instituta "Ivan Antunović"

Dobitnici "Antušove nagrade" 2006.

Prvonagrađeni izlog

Osigurana budućnost Kolonije slamarki - dječji radovi

Risari u svečarskom ozračju

Pratoci i pratilje Bandaša i Bandašice
Dužijance 2006.

Na "Risarskoj večeri" nastupilo je dvadesetak
kulturno - umjetničkih društava

Svečani početak "Bandašičinog kola"

I TO JE DUŽIJANCA...

Sve mora biti lipo!

Budući bandaši i bandašice

Jedinstveno "Bandašicino kolo"

U Uredništvu "Zvonika" s potpredsjednicom Vlade R. Srba

Triba pazit na svilu

Da se najustrajnji igrači ne prehlade

Svatko je doprinio na svoj način

PROSLAVA GOSPE KARMELSKE U SOMBORU

Blagdan Gospe Karmelske svečano je proslavljen u nedjelju 16. srpnja u karmelićanskom samostanu Majke Božje Karmelske u Somboru. Središnje koncelebrirano misno slavlje na hrvatskom jeziku u 11 sati predslavio je krčki biskup **mons. Valter Župan** zajedno sa zrenjaninskim biskupom **mons. Lászlóm Húzsvárom** i brojnim svećenicima. Govoreći o Gospi Karmelskoj, biskup Župan u propovijedi je istaknuo kako je Marija postupno rasla u predanju i povjerenju prema Bogu, te je činom prihvaćanja da postane majkom Spasiteljevom, pokazala uistinu veliku, čvrstu, duboku vjeru u Boga. U tom smislu, ona nam je uzor vjere, ali i ne samo naša zagovornica u potrebama, već još više uzor i putokaz sigurne nade i utjehe putničkom Božjem narodu na zemlji, istaknuo je propovjednik, nadodavši kako je svaki čovjek pozvan od Boga na suradnju za ostvarenje njegovoga plana.

Marija je slušajući Božju riječ i o njoj razmišljajući u srcu naučila mudro i jedino ispravno postupiti u životu, rekao je biskup, hrabreći okupljene vjernike da samo snagom sakramenata i naročito euharistije možemo učiniti ono što sami ne bismo nikada mogli, te zato nedjelja ima nezamjenjivu ulogu u životu vjernika kršćanina.

Na koncu mise uslijedila je škapularska procesija po crkvi. Na sam blagdan slavljene su i svete mise: na slovačkom jeziku u 7 sati, a predvodio ju je župnik iz Selenče **preč. Marijan Dej** zajedno s **vlč. Dominikom Ralbovskim**, a svetu misu na njemačkom jeziku u 8 sati slavio je župnik i somborski dekan **preč. Josip Pekanović**. Pontifikalnu svetu misu na mađarskom jeziku u 9 sati predslavio je zrenjaninski biskup **László Húzsvár**. U ponedjeljak 17. srpnja, prior karmelićanskog samostana, o. **Andelko Jozić**, slavio je svetu misu u kapelici na Velikom katoličkom groblju za sve pokojne članove Reda.

Uoči samoga blagdana održana je devetnica, a večer prije blagdana po već stoljetnoj tradiciji svečano je otpjevana I. Večernja Blažene Djevice Marije od gore Karmela. Večernjoj je predsjedao biskup Valter Župan uz asistenciju nekoliko svećenika i braće karmelićana.

Ovim svečanostima braća karmelićani proslavili su prvo proštenje u drugom stoljeću svojega boravka u Somboru.

Zoran Jurišić

IMENOVANJA I RAZRJEŠENJA U SUBOTIČKOJ BISKUPIJI

Subotički biskup **Ivan Péntzes** potpisao je početkom srpnja dekrete sljedećih razrješenja i imenovanja u Subotičkoj biskupiji: **preč. Josip Temunović** razriješen je službe knjižničara Biskupijske knjižnice, a **vlč. Miroslav Orčić** razriješen je službe župnika župe Bač, s pripadajućim župama u Deronjama i Tovariševu i imenovan knjižničarem Biskupijske knjižnice. **vlč. Josip Štefković** dosadašnji župni vikar župe Imena Marijina u Novom Sadu imenovan je upraviteljem župe Sv. Pavla u Baču, s pripadajućim župama u Plavni, Bačkom Novom Selu, Deronjama i Tovariševu, a **vlč. Goran Jovičić** dosadašnji župni vikar župe Srca Isusova u Senti premješten je u istom svojstvu u župu Imena Marijina u Novom Sadu. **vlč. František Gašparovsky** razriješen je službe upravitelja župe Sv. Jakova u Plavni s pripadajućom župom u Bačkom Novom Selu. **Preč. György Juhasz** razriješen je službe upravitelja župe Svih Svetih u Kucuri s pripadajućom župom u Savinom Selu, dok je **preč. János György** dosadašnji župnik u Doroslovu i rektor svetišta Majke Božje u Doroslovu imenovan župnikom u Kucuri s pripadajućom župom u Savinom Selu. **vlč. Árpád Verebelyi**, dosadašnji župni vikar u Bačkoj Topoli, imenovan je upraviteljem župe Sv. Mirka u Doroslovu, s pripadajućom župom Sv. Ladislava u Bogojevu. **Preč. Vilmos Bunford** razriješen je službe upravitelja župe sv. Stjepana kralja u Svilojevu, a novim je upraviteljem imenovan **vlč. Károly Orcsik**. /Ž.Z./

OPROŠTAJ NOVOSAĐANA OD SVOGA KAPELANA VLČ. JOSIPA ŠTEFKOVIĆA

U utorak 18. srpnja, okupio se u novosadskoj crkvi Imena Marijina veći broj vjernika negoli što je to uobičajeno za jedan radni dan. Došli su na sv. misu kojom se **vlč. Josip Štefković** opraštao od novosadskih vjernika među kojima je djelovao tijekom dvije godine. Od 1. kolovoza on, naime, prelazi u novu župu u kojoj će obavljati župničke dužnosti (župa Bač sa filijalama: Plavna, Tovariševo, Deronje i Bačko Novo Selo). Kako to već i priliči, misno slavlje pratila je pjesma. Međutim, uobičajene zvuke orgulja, ovoga su puta zamijenili zvuci modernih instrumenata: klavijature, električne gitare i električnih bubnjeva. Crkvom su se razlijevali mladi ženski glasovi koji su pokazali da je i na jedan suvremen i nesvakidašnji način moguće dostojno slaviti Boga. Za taj moderan i za misu neuobičajeni ritam, zasluge ima upravo **vlč. Josip**, koji nas je uz puno kreativnosti, entuzijazma i nadasve strpljenja okupio, organizirao i tako pokrenuo nešto novo na ovim prostorima.

Od kada je **vlč. Josip** došao na našu župu, možemo reći da se dosta toga promijenilo. Veći broj mladih počeo se okupljati oko crkve. **Vlč. Josip** nas je uvijek poticao na molitvu, na češće ispovijedi, redoviti dolazak na sv. misu i pristupanje sv. pričesti. Organizirani su izleti te međusobna upoznavanja i druženja... Posebno će nam ostati u sjećanju nezaboravna druženja nakon nedjeljne sv. mise. Sretni smo što smo ovoga čovjeka imali za kapelana i nadasve prijatelja.

Opraštajući se od vjernika **vlč. Josip** je istaknuo da se u Novom Sadu osjećao lijepo i prihvaćeno. Obradovale su nas takve riječi, te svome bivšem kapelanu želimo da se tako osjeća i u župi u koju odlazi. Na koncu nam je **vlč. Josip** poručio da i njegovog nasljednika prihvatimo kao što smo njega prihvatili te će mu sigurno biti lijepo u Novom Sadu.

Nakon misnog slavlja druženje uz prigodnu glazbu i posluženje nastavili smo u krugu crkvenog dvorišta. Tako smo ujedno proslavili i rođendan **vlč. Josipa**.

Mi mladi iz Novog Sada se još jednom zahvaljujemo našem kapelanu što je bio s nama i uz nas; što je za nas imao puno ljubavi i strpljenja. Želimo da zna da na nas uvijek može računati.

Hvala **vlč. Josipe!!!** /MaJa/

Bogoslovi preselili biskupijsku knjižnicu

Kao što smo već upoznati, naša biskupija planira započeti radove na izgradnji "Augustinianuma" - teloškog fakulteta i bogoslovije. Jedan od prvih poteza na tome putu jest preseljenje biskupijske knjižnice u Katolički krug, kako bi se oslobodio prostor za daljnje radove. Preuzvišeni gospodin biskup odlučio je da radove na biskupijskoj knjižnici obave bogoslovi naše biskupije i to u dvije grupe, u dva termina: prva grupa od 31. srpnja do 5. kolovoza, a druga grupa od 7. kolovoza do 12. kolovoza. Smještaj i hranu dobili smo u prostorijama sjemeništa "Paulinum".

Već prvi dani su nam dali na znanje da posla ima mnogo, čak i više nego što smo očekivali. Međutim, zahvaljujući organizaciji, pomoći i podršci biskupovog tajnika vlč. **Mirka Štefkovića**, posao se obavljao glatko i bez zastoja, tako da smo uvijek imali dovoljno vremena za odmor i druženje. Upravo je ovaj drugi element radnog tjedna - međusobno druženje bogoslova koji su se, studirajući na različitim fakultetima, dosada jedva i poznavali, dao našem radnom tjednu jedan dublji smisao i značaj. Također, obnovila su se i stara poznanstva i prijateljstva, napose onih bogoslova koji su pohađali "Paulinum".

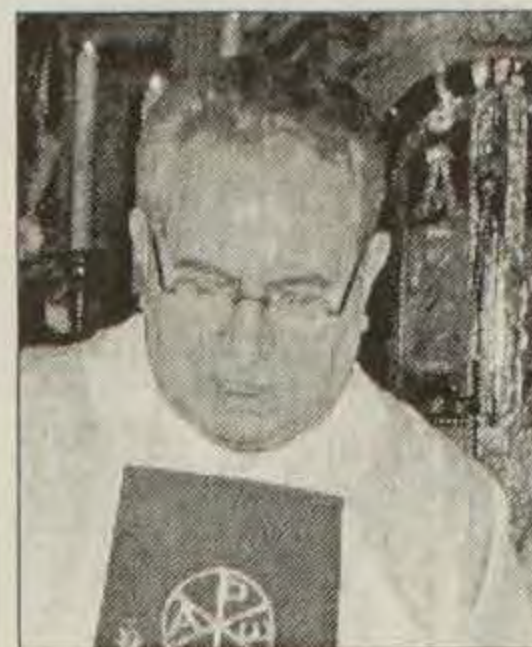
Kako se radni tjedan bližio kraju, bili smo, istina sve umorniji, ali je raslo i naše zajedništvo, a time je i žalost zbog rastanka na završetku tjedna bila još veća. Ipak nadamo se da ćemo se svi ponovno sresti - možda na nekom novom radnom tjednu... /*Robert Mađarić*/

PREČ. JÁNOS GYÖRGY, PROSLAVIO ZLATNU MISU

U nedjelju, 25. lipnja, u marijanskom svetištu "Doroslovo" svoju Zlatnu misu proslavio je upravitelj toga svetišta preč. **János György**. Preč. János György rodio se 9. prosinca 1928. godine. Studij teologije je završio u Zagrebu na Katoličkom bogoslovnom fakultetu. Za svećenika je zaređen 29. lipnja 1956. godine u subotičkoj katedrali. Službu kapelana vršio je u Čantaviru, Bezdanu, Somboru, Adi i Bačkoj Topoli, odakle je upravljao i župom u Bajši. Župnik je bio u Budisavi s pripadajućim filijalama u Kaću i Kovilju. Zatim u Čantaviru te Doroslovu gdje je došao 1981. godine. Tu je punih 25 godina zdušno radio i kao župnik i kao upravitelj marijanskog svetišta. Uz župničku službu vršio je i službu dekana Apatinskog dekanata a bio je i član Katehetskog vijeća Subotičke biskupije. /*Zv*/

Veliko zlatomisničko slavlje u Srijemu

Pod geslom "Hvala Bogu na njegovu neizrecivu daru" (2 Kor 9,15) u subotu, 15. srpnja 2006. u župnoj crkvi Uzvišenja sv. Križa u gradu Rumi u Srijemu, proslavio je svoj zlatomisnički jubilej - 50. obljetnicu svećeništva rumski župnik, **mons. Boško Radielović**. Na zlatomisničku Euharistiju okupili su se brojni domaći župljani te vjernici drugih srijemskih mjesta. Iz inozemstva su prispjeli i brojni "iseljeni" Rumljani, pripadnici hrvatske, njemačke i mađarske narodnosti. U koncelebraciji je sudjelovalo više od 30 svećenika, među kojima: zlatomisnik **mons. Nikola Kerčov**, župnik iz Osijeka, **mons. dr. Nikola Dogan**, dekan Katoličkoga bogoslovnog fakulteta u Đakovu, **preč. Eduard Španović**, dekan i konkatedralni župnik iz Srijemske Mitrovice. S posebnom radošću pozdravljeno je sudjelovanje trojice biskupa, odjevenih u biskupsko korsko ruho: đakovačkoga i srijemskoga biskupa, **mons. Marina Srakića** i pomoćnoga biskupa, generalnoga vikara za Srijem, **mons. Đuro Gašparovića** te pomoćnoga zagrebačkoga biskupa, **mons. Vlade Košića**. U slavlju su sudjelovala i trojica svećenika Srpske pravoslavne crkve.

Na početku slavlja zlatomisnika su prigodnim recitacijama pozdravila djeca a, u ime zlatomisnika, svim nazočnima dobrodošlicu je izrekao srijemskomitrovački dekan Eduard Španović. Misnu homiliju izrekao je biskup Marin Srakić, osobito se zadržavajući na tumačenju značenja svećeničke službe u Crkvi.

Na putu 50-godišnjega zlatomisnikova svećeničkoga djelovanja, od dana ređenja u Đakovu 29. lipnja 1956. godine, biskup je posebno spomenuo teška vremena komunističkoga sustava i zlatomisnikovo iskustvo istrage i zatvora u Staroj Gradišci (1959. - 1961.). U vršenju svoje svećeničke službe zlatomisnik se nije predavao osrednjosti - naglasio je biskup Srakić - a posebnu je pozornost iskazivao prema ljepoti liturgijskih slavlja u duhu koncilske obnove kao i prema ekumenskome dijalogu.

Zlatomisnikovu otvorenost prema ekumenskome crkvenome zajedništvu posvjedočio je i svećanik Srpske pravoslavne crkve, protojerej **Ivan Koić**, dugogodišnji arhijerejski namjesnik u Rumi. O zlatomisnikovu prijateljskome svjedočanstvu zajedništva i suradnje s pravoslavnim svećenicima i vjernicima posvjedočio je i aktualni arhijerejski namjesnik u Rumi, protojerej **Branislav Popović**.

Svečanu zlatomisničku euharistiju brižno su pripremali zauzeti suradnici rumske župe: pjevački zbor, pod vodstvom **s. Hedwige Weinzierl**, kao i ministranski zbor, pod vodstvom bogoslova **Ladislava Dorta**. U ime župljana dirljivim riječima zahvale svećenički jubilej župniku je čestitao **Damir Kolarić**. Za vrijeme svečanoga objeda svoje čestitke izrekao je biskup Vlado Košić, osvrnuvši se na dugogodišnje prijateljstvo sa zlatomisnikom, koje je započelo u vrijeme služenja vojnoga roka u Rumi. U ime svećenika Srijemskomitrovačkoga dekanata čestitke je izrekao **preč. Blaž Zmaić**, župnik u Irigu, a u ime brojnih iseljenih vjernika njemačke narodnosti slavljenika je pozdravio **Josef Wagner** iz Beča.

Izričući svoje čestitke jubilarcu generalni vikar za Srijem, **mons. Đuro Gašparović** obznanio je da se **mons. Radielović** u mjesecu kolovozu o. g. povlači u mirovinu, u Svećenički dom u Đakovu te da je za novoga župnika u Rumi imenovan vlč. **Željko Tovoilo**.

Ivan Ćurić

Uređuje: s. Blaženka Rudić

SVJEDOČENJE PRVI OBLIK MISIJSKOG DJELOVANJA

- Svijetu trebaju više svjedoci, negoli učitelji ●
- Život i rad s ljudima prvi je korak u pripremi za navještaj riječima ●
- Svjetlo evanđelja treba prožimati sva područja života ●
- Crkva mora nastupati hrabro i proročki ●

Put misijskog djelovanja

Misijska djelatnost nije ništa drugo i ništa manje nego očitovanje i ispunjavanje Božje odluke o svijetu i njegovoj povijesti u kojoj Bog po misijskom djelovanju Crkve vidljivo ostvaruje povijest spase-nja. Kojim putevima ide Crkva da postigne tu svrhu?

Crkva postupno prilazi pojedincima i narodima koji još nisu čuli za Krista. Prvi korak je približavanje ljudima u njihovim potrebama i načinu života; **svjedočenje** o Bogu koji se objavio u Isusu Kristu i Duhu Svetom i ljubio svijet, te pozvao sve ljude na vječni život. Zatim slijedi **evangelizacija** - prvi navještaj Isusa Krista i riječima. Navještaj Božje riječi u onima koji slušaju izaziva **obraćenje** - želju za promjenom života, za stupanje u živi odnos s Isusom Kristom po krštenju. Nakon obraćenja i krštenja osoba ulazi u zajednicu vjere, Crkvu. Tako nastaju mjesne ili **partikularne Crkve** koje nose u sebi značajke opće Crkve, a vrlo su važne za ukorjenjivanje evanđelja i vjere u čitave narode.

Svjedočiti slijedeći Krista

Suvremeni čovjek radije sluša svjedoke negoli učitelje, više vjeruje iskustvu, negoli nauci, više životu i činjenicama nego teorijama. Svjedočanstvo kršćanskog života prvi je i nezamjenljiv oblik misijskog djelovanja: Krist, čiju misiju nastavlja Crkva, svjedok je u najvišem smislu riječi i model kršćanskog svjedočenja. Nakon Isusova uzašašća na nebo Duh Sveti svjedoči za Isusa i ujedno prati Crkvu na tom putu i čini je dionicom Kristova svjedočanstva.

Prvi oblik svjedočenja je sam život misionara, kršćanske obitelji i crkvene zajednice, nov način ponašanja. Misionar koji u jednostavnosti, uza sva ograničenja i ljudske nedostatke, živi po uzoru na Krista, znak je Boga i onostrane stvarnosti. No, svi u Crkvi mogu i moraju

dati takvo svjedočanstvo, trudeći se da nasljeđuju božanskog učitelja. Svjedočenje životom je u mnogim slučajevima jedini mogući način da budu misionari. (usp. Ivan Pavao II, *Redemptoris missio*, br. 42)

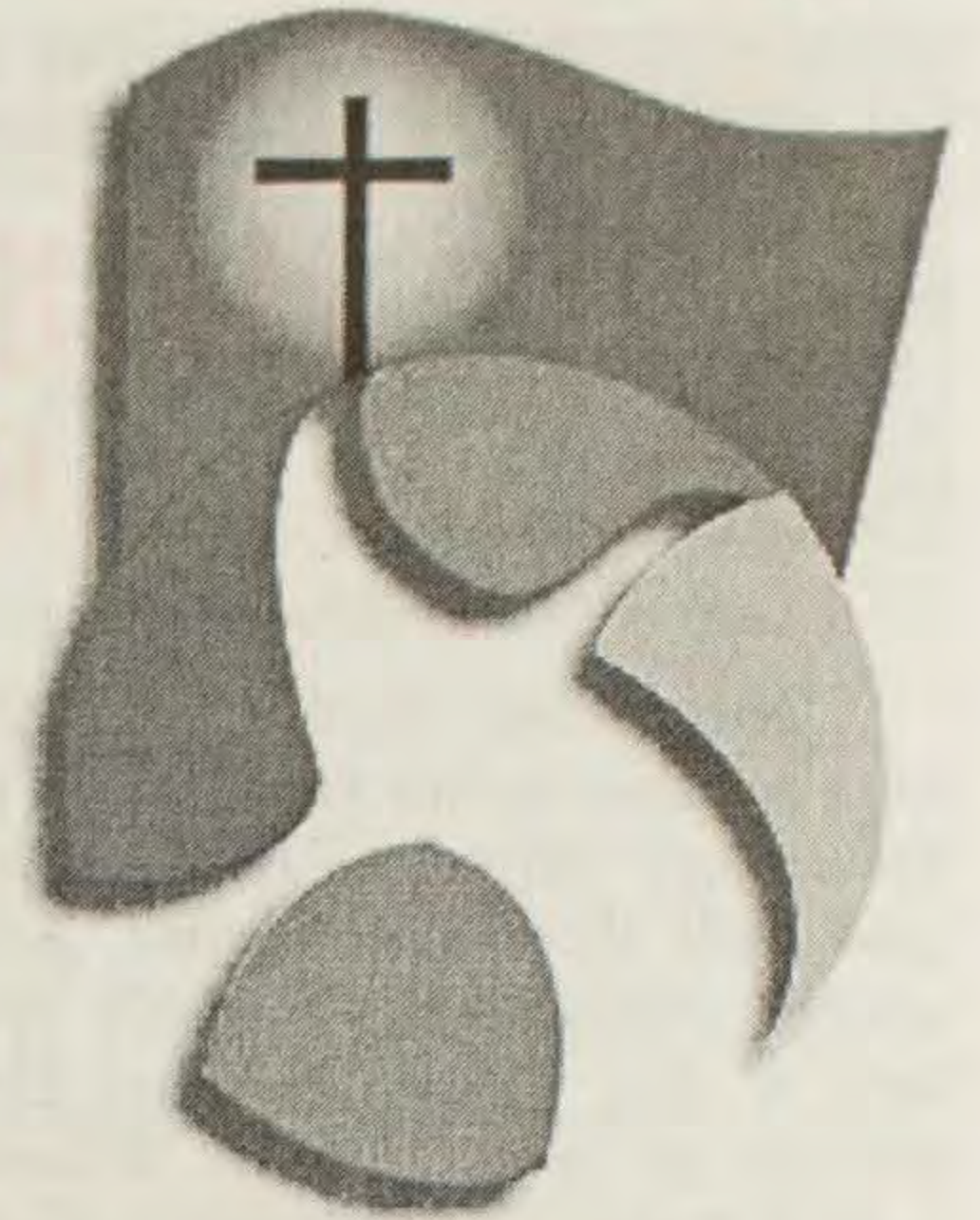
Kakvo svjedočenje svijet očekuje?

Evandeosko svjedočenje, na koje je svijet veoma osjetljiv, jest poštivanje osoba i djelotvorna ljubav prema siromasima i malenima, prema onima koji trpe. Kada kršćani daju svjedočanstvo ljubavi ne očekujući nikakvu nagradu, što je u suprotnosti sa sebičnošću u čovjeku, to izaziva pitanja ljudi koja dovode do Boga i evanđelja. Isto tako zalaganje za mir, pravdu, prava čovjeka, ljudski napredak, svjedočanstvo je za evanđelje, ako je znak brige za osobe i ako smjera cjelovitom razvoju čovjeka.

Prije nego što Kristovi učenici navijeste evanđelje riječima, potrebno je svjedočanstvo života. Treba pokazati ljubav i spremnost živjeti i raditi s ljudima, dijeliti njihove poteškoće, a ujedno im pokazati izlaz iz često teških ekonomskih, socijalnih i drugih uvjeta. Međutim, to nastojanje nema za cilj samo puki materijalni napredak i blagostanje ljudi, nego je to svjedočanstvo o vjerskim i čudorednim istinama koje nam je Krist objavio, a koje trebaju prožimati sav život. (usp. AG 12)

Kršćanin i kršćanske zajednice žive duboko ukorijenjeni u život svojih naroda i znak su evanđelja, u vjernosti svojoj domovini, svom narodu, narodnoj kulturi, a sve u otvorenosti slobodi koju je Krist donio. Kršćanstvo je otvoreno sveopćem bratstvu, jer su svi ljudi djeca istog oca i braća u Kristu.

Crkva je pozvana dati svoje svjedočanstvo za Krista ponašajući se hrabro i proročki pred pokvarenošću političke ili ekonomske vlasti; ne tražeći za samu sebe slavu i materijalna dobra; upotrijebivši svoja dobra za služenje najsiro-

mašnjima nasljeđujući jednostavnost Kristova života. Crkva i misionari moraju također pružiti svjedočanstvo poniznosti koje se očituje u ispravljanju vlastitog života kako bi on bio odraz života Kristova. (usp. RM 43)

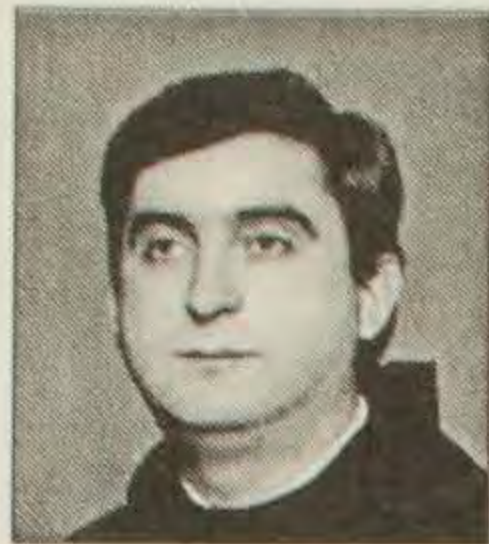
Osamnaesti susret hrvatskih misionara

Svake godine neki od misionara posjete svoju domovinu Hrvatsku i Bosnu i Hercegovinu. U posljednjih dvadesetak godina organiziraju se susreti na kojima misionari mogu razgovarati o svojim iskustvima i poteškoćama, i ujedno ojačati se duhovnom snagom. Ove godine susret je održan u Pregradi (Zagrebačka nadbiskupija) od 18. do 21. srpnja. Na susretu je sudjelovalo 13 misionara koji su se u ovo vrijeme zatekli u domovini. Nazočili su misionari i misionarke iz Ruande, Konga, Kameruna, Perua, Ekvadora, Tajvana, Salamskih otoka, Rusije i Bugarske. Na susretu je sudjelovao i biskup **mons. Slobodan Štambuk**, predsjednik Vijeća za misije pri HBK, i dr. Milan Špehar, nacionalni ravnatelj Papinskih misijskih djela u Hrvatskoj, kao i ostali predstavnici biskupijskih PMD.

Misionari su izmijenili svoja iskustva, razgovarali o poteškoćama u misijskom radu. Rečeno je da mnoge stvari za koje bi se morala pobrinuti država moraju preuzeti misionari, jer država ne vrši svoje obveze. Najteže je promijeniti mentalitet ljudi, jer su ljudi jako navezani na običaje svojih predaka. Zato treba prilagoditi kulturu evanđelju i evanđelje kulturi. To je posao koji iziskuje veliki napor, ali treba ustrajati. Biskup Štambuk je zahvalio misionarima za sav njihov trud i svjedočenje među narodima kojima su poslani.

Slijedeći susret najavljen je za srpanj 2007. kada će domaćin biti Banja Luka.

ULOGA BLAŽENE DJEVICE MARIJE
U PORETKU SPASENJA (LG VIII.)

Mesijina Majka u Starom zavjetu (6)

Piše: mr. Mato Miloš, OCD

Sveto pismo Staroga i Novoga zavjeta pokazuje na sve jasniji način ulogu Spasiteljeve Majke, dovodeći je gotovo pred naše oči. Knjige, naime, Staroga zavjeta opisuju povijest spasenja, tijekom koje je Bog polako spremao Kristov dolazak na svijet. Ti prvi dokumenti, kako ih danas u Crkvi čitamo i shvaćamo u svjetlu daljnje i potpune Objave, korak po korak, sve bliže iznose na vidjelo lik žene, Otkupiteljeve Majke. Nju je, ako je gledamo u tom svjetlu, proročki zacrtalo već obećanje o pobjedi nad zmijom, dano prvim roditeljima poslije pada u grijeh (usp. Post 3, 15) (LG 55).

1. Stari zavjet kao izvor mariologije

Marija vremenski pripada Novom zavjetu. Ipak je ona na egzistencijalan način sadržana u Starom zavjetu, po vjeri starozavjetnog Božjeg naroda. Marija ne živi fizičkom prisutnošću u Starom zavjetu, ali je starozavjetni Božji narod nosilac Božjih mesijanskih obećanja, nosilac također nade u pojavu Isusove majke. Starozavjetni Božji narod još ne živi u središtu spasonosnog događaja utjelovljenja Božjega Sina, ali je svojim povijesnim hodom usmjeren prema tom događaju. Svaki se čas njegove religiozne povijesti produljuje i dodiruje Mesijinu prisutnost i prisutnost njegove Majke. Svaki je taj čas kristocentričan, jer je mesijanski i svaki je mariocentričan, jer je nadanje u Mesiju rođenog od blagoslovljene žene. Zbog svog očekivanja Mesije židovski je narod mesijanski, kristovski narod, a zbog svoga očekivanja Mesijine majke marijanski narod. Stoga možemo govoriti o marijanskoj kategoriji Staroga zavjeta, a o Kristu i njegovoj Majci kao središtu cijeloga Svetog pisma. Krist je s Marijom središte cijelog Svetog pisma zato što su srca svih u Starom i Novom zavjetu okrenuta prema njemu i njoj kao ishodnoj točki svoje duhovne egzistencije, bilo da je ta egzistencija prožeta iščekivanjem Mesije ili sjajem njegove prisutnosti. Krist i Marija su sabirna točka čovječanstva od početka, točka o kojoj je Božji Duh, u pretpostavci objavljivanja, trebao već od početka progov

voriti. U tom smislu je Stari zavjet izvor mariologije.

U ovom kontekstu značajna je rečenica sv. Augustina: "Novi zavjet u Starome se skriva." Skriva se kao stablo u sjemenu, kao budući život u svojoj klici općenito. Sjemenski i kao klicu Duh Sveti ga objavljuje. U svijesti starozavjetnog Božjeg naroda živi Marija kao u sjemenu, početno, ali ne kao nešto sporedno. Njezin lik je tamo samo skiciran. To je samo fragment, a ne njezin lik. Da Mesijinu Majku otkrijemo u Starom zavjetu, potrebno je na Stari zavjet baciti pogled kroz Novi, kako kaže spomenuti sv. Augustin: "Stari zavjet u Novom postaje očitiji." Klica se pravo upoznaje po stablu koje se iz nje razvije. Knjige Svetog pisma nisu neki samostojni priručnici, koji se svaki za se mogu čitati i razumjeti. To su tekstovi izrasli iz svijesti Božjega naroda, pa ih samo živa svijest Božjega naroda može potpuno osvijetliti. Sabor naglašava: "Ti prvi dokumenti, kako ih u Crkvi čitamo i shvaćamo u svjetlu dalj-

nje i potpune objave, sve bliže iznose na vidjelo lik žene, Otkupiteljeve majke" (LG 55). Dakle, marijansko značenje starozavjetnih tekstova uočava se ako ih čitamo "kako ih u Crkvi čitamo i razumijemo".

2. "Neprijateljstvo zamećem između tebe i žene" (Post 3, 15)

U ovom proročanstvu kao u sjeni vidimo obrise Marije, buduće Otkupiteljeve majke. Poslije grijeha praroditelja Bog izriče proročanstvo: "Neprijateljstvo ja zamećem između tebe i žene, između roda tvojega i roda njezina: on će tebi glavu satirati, a ti ćeš njemu vrebati petu!" (Post 3,15). Ovo proročanstvo upućuje na borbu između dobra i zla koju je prvi čovjek Adam unio u svijet. To je borba koja će trajati do kraja čovjekove povijesti. To je borba između nasljednika sotoninih, koji su predstavljeni zmijom, i sljedbenika ženinih. To je borba između dva roda, roda sotonina i roda ženina. Svi su ljudi koji će voditi ovu veliku borbu rođeni od žene, od njezina tijela i krvi. Proročanstvo ih ipak dijeli na sotonin i na ženin rod. Jedni su od sotone, drugi su od žene. Koje žene? One žene koja ne rađa sotonin rod, nego rod protivan sotoninom rodu, a to je jedino Marija koja rađa Mesiju.

Nijansa

Dugo nisam znao da ne raspoznajem boje. Bio sam na jednom pregledu i liječnica mi je rekla da kažem koji broj vidim u krugu. Mislio sam da se šali. Nisam vidio nikakav broj. No, kada sam sliku iskosio, nazirala se petica. Dijagnoza je bila - daltonist - koji ipak poznaje osnovne boje.

Nedavno sam posjetio jednu obitelj u mojoj novoj župi. Za vrijeme razgovora ušao je dida noseći tri vlata pšenice. Ista njiva, ista obrada a oni poprilično različiti. Žetva je ubrzo mogla početi. Samo još da bude pravedna cijena i poštenu kupcu.

Nijanse, sitnice - život znače. A sasvim je nešto drugo ako kao "kenkavo dijete" histerično reagiramo jer nismo više u centru pozornosti, nije sve po našoj volji...

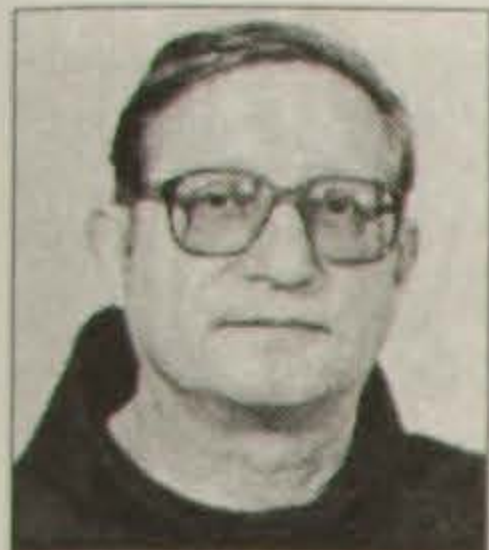
Jednom, ima tome poprilično, kolega svećenik me pozvao da skupa posjetimo jednu obitelj. Želio je neku pomoć, uslugu od gospođe N.N. Kada smo došli, razgovor je kratko trajao. Brzo smo pošli dalje. Na povratku sam ga upitao: "Zašto nisi rekao zbog čega si došao?" Odgovor je glasio: "Jesi li vidio kako je loše raspoložena? Sad sigurno ne bih uspio. Otići ću koji drugi dan." Pametan je moj kolega i ima osjećaj za nijanse.

Strpljivo podnosim svoju dijagnozu. Nije lako biti daltonist. No, pokušavam razvijati osjećaje za nijanse u susretima, riječima, pogledima. Tražim sjaj u očima. Raduje me podrška, poticaj u pogledu. Zapazim crvenilo na licu. Osjetim snagu u rukovanju ...

Kako si ti, štioče, sa sitnicama, nijansama u životu?

Lazar Novaković

Piše: dr. Tadej Vojnović, OFM

Ponovno s Jakovom

Sjećamo se da je pri susretu Jakova s faraonom vladar Egipta upitao Jakova: "Koliko ti je godina?" Jakov je odgovorio: "Godina moga lutalačkog življenja ima stotina i trideset." Jakov je već starac. Premda su dobili najbolju zemlju, usprkos toga što su svi bili zajedno, obiteljska i plemenska idila nije dugo potrajala. O tim događajima izvještava nas 48. glava Knjige postanka. Njezin pisac imao je pred sobom različite izvore a svakako tri najvažnija: jahvistički (J), elohistički (E) i svećenički (P) o kojima smo već više puta govorili. Tako je ova glava sastavljena od barem tri predaje a pisac redaktor nastojao je svojim izborom dati što potpuniju sliku onoga što je u usmenoj predaji živjelo na različitim mjestima gdje se pripovijedalo o patrijarhu Jakovu. Osim toga, pisac je htio objasniti na temelju čega su Josipovi sinovi Efraim i Manaše postali patrijarsi (rodozačetnici) plemena s istim statusom koji imaju i Jakovljevi sinovi. Pogledajmo!

Bolest

Josip je bio u svojim redovitim državnim poslovima kad su mu javili: "Eno ti je otac obolio!" Tužna i zabrinjavajuća vijest za svakoga čovjeka. Bez obzira koliko je roditelj star uvijek je vijest o njegovoj bolesti zabrinjavajuća. Premda su bolest i smrt neminovni, uvijek su nam teški kad su u pitanju naši mili i dragi.

Kao sin koji svojega oca posebno voli ali i otac njega, prekinuo je sve svoje poslove, uzeo sa sobom svoja dva sina Efrajima i Manašea i smjesta se uputio k ocu. Starac Jakov posebno se pripremio za Josipov dolazak. Skupio je sve svoje snage i sjeo na postelju. On želi biti taj koji dočekuje i prima svojega sina.

Umetak i "šavovi"

Redak 8. je logički nastavak 2. retka a tekst rr. 3-7 je umetak iz svećeničkog izvora (P) i prekida taj slijed. Pisac je smatrao da tako mora učiniti jer je želio ukratko rekapitulirati Jakovljevo iskustvo s Bogom, njegovu objavu i obećanje Jakovu u Betelu. Sve to ima svrhu dati legitimitet Josipovim sinovima Efrajimu i Manašeu koji su se Josipu rodili u Egiptu

i to od majke Egipćanke kako čitamo u 41,50-52: "Josip imade dva sina koje mu rodi Asenata, kći Poti-Fere, svećenika u Onu. Prvorodencu Josip nadjenu ime Manaše... Drugom nadjenu ime Efrajim..." (usp. i 46,20).

"Šavovi" su dosta nespretno napravljeni. Tako u 5. retku stari Jakov sasvim normalno prepoznaje Josipove sinove Manašea i Efrajima da bi u 8. retku stajalo: "Opazivši Izrael Josipove sinove zapita: 'Tko su ovi?'" Ovakvu nespretnost dugujemo svećeničkom izvoru (P) koji je svakako želio istaći Jakovljevo prepoznavanje Josipovih sinova kao svojih.

Posinjenje Manašea i Efrajima

Kad se Izraelcu rodio sin tada ga je stavljao među svoja koljena i rekao: "Ti si sin moj, ja sam te danas rodio!" To je bio znak prepoznavanja i priznavanja djeteta kojemu je on dao život i predao ga njegovoj majci na čuvanje i rast dok ne bude mogao živjeti izvan nje. Stoga kod Izraelaca muškarac "rađa". Ne počinje li tako evanđelist Matej svoje evanđelje: "Abraham rodi Izaka, Izak rodi Jakova, Jakov rodi Judu..." (usp. Mt 1,2)?

Ali samo prepoznavanje nije dovoljno, potrebno je izvršiti i obred. Kako nas pisac izvještava najprije se događa prepoznavanje. Jakov govori Josipu: "Sad oba tvoja sina što su ti se rodila u zemlji egipatskoj, prije nego sam ja stigao k tebi u Egipat, neka budu moji - Efrajim i Manaše neka budu moji kao i Ruben i Šimun. A djeca što su ti se rodila poslije njih neka budu tvoja..." (r. 5-6). Ruben je Jakovljevi prvorodenac a Šimun drugi njegov sin. Obojicu mu je rodila Lea (usp. Post 29,32-33). Djeca će, znači, biti izjednačena s Jakovljevim prvorodencem i drugim njegovim sinom Šimunom. Ali to još nije dovoljno.

Sada treba izvršiti obred posinjenja. Josip predvodi svoje sinove Efrajima i Manašea svojem starom ocu Jakovu. Ovaj iz grli, ljubi i stavlja među svoja koljena što je bilo bitno za čin posinjenja. Ono je sada dogođeno. Josipovi sinovi Manaše i Efrajim sada su Jakovljevi sinovi i baštinici obećanja Božjih koja je on primio i sada im ih predaje. Oni su i baštinici svega što Jakov posjeduje. Kad

je obred bio gotov Josip je sinove skinuo s koljena svojega staroga oca i duboko se pred njim naklonio. Sada je preostao još samo blagoslov uz polaganje ruku.

Zagonetni blagoslov

Josip uzima sada mlađega Efrajima u svoju desnu ruku a starijeg Manašea u svoju lijevu ruku. Učinio je tako da, kad se sa svojim sinovima približi ocu, Jakovljeva desnica počine na glavi prvorodenca Manašea (smatralo se da u desnici počiva više blagoslova nego li u lijevoj) a Jakovljeva lijeva ruka počine na glavi mlađega sina Efrajima. Međutim, što se dogodilo? Starac Jakov je prekrstio ruke i tako je njegova desnica počivala na glavi mlađeg sina Efrajima a lijeva na starijem Manašeu. Josip je prišao i upozorio oca da premjesti ruke: "Ne tako, oče moj, jer ovo je prvorodenac; zato stavi desnicu na njegovu glavu!" No, Jakov je ustrajan i znade što radi: "Znam ja, sine moj, znam... ali njegov mlađi brat bit će veći od njega!" Ništa nije pomoglo. Blagoslov je potekao:

**Bog, čijim su putovima hodili
oci moji Abraham i Izak,
Bog koji mi je pastir bio
otkako postah pa do danas,
anđeo koji me je od svakog zla izbavljao -
djecu ovu neka blagoslovi! ...**

Sve je bilo gotovo i više se ništa ne može učiniti niti promijeniti. Blagoslov jednom podijeljen više se ne može promijeniti. Nije li tako bilo i kad je starac Izak blagoslovio prevarom mlađega sina Jakova a Ezav ostao bez blagoslova? Pisac jednostavno zaključuje: "Tako stavi Efrajima pred Manašea" (r. 20).

U kasnijem tijeku događaja upravo se tako i dogodilo. Efrajim će postati najznačajnije pleme među plemenima sjevernog kraljevstva, Izraela. Manašeovo pleme jednostavno će se pretopiti u Efrajimovo.

(U sljedećem broju: Jakovljeva oporuka)

HODOČAŠĆE U SVETU ZEMLJU

Polazak 13. X. navečer, a povratak 21. X. prije podne.

Cijena 710 Eura. Prijave dok se ne napuni grupa (45).

Prijave na tel.

063 88 3 12 98

ili 021/4790-529

Uređuje: Katarina Čeliković

Iz počinka u početak

Otpočinuti ljeti i nakupiti novu snagu. To za djecu znači odmoriti se od svakodnevnih školskih obveza i baviti se onim što najviše vole - igrom, kupanjem, trčanjem, odlaskom kod prijatelja... Ono što se odraslima čini umarajuće, djeci je zapravo počinak. Dok netko voli ništa ne raditi, drugi voli aktivan odmor.

Svaki odmor ipak završava i dobro je dok još traje odmor praviti planove. Što ću obnoviti početkom školske i vjeronaučne godine? Hoće li to biti torba, pribor, priprema radnog prostora s novim bojama ili nekim detaljem koji će te raspoložiti za vrijeme učenja?

Sada je vrijeme početka novog života. Ovo je još jedna prilika za rast, ne samo u visinu, već u dobroti, u znanju, u prijateljstvu. Velike su mogućnosti na početku. Zato ja volim početke. Oni mi daju snagu kojom mogu stvarati novo a to me ispunja zadovoljstvom. Jedva čekam da opet čujem radosne glasove u obližnjem školskom dvorištu i vrtiću. I molitvu sada počinjem drugačije, želim Bogu dati više vremena nego do sada. Molitvicu koju vam darujem, molite često. A nudim vam i obilje fotografija sa Dužijance u kojoj su djeca imala posebnu ulogu. Pogledajte i uživajte.

Zvončica

Dragi Isuse

Isuse, ti koji si uvijek želio najbolje djeci, ostani uz mene, pridruži mi se u svakom trenutku: kod kuće, u školi, pa i na igralištu. Upućujem ti molitvu za svu djecu svijeta koja te mogu poznavati i razgovarati s tobom ovako kao ja, koja su sretna i mogu se igrati svaki dan. Zaštiti ih od svakog zla, i ne skidaj im osmijeh s lica.

(Moje prve molitve, Zagreb, 2002.)

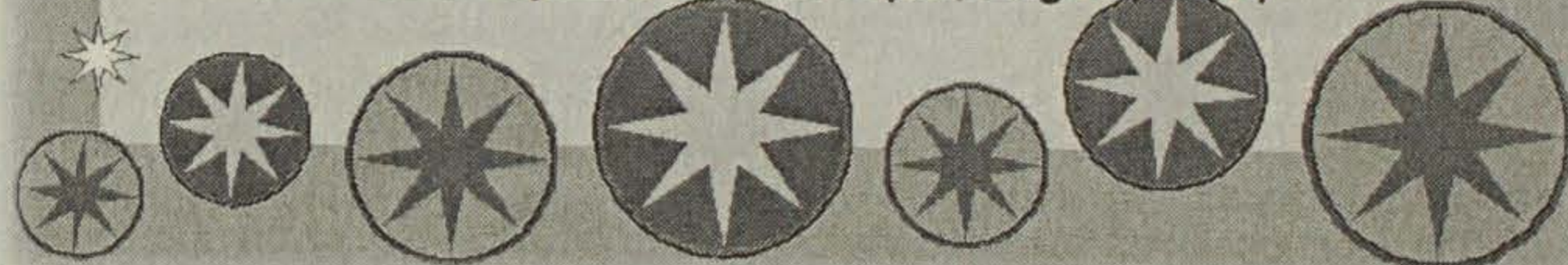
Na svakom dlanu - zvjezdica

Djeco, pogledajte večeras, i svaku večer, pažljivo svoje ruke...

Vidim da se zvijezde pale i na vašem dlanu. Svaki put kad učinite nešto lijepo za Boga, zapalit će se zvijezda na dlanu i na nebu, jer svako je dobro djelo sjaj nebeske ljubavi. Čuvajte to svjetlo, tako da sada dlanove sklopite kao školjka svoja krila... Ruke su sad sklopljene na molitvu, koja čuva svjetlost dok vi spavate... Dobro upamtite što sanjate, jer u snu će i vama Bog reći, kao što je rekao mudracima:

— Ne hodajte zlim putem; svakog novog dana pođite putem svjetlosti!

(Don Luka Depolo, *Počinak u riječi*, Zagreb, 1995)

Blizanci u maternici razgovaraju

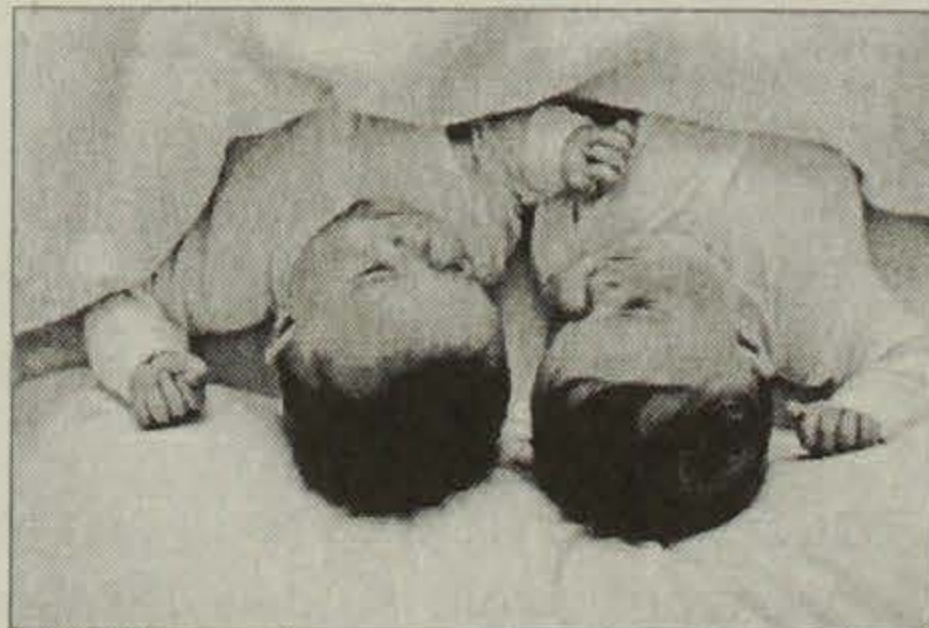
- Da li vjeruješ u život poslije rođenja?
- Naravno, sigurno postoji nešto nakon rođenja. Možda smo ovdje baš zato da se pripremimo na život poslije rođenja.

- To je glupost. Nema života poslije rođenja. Kako bi taj život uopće izgledao?

- Ne znam točno, ali uvjeren sam da će biti više svjetla i da ćemo moći hodati i jesti svojim ustima.

- To je potpuna glupost. Znaš da je nemoguće trčati. I jesti svojim ustima, pa zato imamo pupčanu vrpču. Kažem ti: poslije rođenja nema života.

- Pupčana vrpča je prekratka. Uvjeren sam da postoji nešto poslije rođenja. Nešto posvem drugačije nego ovo što živimo sada.

- Ali nitko se nije vratio od tamo. Život se poslije rođenja završava. Osim toga život nije ništa drugo nego postojanje u uskoj i mračnoj okolini.

- Pa ne znam baš točno kako izgleda život poslije rođenja, ali ćemo u svakom slučaju sresti našu mamu. Ona će zatim brinuti za nas.

- Mama?!? Ti vjeruješ u mamu, pa gdje bi potvome ta mama bila?

- Svuda oko nas, naravno. Zahvaljujući njoj smo živi, bez nje ne bismo uopće postojali.

- Ne vjerujem! Mamu nisam nikada vidio, zato je jasno da ne postoji.

- Da moguće, ali ponekad, kada smo potpuno mirni, možemo je čuti kako pjeva i miluje naš svijet. Znaš uvjeren sam da život poslije rođenja zapravo tek započinje....

DUŽIJANCA KROZ DJEČJE OČI

Oni uče od starijih risarski posao, i časnu s. Silvanu povelu u kolo, evo ih u povorci u Đurđinu... A uz "velikog" bandaša Marina i "veliku" bandašicu Mirjanu ponosno na čelu povorke bili su mali bandaš Marko i mala bandašica Marina

Važno je dobro povezati maramu a to teta Dominika jako dobro radi.

Ponosno u svojoj nošnji ulicama Sombora, a odlični glumci bili su na priredbi u Maloj Bosni

Uredio: PeTaR

SVJESNOST

Biti svjestan znači biti živ! A upravo toga trebamo biti svjesni. Svjesni onoga što imamo, svjesni Božje ljubavi.

Dobro je što češće posvijestiti činjenicu da nas je naša majka rodila, a nije posegnula, poput mnogih, za abortusom. Mi smo živi! Budimo stoga svjesni života! Budimo svjesni svoje obitelji koja nas je pazila kad smo bili mali, slabi... Budimo svjesni Božje prisutnosti!!! Bog je stalno prisutan u meni, ali - jesam li toga svjestan i da li u to VJERUJEM? Svaka osoba ima mnoštvo darova, ali je pitanje je li tih darova svjesna i da li ih koristi. Ti su darovi potrebni svakoj osobi, kako bi bila sretna iz dana u dan i kako bi tu radost prenosila.

Prošlih sam dana vidio svijest o Božjoj prisutnosti u mnogim mladim ljudima na hodočašću u Taizeu, na Dužijanci, na misi... I mali broj takvih ljudi svjedoči da je Božja ljubav među ljudima i da će se i dalje širiti. Potaknimo i mi u sebi i drugima svijest o Božjoj prisutnosti u našim životima.

PeTaR

IZNOVA

Ti, koji si ne obazirući se natrag želio slijediti Krista, usuđuješ li se iznova vjerovati u Radosnu vijest?

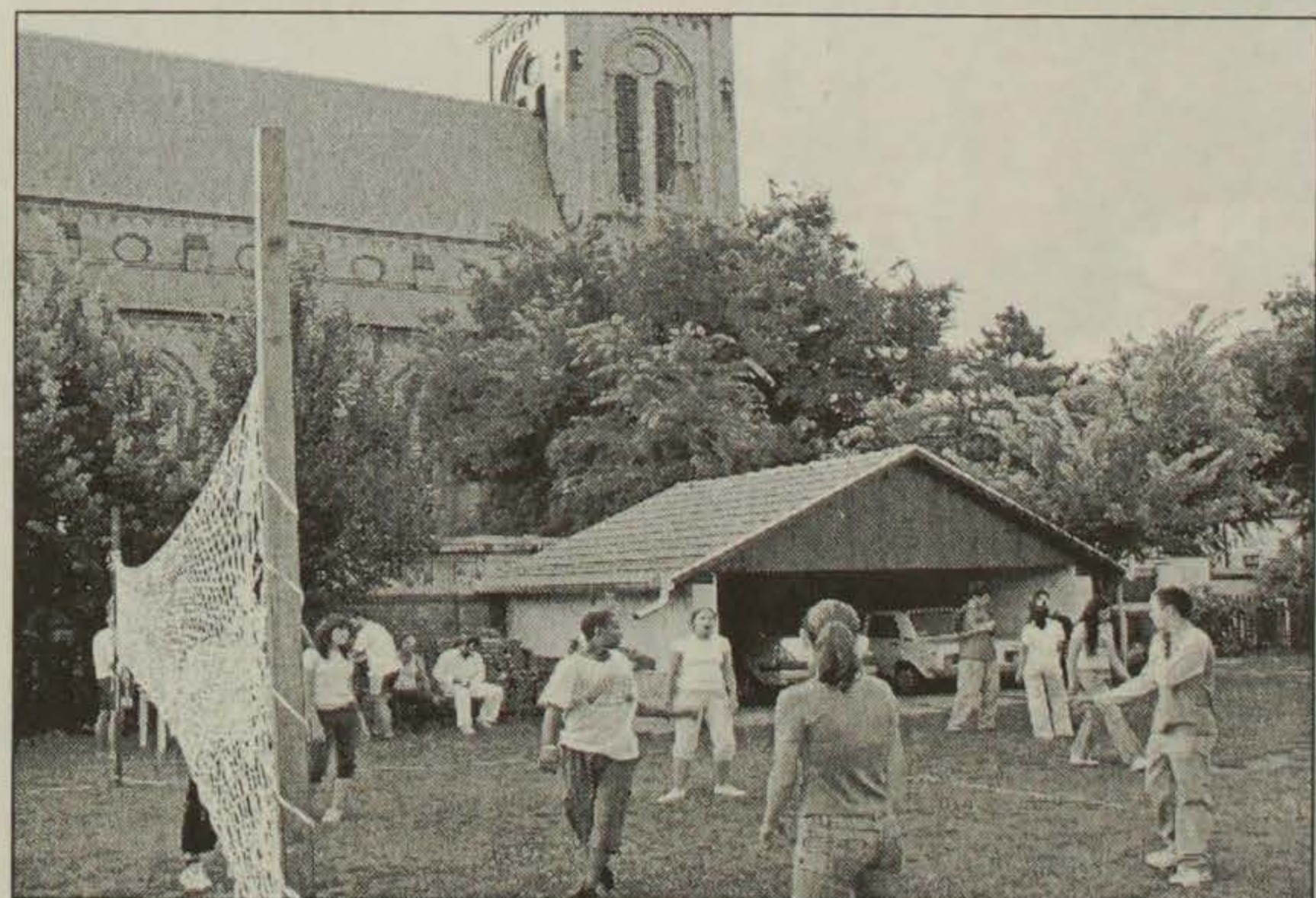
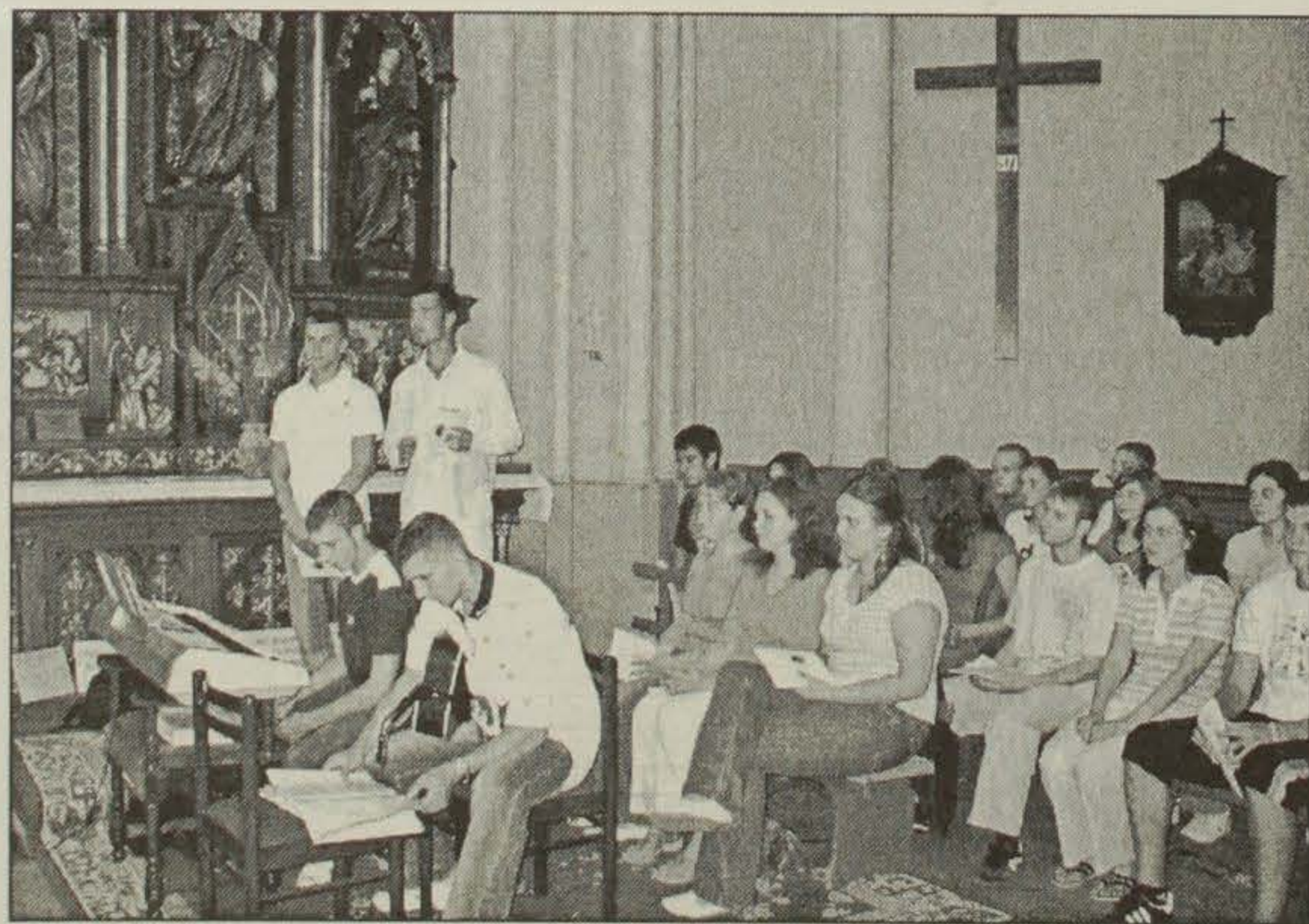
Hoćeš li ponovno imati poleta za onoga koji te tiho prati a da se nikada ne nameće? On, uskrsli, ostaje u tebi, on je ispred tebe na putu.

Hoćeš li mu dopustiti da u tvojim dubinama provre svjež izvor? Ili ćeš zbunjen pocrvenjeti u trenutku dok mu govoriš: Nisam dostojan da me ljubiš?

Kad govorimo o Bogu, zbunjuje njegova ponizna nazočnost. Nikada ne kažnjava, nikad ne ranjava ljudsko dostojanstvo. Ne vuče nas uzicom da bismo ga poslušali. Svaka bi autoritarna gesta izobličila njegovo lice. Pojam o Bogu koji kažnjava jedna je od najvećih zapreka za vjeru.

Brat Roger

PRIJAM KRIZMANIKA U ŽUPI SV. ROKA U SUBOTICI

Obavijesti

Čikerijada

21. 08. 2006.

Mjesto sastanka na Čikeriji
u 9 sati ujutro

Poljubac mali

Bože, osjetim da mome srcu nešto fali
Od anđela mog, najslađi poljubac mali.

Poljubac mali, koji je mome srcu tako mio
Da kada bi na svijetu najveći bio
A bez njega slatki san snio
Život moj ništa ne bi značio.

Poljubac mali, koji dolazi iz izvora radosti,
I koji mome srcu donosi toliko mladosti.
Kada bi on, Bože, došao ove noći
I odlučio u susret mome obrazu poći,
Ljepši dar ne znam dal' bi mogao doći.

Marko Skenderović

MARIN I MIRJANA

Bandaš i bandašica ponosni na Dužijancu

Pitali smobandaša Marina Milodanovića i bandašicu Mirjanu Horvacki što im znači Dužijanca i kako doživljavaju svoju ulogu, a oni su nam odgovorili:

Marin: Velika je čast biti bandaš, iako biti bandaš u današnje vrijeme nije isto što je nekada bio. To je sada svojevrsna titula, a nekada je bandaš bio glavni organizator risara. Kao gradski bandaš išao sam na sve okolne, seoske dužijance, koje su bile dobro organizirane i ostavile su lijep dojam na mene. Bandašica i ja očekujemo sve bandaše i bandašice na centralnoj Dužijanci i onda je sve još ljepše i svečanije.

Želio bih zahvaliti čuvarima Božjeg groba što su me odabrali za ovu časnu ulogu jer je velika čast i ponos biti na čelu ovakve zahvale Bogu za kruh.

Mirjana: Lijepo je biti bandašica, još kada znam da me preporučio i odabrao katedralni župnik mons. Beretić. Ali ja na to gledam i kao na veliku odgovornost, mnoštvo obveza, osjećaji su duboki i samo ih slažem u srcu. Vrijedi se potruditi biti u svemu zahvalan a najviše me raduje svečana sv. misa u nedjelju kada je sve na jednom mjestu i kada sva srca zahvaljuju Bogu i za žito i za kruh ali i za sve milosti kojima nas On daruje.

Prve dvije dužijance sam propustila zbog upisa na fakultet, ali u meni je jedan cjelovit doživljaj ponosa na naš najljepši običaj. Svugdje je bilo vrlo svečano, sve u našem duhu - ponosno i lijepo.

Razgovarao: PeTaR

VOJVOĐANSKI HRVATI NA 1. HRVATSKIM SVJETSKIM IGRAMA U ZADRU

Svečanim euharistijskim slavljenjem u katedrali Svete Stošije u Zadru, koje je predvodio nadbiskup zadržki, 16. srpnja otpočele su 1. Hrvatske svjetske igre na kojima su nastupili i vojvođanski Hrvati. Na igrama je do 22. srpnja nastupilo 780 sudionika iz 25 zemalja i s 5 kontinenata.

Naravno da je svima bila draga i svaka pobjeda (i mi smo osvojili zlato u stolnom tenisu i brončanu medalju u odbojci), ali je ipak pobijedilo uzajamno druženje i povezivanje s Hrvatima iz cijeloga svijeta. Upravo ćemo po tome pamtiiti ove prve igre kojima su domaćini bili Zadar, Biograd, Benkovac, Poličnik i Zaton.

Pamtiiti ćemo i zabavni dio programa na Poljani pape Ivana Pavla II. (Forum) gdje su nastupili poznati hrvatski pjevači, ali i veliku feštu i dodjelu odličja najboljima, u disco baru Saturnus u Zatonu, u petak, 21. srpnja. Uz poruku da sljedeće igre očekujemo za tri godine, također u organizaciji Hrvatskoga svjetskog kongresa, zahvaljujemo i našim organizatorima jer smo s ponosom predstavljali našu granu hrvatskog naroda.

Braća Nimčević

HODOČAŠĆE U TAIZÉ

Mladi iz Subotice i okolice su i ovog ljeta hodočastili u Taizé u Francuskoj od 14. do 26. srpnja.

Na daleki put krenuli smo u petak 14. srpnja nakon blagoslova u Franjevačkoj crkvi. Do odredišta smo uspjeli posjetiti Veneciju, Padovu i Veronu. U nedjeljno jutro bili smo u Lionu, a onda napokon stižemo u TAIZÉ!!!

Poznato je da se ovdje stječu nova poznanstva ali i vjernička iskustva i svi koji su ikada bili u Taizeu reći će da je svaki dan poseban i blagoslovljen. Ovdje se mladi iz cijeloga svijeta nađu zajedno u različitim poslovima koje svi s voljom obavljaju. Evo kako izgleda dan u Taizéu.

Dan počinje jutarnjom molitvom, zatim slijedi doručak, a zatim se održavaju susreti za mlade, podijeljene u skupine po dobi i jeziku koji razumiju. Braća daju uvod u temu dana, a onda slijedi rad u malim skupinama. Nakon podnevne molitve je ručak, a poslije toga ponovno susreti ili radionice i rad. Poslije večere je večernja molitva, a svatko može birati hoće li ostati u crkvi ili pak otići u "Oyak" gdje su se okupljali mladi s gitarama i zajedno pjevali te tako širili krug prijateljstva.

Divno je osjetiti zajedništvo tijekom cijelog dana. Skupa se moli. Skupa se pjeva. Skupa se radi.

Ovo hodočašće pruža mogućnost posjetiti i zanimljiva mjesta, a mi smo tako ove godine bili u Parizu, neki su vidjeli Disneyland, a nakon toga i München.

O svojim iskustvima govore sudionici ovoga hodočašća:

Dragan: Oduševile su me molitve koje su bile napravljene na drugačiji način. Također mi je puno značila i tišina, koja doprinosi miru osobe. Imao sam priliku raditi kao "nightwatch" tj. noćni čuvar. Drago mi je što sam upoznao grupu od tridesetak ljudi, kao i sve ostale s kojima sam se bolje upoznao i zbližio.

Nikolina: Najjači dojam mi je ostavila različitost mladih sa svih strana svijeta a opet jedinstvo. Također su mi se svidjele molitve i pjesme, koje u potpunosti oduševljavaju svojom dubinom. A napose mi je bilo drago vidjeti da još ima mladih, sličnih nama, koji žele pratiti Gospodina u svakidašnjem životu.

Novica: Drago mi je što sam imao mogućnost proširiti svoje vidike i upoznati nove ljude, a stare prijatelje još bolje upoznati. Radio sam u kuhinji, tako što sam pripremao večeru. Ako vam se ikad ukaže prilika, dođite na ovo hodočašće.

Marina: Definitivno su mi se dopale molitve, jer toliko različitih ljudi, a opet molimo za jedno. Također me oduševio i rad u grupama, kao i ljudi koje sam tamo upoznala. A definitivno ću opet doći.

David: Najviše od svega mi se dopala tišina koja je prisutna svakog momenta i koja nam pomaže da se saberemo i da u miru budemo u zajedništvu s Bogom. I naravno društvo koje je uvijek veselo i koje je prenosilo radost na ljude oko sebe.

Nikola: U Taizeu sam prvi put doživio savršeno zajedništvo ljudi iz različitih zemalja okupljenih radi molitve koja je ostavila u mom srcu lijepa sjećanja koja ću pamtiti tijekom života. Moja uloga je bila pripremanje ručka koju sam obavljao s još nekoliko prijatelja. Redovito odlazeći na molitve, ispunio sam dušu unutarnjim mirom. Nakon dugog i uzbudljivog dana, predvečer smo se okupljali u "Oyaku" i svaki put sve bolje i bolje zabavljali. Tko ima priliku neka obvezno pođe na ovo hodočašće.

PeTaR

Naša Marina proslavila je 18 rođendan

Rad u kuhinji

U Oyaku

U Disneylandu

Pitanja su vječna

Dragi čitatelji! Ovo ljeto je ljeto otkrića! Uvijek sam mislila da kad čovjek jednom odraste i sazrije, čvrsto postavi ljestvicu vrednota i trudi se živjeti po njoj. Može pogriješiti, ali svojoj okolini više nikada neće djelovati kao netko izgubljen u moru života. Ljude koje sam imala za uzore sigurnosti upoznajem nemoćnima da se odluče i izbore za sebe, one čvrste u kreposti vidim kako padaju na najbanalnije đavolje zamke ("plečke", robovanje stvarima, grube riječi najbližima). Lakše mi je kad vidim da nisam samo ja slaba i velika grešnica, ali mi je žao zbog toga što oni pate. Tako postaje jasno da je sav život zaista borba za vrline, ali i vječno pitanje, nekad čak i sumnja, hoćemo li ikad uspjeti u onome što nam je Isus rekao: "Budite dakle savršeni kao što je savršen Otac vaš nebeski" (Mt 5,48). Ja vjerujem i odbijam druge gledati tim očima - svi ljudi su, kao djeca, dobri, a kad padnu, treba uvijek imati spremljenu PRUŽENU RUKU... ☺ *vh*

Uređuje: obitelj Huska

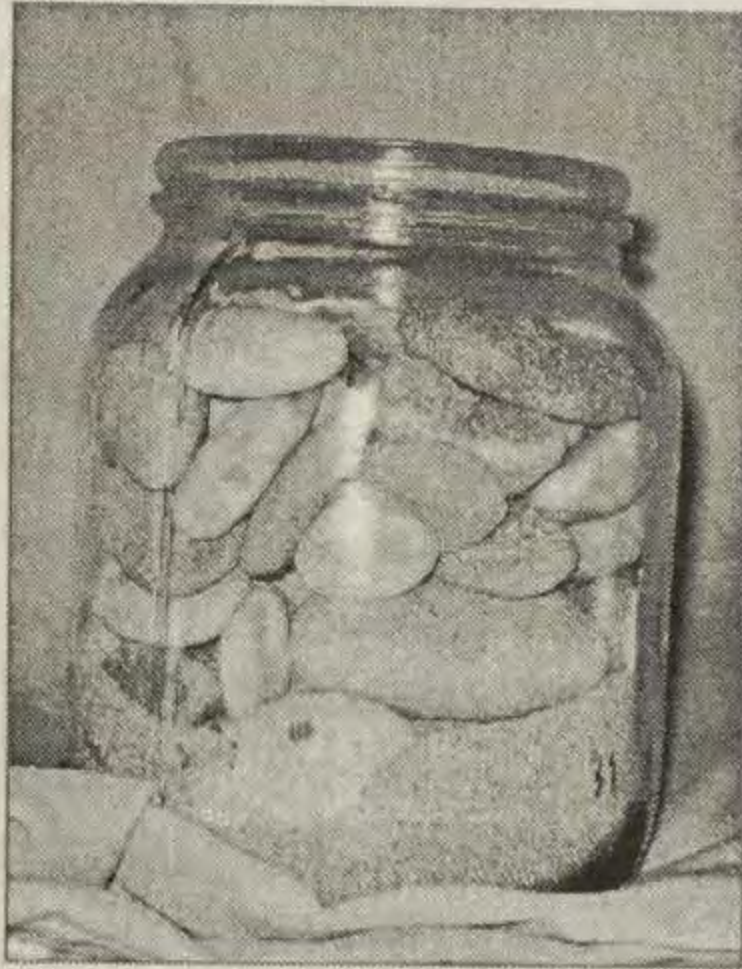
UMJETNOST ŽIVLJENJA

Tegla s kamenjem

Kada vam se učini da gubite kontrolu nad svojim životom, kada 24 sata na dan nije dovoljno, sjetite se tegle... i kave.

Profesor je stajao pred grupom studenata na satu filozofije i držao neke predmete iza sebe.

Kada je sat počeo, bez riječi je podignuo veliku, ispraznjenu teglu kiselih krastavaca, stavio je na katedru i napunio krupnim kamenjem. Potom je upitao studente je li tegla puna. Složili su se da jest.

Zatim je profesor podigao kutiju punu kamenčića i sipao ih u teglu. Blago ju je protresao. Kamenčići su se otkotrljali u prazan prostor između kamenja. Tada je ponovno upitao studente je li tegla puna. Opet su odgovorili da jest.

Sljedeća kutija koju je profesor uzeo, bila je puna pijeska. Kada ga je sipao, pijesak je, naravno, ispunio sve preostale šupljine u tegli. Pitao je još jednom je li

tegla puna. Studenti su skrušeno odgovorili - jest.

Onda je profesor ispod stola izvadio dvije šalice pune kave i sipao ih u teglu. Kava je natopila pijesak. Studenti su se smijali.

"Sada", rekao je profesor, dok je smijeh zamirao, "hoću da shvatite: ova tegla predstavlja vaš život. Veliko kamenje su važne stvari u vašem životu: vaša obitelj, vaša djeca, vaše zdravlje, vaša vjera i stvari kojima se strasno predajete. To su one stvari uz koje bi vaš život i dalje bio ispunjen, i kada bi sve drugo nestalo. Kamen-

čići su ostale stvari koje su važne: vaš posao, vaša kuća i vaš auto. Pijesak predstavlja preostale, male stvari. Ako napunite teglu pijeskom,

nema mjesta za kamenčiće i veliko kamenje. Isto važi u životu. Ako potrošite sve svoje vrijeme i energiju na male stvari, nikada nećete imati mjesta za one važne stvari.

Vodite računa o stvarima koje su ključne za vašu sreću. Igrajte se s djecom. Nađite vremena za odlazak liječniku. Izvedite partnera na večeru. Ponašajte se ponovno kao da vam je 18. Uvijek će biti vremena da se očisti kuća i naprave popravci. Prvo se pobrinite za krupno kamenje - stvari koje su vam zaista važne. Utvrdite svoje prioritete. Sve ostalo je pijesak..."

Jedna od studentica je podigla ruku i upitala što je predstavljala kava. Profesor se nasmijao. "Drago mi je da ste pitali. Nju lijevam kako bih vam pokazao, da bez obzira koliko mislite da vam je život pun, uvijek ima prostora za šalicu kave s prijateljem." Podijelite ovo s nekim prijateljem. **JA UPRAVO JESAM.**

kutak ♥

MUŽ: Barem polovicu svog vremena moraš posvetiti svojoj ženi.

ŽENA: Znaj hrabro podnijeti njegove neuspjehe i financijske teškoće.

OBITELJSKO LJETOVANJE

"Najljepše sunce je na moru. Ono tamo stanuje i čim dođemo pita koliko imamo para."

Ako ove godine odmor provodite na moru, u planinama ili u nekom drugom lijepom kraju, hvala Bogu! Neizrecivo je važno odmoriti se u novom krajoliku, uživati daleko od svakodnevnih poslova i zaboraviti na obične kućne brige (kojima ćemo se ionako vratiti kroz najviše dva tjedna! ☺). Evo što zbilja ne smijete propustiti na odmoru:

☺ Smijte se puno i slobodno, skupite rezerve smijeha za cijelu godinu!

☺ Čitajte omiljenu vrst knjiga u kojoj uvijek uživate!

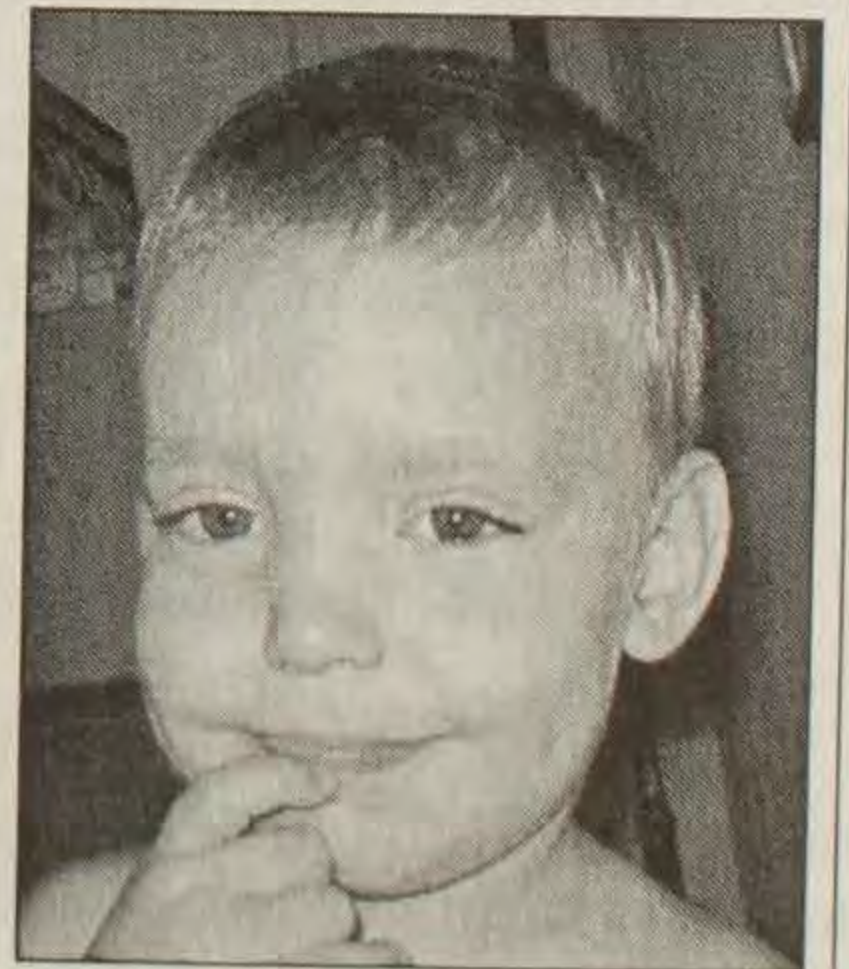
☺ Igrajte se s djecom i suprugom igara koje uvijek odbijate zbog pranja posuda, slaganja rublja ili - umora!

☺ Zaboravite na televiziju!!! Živite vaš život kao omiljenu telenovelu, u kojoj je sve još ljepše i zanimljivije!

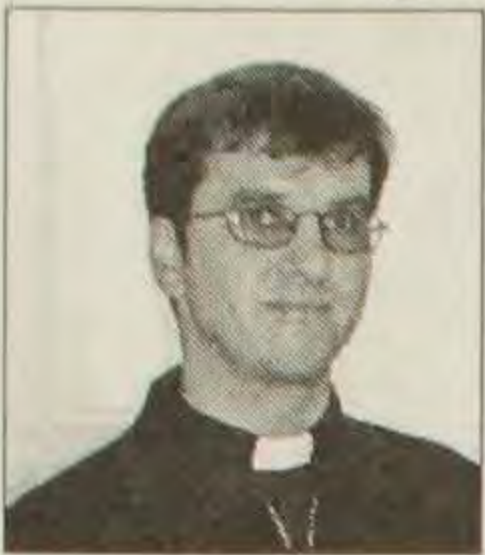
☺ Ne vičite! Napetost i stres pobijedite tjelesnim aktivnostima (šetnjom, plivanjem ili što vam prija).

Poslušate li ove savjete, sjajno raspoloženje može pokvariti samo dosadno, tmurno vrijeme. U tom slučaju, čujte našeg dvoipolgodšnjeg Andriju! Na komentar kako ne možemo ići na Bunarić jer nema sunca, kaže "Ima sunca! Ja sam sunce!"

I, U PRAVU JE!

Piše: dr. Marinko Stantić

Definicija ovisnosti

Kako definirati ovisnost? Evo što kaže **Ljubomir Hotujac** u knjizi, sada već biskupa, **Valentina Pozaića**, *Droga - od beznađa do nade* (Zagreb, 1993.):

Ovisnost o drogi je izmijenjeno psihičko i/ili fizičko stanje organizma nastalo kao posljedica uzimanja droge, zbog čega ovisna osoba mijenja svoje ponašanje, u što je uključena i snažna prisila za kontinuiranim ili povremenim uzimanjem droge kako bi se iskusio njen psihički učinak i održao osjećaj dobrog stanja, odnosno kako bi se izbjeglo nelagodi i tegobama zbog njena nedostatka.

Droge mogu biti supstancije koje se legalno mogu kupovati i koristiti (duhan i alkohol, npr.), zatim supstancije koje legalno propisuju liječnici (amfetamin, morfin, npr.) i ilegalne supstancije uzimanje kojih je zakonom zabranjeno (npr. heroin, kanabis, LSD). Premda zlouporaba duhana i alkohola predstavlja itekako značajan društveno-medicinski problem, ovaj će se rad baviti samo s dvije skupine droga, jer se pretpostavlja da se o njima u javnosti znade mnogo manje.

Ovisnošću o drogama naziva se i opetovano nemedicinsko iskorištavanje supstancija koje uzrokuju štetu osobi koja ih uzima, ali i njegovoj okolini. Svjetska zdravstvena organizacija preporuča upotrebu naziva ovisnost umjesto naziva adicije ili habituacije premda se još uvijek u literaturi mogu susresti i ti nazivi.

Američko udruženje psihijataru u svojoj klasifikaciji psihičkih poremećaja, poznatim pod nazivom Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders, ed. 3, revised, Washington D. C. 1987 (otuda i kratica DSM-III-R), definira ovisnost kao dominantno zbivanje na dva područja; prvo, kao osobit patološki način korištenja supstancije (droge) i drugo, kao oštećenje tjelesnih, socijalnih i radnih funkcija. Patološka je upotreba karakterizirana nesposobnošću smanjivanja doze supstancije ili kompletnog prekida njena uzimanja, cjelodnevnom intoksikacijom i iskorištavanjem supstancije skoro svaki dan tijekom mjesec dana i epizodama predoziranja ili intoksikacije što oštećuju mentalno funkcioniranje. Oštećenje fizičkog, socijalnog i radnog funkcioniranja iskazuju se na različite načine. Fizičko oštećenje može predstavljati upalu vena na mjestu iniciranja droge, oštećenje sluznice nosa pri snifanju, pa sve do hepatitisa i SID-e, a od socijalnih i radnih može se spomenuti gubitak prijatelja, druženje sa svijetom kriminala, izbjivanje s posla, gubitak posla, sudski procesi itd.

Fizička ovisnost je stanje koje je izazvano opetovanim uzimanjem droge što zahtijeva njeno kontinuirano uzimanje zato da se prevenira nastajanje stereotipnih sindroma sustezanja ili apstinencije koji su karakteristični za pojedine skupine droga.

Psihička ovisnost je izmijenjeno stanje organizma nastalo kao posljedica prethodnog uzimanja droge u kojem osoba osjeća jaku potrebu za ponovnim uzimanjem droge da bi održala svoj osjećaj dobrog psihičkog stanja. Pri tome se može ali ne mora javiti tolerancija. Osoba može biti ovisna o više različitih droga. Tolerancija je izmijenjeno stanje organizma nastalo zbog duljeg uzimanja pojedine droge /ili lijeka/ pri čemu je za održavanje istog učinka potrebno povisiti dozu, odnosno pri održavanju iste doze učinak date droge sve više slabi.

Ukrštena tolerancija je tolerancija spram djelovanja jedne droge, ali kao rezultat prethodnog uzimanja neke druge droge. U principu se stvara za droge koje imaju zajednička ili slična farmakološka djelovanja.

Uređuje: Vesna Huska

za život: _____

NJEŽNO, NJEŽNO, NJEŽNIJE...

Veoma dobra vijest: 90% današnjih majki tvrdi da su mnogo nježnije i pažljivije prema svojoj djeci nego što su bile njihove majke prema njima. Više od polovice ispitanih majki skoro pet sati dnevno provodi sa svojim bebama, držeći ih u naručju, mazeći ih i tepajući im. Istraživanja dječjih psihologa tvrde i dokazuju da je tjelesni dodir majke i djeteta od velikog značaja za bebin rast, razvoj i sposobnost učenja i komuniciranja.

MAĐARSKI PROGRAM ZA POVEĆANJE NATALITETA

Mladi bračni parovi u Mađarskoj dobijaju od države 10.000 eura odmah nakon vjenčanja, a obavezuju se u narednih deset godina izroditi dvoje djece.

protiv života: _____

DRŽAVA NE BRINE O DJECI

Po jednoj anketi sprovedenoj među roditeljima u Srbiji, ispitanici su ocjenom 1 - 5 vrednovali brigu Srbije prema bebama, mamama i tatama. Više od 80% roditelja dali su državi čistu jedinicu, 10% ih je dalo dvojku, a preostalih 10% su brigu Srbije za najmlađe ocijenili trojkom. Najviše su državnim organima zamjerali što roba namijenjena bebama nije oslobođena plaćanja poreza (hrana, piće, odjeća, obuća i oprema).

TRUDNICA U AUTOBUSU

Istraživanja pokazuju da čak 78% putnika gradskog prijevoza ne ustaje i ne nudi svoje mjesto trudnicama! Više od polovice ispitanih izjavljuju kako to ne čine jer ne znaju da je žena trudna! Ako veliki stomak nije dovoljan znak, bi li pomogao natpis "JA SAM TRUDNICA!"?

"Abortus je, nažalost, masovno sredstvo kontrole rađanja u Srbiji, gdje se godišnje, prema zvaničnim statistikama, uradi 200.000 abortusa samo u državnim zdravstvenim ustanovama. Zna se pouzdano i da je broj abortusa mnogo veći, jer se mnogo njih uradi u privatnim klinikama, koje ne daju zvanične podatke o tome." (*Blic Žena*, br.87)

Piše: Alojzije Stantić

AKO BOG DA

Metni u moja usta primjerenu riječ..., Est 4,17s

Kad sam onomad jopet prošio ulomak omiljenog štiva, iz Esterine molitve (Est 4, 17k-17z), palo mi na pamet koliko sam puti kadgod i od naši stari čuo zaziv Boga u pomoć u kakoj nakani, baš kako je Boga molila i Estera.

Od pamtivika je čovik zasto, poduzbio makar zamalo, kad se suočio s kakim teškim poslom i poplašio oćel moć s njim izać na kraj. Virnik je onda molio Boga da s njegovom pomoći izađe na kraj s nakonom.

Kadgod su se naši stari skoro svi bavili zemljodilstvom, zazivali su Boga u svakoj prilici prija neg su se nakanili na kaki veći poso. Iskusili su da njim nije dosta snaga i znanje već i Božja potpora da nakanu ostvare. Poso njim je bio da pomažu čiji život, od nastanka do nestanka. Na priliku, posijali su zrno i pomagali da iz njeg nikne usiv, da živi i kad donese plod da uvate sime, a suvišno izhasniraje. Tako je to i s piležom, nasadili su jaja, ispod kvočke izležene piliće su odranili, dio ostavili za sime, suvišno poili a većinu prodali. To su ponavljali iz godine u godinu, uvik isto, al je svaki put ispalo drugačije, baš ko što i sunce svaki dan izlazi na istoku, al je ono uvik drugačije - kako je kazo pisnik. Tako i odranjivanje žita, uvik jednako počima, al rod najviše zavisi od vremena, od Božje volje.

U zemljodilstvu, ko ni u jednom drugom poslu, čovikovom znanju i radu triba pomoć rad koje se obraćo Bogu. Mož čovik svoj dio posla uradit najbolje, al ako kiša ne pogoduje u vrime, el je kvočka nemirna na jajima... onda je tražio pomoć od onog ko mu je mogo pomoć. Otaleg prid svaki veći poso: Bože, pomози, i na kraju svakog takog posla: Bogu fala. Te riči sam često čuo od naši stari jel je u njevom bogoljubnom i bogobojaznom suživotu divan s Bogom bio čest. Božju volju su tirali (ponavljali) ričima: Bog dao - Bog uzo, Bog pomogo el Bog je tako tio itd. Nikad za kaku pataliju (nevolju, nered) el nesriću nisu krivili Boga. Na priliku: kad je ko kajiš dio našeg šora u Đurđinu početkom srpnja 1943. u srid risa potuko led, ko vrepčije jaje i malko veći, i skoro

uništio nepokošena žitišta, potuko kuruzišta, stuko trsku u dolu, omlatio vočke itd., onda sam na didinim od kiše vlažnom licu čini mi se vidio i suze, al ni jednom riči nije hulio Boga. On i komšije su tirali: Bog je tako tio. Dodajem: Amen.

S Božjom pomoću u risu

Sad kad smo obavili najsvečaniji dio dužijance, Euharistijsko slavlje sa zafalom Bogu na rodu žita i srićno svršenom poslu, tribamo se sitit i koliko su naši stari zazivali Božju pomoć dok nisu dospili do ove zafale.

U žitište su najpre zakoracili rano s prolića da pokupe čukanjice (izoran koren kuruzi) i branom (lančanom drljačom) razbijedu pokoricu med žitom. Mirovali su do Markova (sv. Marko evanđelist, zaštitnik žitnica i polja 25. IV.). Onda su posli mise s prošijunom do risa (ručne žetve) još jedared zakoracili u žitište na blagoslov žita i ravni. Posli vapaja: Bože, pomози!, žitište su samo izdaljeg nadzirali i šacovali (od oka ocinjivali) rod. Od onda do risa ratarove molitve su česti zazivi da podaždi žitište, zrna savijedu vlat i da ga krajči ampa. To su zazivi koje mu mož ispunit samo dragi Bog. Ratar je to dobro znao zato se nije libio molit Boga da mu pomogne. U to vrime su i u crkvi s oltara u molitvama virnika vapili za Božju pomoć, jel brez Božje pomoći nema dobrog roda.

Spemanje za ris, pogađanje risara, prvi otkos u ječmeništu oko sv. Antuna (13. VI.), a prid Petrov (sv. Petar i Pavao, 29. VI.) kosom načeto žitište navistili su ris na kraju s obiteljskom dužijancom. Jopet fala Bogu, jel je uslišio zazive rataru, pomogo mu na dobrom rodu žita i da ćemo svi imat kruva.

Jedva su dočekali kad će početi ris, a onda je gazda risare dopratio do uvratina (kraj njive) el komada njive di će načeti pripelicu (dio njive koja se kosi). Bandaš (pridvodnik risara) je skinio šešir, podikoji spušto kosu, na vr prlja metnio šešir, svi se prikrstili, a bandaš se pomolio Bogu za pomoć da njim da snage i zdravlja da izađu na kraj žitišta koje je katkad bilo i po nekoliko duži (1 duž = ~ 400 m.). Bandaš je metnio šešir na glavu, pljunio u dlan, zgrabio rukunicu (rukovat) kosišta i s: Bože, pomози! zamanio kosom u prvi otkos u žitištu "bankuta" (sorta žita) čoviku skoro do ramena. Za njim su to uradili i drugi risari. Počeli su kositi. Prvi, drugi i tako redom otkos za otkosom, do posli jedno dvi-tri nedilje, do poslišnjeg otkosa.

I danas da neupućen stane u uvratine žitišta i pogleda di su druge uvratine, nemož ostat brez pitanja koliko je puti risar moro zamaniť kosom dok poso nije dogotovio. Tušta bi se i danas poplašilo da se nakanili na taj poso. Tako sam i ja konto (mislio) kad sam prvi put počo radit u risu.

Risar je Boga molio da s njegovom pomoći sjedna svoju snagu i zdravlje, pa iako mukotrпно i u znoju lica svog izađe na kraj poslu. Ko je naspram tog neviran nek se siti kako nam na televiziji pokazuje maratonce kad prid trku stanu u red i prija neg potrču koliko nji se prija iskoraka prikrsti s nakanom da mož izdurat od iskoraka ko zna koliko koračaja dok poslišnjim korakom ne dokrajči trku od 42 195 meteri. To je daljina ko odaleg iz naše varoši do recimo malko iza Lemeša (Svetozara Miletića). Ko maratonać i risar je poslu izašo na kraj tako da je prvi put zamaniť kosom, pa onda ko zna koliko puti, dok nije pao posliđnji otkos, dok nije pokosio jedno na druge (u prosjeku) 6-7 pa i desetak jutara a po dikoji još i više, radio je "od vidiš-do ne vidiš" pržen suncom kanikule.

Čovik iz suživota s Bogom nije se poduzbio prvog otkosa, zato je i stigo do posliđnjeg otkosa, uradio je ris, kojeg su Bunjevci kadgod proslavili obiteljskom dužijancom.

Jeto, zašto se dićimo dužijancom, onom starovinskom sa salaša, koju ovako pokazivamo gledačima.

Piše: Stjepan Beretić

Ferenc Szép upravitelj i župnik župe u Subotici

Nakon smrti župnika **Czorde**, 10. siječnja 1854. upravu subotičke župe svete Terezije preuzeo je, kao upravitelj **Ivan Probojčević**. Subotičko gradsko Poglavarstvo biralo je 17. svibnja 1854. godine župnika. Najjači kandidati su bili Ivan Probojčević i **Ferenc Szép**. Za župnika je izabran Ferenc Szép, jednim glasom više od Probojčevića. Nadbiskup **József Kunszt** ga je tek 1856. godine potvrdio za subotičkog župnika(1). U to su vrijeme u Subotici, osim župe svete Terezije s 27226 vjernika, bile još dvije župe: župa svetoga Roka s 6623 vjernika, i župa svetoga Jurja s 7407 vjernika. U župi svete Terezije je tada bilo 2585 pravoslavni, 17 evangeličkih i 34 reformirana kršćanina, a Židova je bilo 993. Župi svete Terezije su pripadale pustare: Kelebija, Sebešić, Tavankut i Zobnatica. Ferenc Szép je već lijepo govorio hrvatski, budući da je kapelanom bio i u župi svetoga Roka i dugo godina u svetoj Tereziji. Njegovi su kapelani **Bartul Perčić** i **Johannes Lux**.

Ferenc Szép nije zaboravio salašare

Kalačko-bački nadbiskupi su posebnu pozornost posvećivali vjernicima koji su živjeli po salašima i pustarama diljem prostrane nadbiskupije. Tako je i nadbiskup **József Kunszt** 1855. godine tražio od Ferenc Szépa da podnese izvještaj o stanju vjernika raspršenim po pustarama. Župnik je još u svibnju odgovorio da se na pustari Kelebija, u vili baruna **Redla** u tamošnjoj obiteljskoj kapeli svete Ane, svake nedjelje služi sveta misa. Na Kelebiji je kapela postojala još 1803, a izdržavala ju je obitelj Redl kao kućnu kapelu. Tamo su franjevci svake nedjelje i blagdana služili svetu misu za čeljad zaposlenu na vlastelinstvu. Prijevoz i dnevnicu za misnika davala je obitelj Redl. Od 1854. godine, franjevci tamo i propovijedaju, a drže i homiletske kateheze.

Starao se za škole u gradu i na salašima

Godine 1856. je na području župe svete Terezije u narodnim školama bilo

svoga 1655 đaka. U župi svetoga Roka bilo je tada 174, a u župi svetoga Jurja 260 đaka. Do 1855. godine ni na jednoj, danas postojećoj salašarskoj župi nije bilo škole. Na Sebešiću, Verušiću i Zobnatici bi bilo teško podići redovne škole zato što su ta naselja jako raspršena i na velikom prostoru. Salaši su veoma udaljeni jedni od drugih. Između salaša ne postoje dobri putevi. A služinčad koja živi na salašima gotovo svake godine mijenja stan. I sami posjednici salaša prebivaju na salašima samo u vrijeme poljskih radova, a inače u gradu.

Na pustarama Kelebiji i Tavankut je drugačije stanje. Tamo su naime siromašniji ljudi, koji stalno stanuju u svojim kućama. Takva naselja se zovu "consessiones", a obuhvaćaju ponekad i 30-40 kuća. Mađarski naziv tih naselja je bio "Kertészség". Narod je i na tim pustarama želio školu.

Ferenc Szép - graditelj

Iznenaduje koliko je župnik Szép bio poduzetan. Samo dvije godine je bio na čelu subotičke središnje župe, puno je pisao, prevodio, a pri tome nije zanemarivao ni crkvu, ni kapele, ni škole. Tako je 14. rujna 1855. blagoslovio 22 cente teško zvono.(2)

Zavjetna kapela svetoga Roka

Premda je od strašne kuge, koja je je u Subotici harala od 15. lipnja 1738. do 19. veljače 1739. godine(3), prošlo više od 100 godina, uspomena na žrtve zaraze bila je još uvijek jako živa. Kao rođeni Subotičanin, a još više kao iskusni pastoralni radnik, dobro je osjetio što njegovi župljani i sugrađani vole i do čega jako drže. Kapela svetoga Roka je ostala do danas sveto mjesto za Subotičane. Zato je 1856. župnik Szép poduzeo sve da obnovi kapelu svetoga Roka u središtu grada jer je kapela u njegovo vrijeme bila vrlo ruševna. Gradski je magistrat smjesta pristao na obnovu kapele na račun gradske blagajne, ali vjernici su tražili da se kapela bogatije ukrasi i to ne na teret gradske blagajne,

već na teret dragovoljnih darova, da se tako svakome da prilika da iskaže svoju pobožnost. Odobrenje za obnovu 21. ožujka 1856. odobrio je nadbiskup(4).

Kip svetoga Roka

Za Szépa župnikovanja, 7. kolovoza 1856. godine, stiglo je dopuštenje da se novcem **Antonije Marković**, udove **Mate Prčića**, kod današnje Dudove šume podigne zavjetni kameni kip svetoga Roka(5). Kasnije će Subotičani na blagdan svetoga Roka svake godine iz današnje katedrale u velikoj procesiji ići do kapele svetoga Roka, a poslije tamo slavljene svete mise, vjernici su u procesiji išli do svečeva kipa. Tu je procesiju 1947. godine zabranila komunistička vlast(6).

Prema:

Lakatos Andor, A Kalocsa-Bácsi Főegyházmegye történeti szematizmusa 1777-1923, Kalocsa

Tomásy Gábor, A szabadkai fooplébánia története, Subotica

KÉL, Szép Ferenc, personalia

KÉL, Szabadka, Szt. Teréz, Vegyes, 1850-1869, 8. cs.

1. Lakatos Andor, A Kalocsa-Bácsi Főegyházmegye történeti szematizmusa 1777-1923, Kalocsa, 2002, str. 278.

2. KÉL, Szabadka, Szt. Teréz, Vegyes, 1850-1869, 8. cs.

3. Liber baptizatorum... in loco et Ecclesia sabatkiensi, Arhiv Župnog ureda Stolne bazilike svete Terezije, Subotica, str. 145-146.

4. KÉL, Szabadka, Szt. Teréz, Vegyes, 1850-1869, 8. cs.

5. KÉL, Szabadka, Szt. Teréz, Vegyes, 1850-1869, 8. cs.

6. Obrednik crkve svete Terezije u Subotici, Subotica, 1948, str. 58-60.

Odgovara: dr. Andrija Kopilović

Kršćanin bez Crkve

Ovim pitanjem ulazimo tek u jednu, vrlo tešku tematiku koja tišti ne samo vas i ne samo našu Crkvu, nego Crkvu u svjetskim razmjerima, pa smijem čak reći i ne samo katoličku nego i sve kršćanske Crkve. Prvo trebamo postaviti pitanje što znači biti odgojen u tradicionalnoj kršćanskoj obitelji. Sigurno da je uloga tradicije u odgoju jedna od njenih bitnih sastojnica. Tradicija je temelj na kome se gradi i svaki dograđeni "kamen" postaje nova tradicija. Uostalom tradicijom, dakle prenošenjem, Božja poruka je i došla do nas. Prema tome, tradiciju i tradicionalno se u procesu vjerskoga odgoja ne smije gledati negativno. Međutim, pod pojmom "tradicionalno kršćanstvo" općenito mislimo na kršćanstvo koje nije doseglo zrelu vjeru. Ono se temelji samo na nasljeđu bez svijesti što ono u biti jest i bez obrazloženja o značaju življenja tradicije vjere. Naime, mnogi naši vjernici minimalno ili čak nikako ne poznaju glavne vjerske istine. Stoga oni o njima ne mogu pravo ni govoriti a kamoli opravdati ih drugima. Takvi onda ne mogu dati nikakvo svjedočanstvo vjere. Kad kažemo tradicionalno, onda možemo misliti na kršćane koji svoju vjeru ne poznaju, nego im je do svijesti dopro samo njezin javni okvir kao što su blagdani, običaji ili neke tradicionalne vrijednosti, ali koje sačinjavaju sastavnicu čovjekove društvene dimenzije a ne vjerske dubine života.

U takvim tradicionalno kršćanskim obiteljima je nažalost kršćanski odgoj bio manjkav jer to nije bio odgoj za kršćanske vrijednote kao što su vjera, zatim sve kršćanske kreposti, primjerice radinost, poštenje, iskrenost, dobrohotnost, milosrđe, praštanje, pomirenje... U pravoj vjerničkoj obitelji odgaja se za prave vrijednote i onda se ne može dogoditi, ili je to rijetka iznimka, da netko nakon takvoga odgoja u vjeri jednoga dana od nje otpadne. Takvi su zapravo apostate - otpadnici od vjere. Ako gledamo na rašireni mentalitet samog tradicionalnog kršćanstva posve je jasno da u času kada se čovjek osamostaljuje, kada kao mlad počinje zauzimati svoje vlastite stavove i kad se nađe na raskrižju života, ne može na vjerskom neznanju graditi vjerski život, a pogotovo opredijeliti se i žrtvovati se za prave vjerske vrijednote i biti, ako je potrebno, i heroj u kreposnom životu. To je nemoguće bez dobrog poznavanja vjere i bez življenja vjere u svojoj svakidašnjici. Radi toga se mladi, nakon izlaska iz

obitelji, na početku svog sazrijevanja nalaze na raskršću. Oni počinju skidati sa sebe "tradicionalno" jer ih više ne zadovoljava, a ako sami nisu iskusili vrijednote vjere i ako ih nisu susreli u zajednici, onda će se od nje udaljiti. To je odgovor na prvi dio pitanja.

Drugi se dio odnosi na Crkvu. Činjenica je da je Crkva zajednica vjernika koji u Krista vjeruju i koji Krista slijede. Ivan Pavao II. je nebrojeno puta ponovio da biti kršćanin ne znači samo vjerovati, nego ići za Kristom, svjedočiti Krista, nasljedovati Krista. Ukoliko je naša Crkva, recimo tu riječ, "masovna Crkva", jasno da u toj masi nisu svi ni dovoljno svjedoci ni dovoljno nasljedovatelji Krista. Čovjek u svojoj slabosti slijedi i porive svoje pohote, hedonizma, uživalačkog mentaliteta, svega onoga što danas mladoga čovjeka izaziva i zavodi. Stoga će, gledajući onaj dio crkvenih ljudi, odnosno crkvene zajednice, koji nije autentičan, lako naći ispriku zašto se udaljio od Crkve. Takav će se, otklanjajući od sebe odgovornost, opravdavati tvrdnjom kako ta Crkva i nije prava i dobra za njega i tako će doći do poznate ispričnice: "Krist da, Crkva ne".

I sam Krist je tako prošao u svom životu. Njega kao Krista, koji je postao čovjekom, opredijeljenog za malene, siromašne i jednostavne, njegova židovska zajednica nije prihvatila, jer je imala posve drugačiju sliku o Mesiji-Kristu. Oni su očekivali mesiju-kralja, slavnoga, koji će obnoviti u Izraelu kraljevstvo u političkom smislu. I zato nisu htjeli Krista siromašnog, prijatelja grješnika i siromaha te su ga na kraju svi i odbacili. Prema tome, pitanje distanciranja od Crkve je vrlo osobno pitanje i zavisi od toga što tko u Crkvi vidi? Činjenica je da će onaj tko duboko prodre u otajstvo Crkve u njoj naći divnih svjedoka, velikih heroja Duha i onih koji Krista slijede. No, kako je Crkva zajednica vjernika koji su grešnici i koji su još uvijek na putu spasenja, svatko može pronaći "dovoljno" razloga da upre prstom i kaže: takav ne želim biti. Međutim, kod pravoga vjernika proces razmišljanja bi bio ovakav: Crkva je Majka koja okuplja u ime Isusovo sve ljude zato što je on to tako htio. Krist je Crkvu povjerio ljudima, opet isključivo jer je on tako htio i za svoje suradnike pozvao je ljude. Tim ljudima nije promijenio krhkost ljudske naravi, ali ih je obdario karizmama, to jest, milostima. Tako da u Crkvi spašava i djeluje milost po čovjeku, a ne čovjek po

Mladi, odgojeni u tradicionalno kršćanskim obiteljima, često puta kada odrastu napuštaju redoviti crkveni život i odlaze iz Crkve. Pri tom se mnogi ispričavaju tvrdnjom kako i dalje vjeruju u Boga i Krista, ali ne prihvaćaju Crkvu kao instituciju. Je li to u redu? Može li netko biti kršćanin bez Crkve?

D.Š., Subotica

djelu. Dobra djela su siguran put, a dobra djela su nemoguća bez milosti. Bog daje čovjeku milost da se suobliči Kristu kako je rekao apostol Pavao i onda nasljeđuje Krista u mjeri koja mu je dana. Pošteni tražitelj i pošteni vjernik će uvijek naći dovoljno uzora i dovoljno ljudi s kojima će ostvariti zajedništvo Kristovih učenika i moći nastaviti put vjere u kršćanskoj zajednici - Crkvi. Jednako tako valja upozoriti na jednu Isusovu tvrdnju svakoga koji je možda sablažnjen ili možda zbunjeno, jer opravdano sumnja u autentičnost navještaja i svjedočenja kad vidi da ono nije u skladu s Kristovim naukom. Isus je naime rekao: "Sablazni moraju doći, ali jao onom tko se sablazni o mene." Prema tome, jao onom tko se sablazni o Crkvu. Crkva je Božje djelo, ali s ljudskim licem. Zato je pitanje koje ste postavili, rekao bih, čak nerješivo jer se radi o zrenju osobne vjere. U času kada čovjek sazre do te mjere da prihvaća Crkvu kakva jest i zaželi biti Crkva, izgrađivati Crkvu iznutra da ona bude kvalitetnija i bolja, taj onda neće reći: Krist da Crkva ne, nego će reći: Krist da i Crkva da, ali učinit ću da bude što autentičnije Kristovo lice u Crkvi, da bude što svijetliji njegov primjer, da Crkva bude što više njegova Crkva.

I treće. Mislim da Crkvena zajednica našega vremena nije dovoljno jaka da dadne mogućnost, pogotovo mladima, da se "angažiraju" u poslanju Crkve, tj. da njeno lice osvijetle životom, radom i doprinosom, nego se često događa da njihova kritika postane zapravo kritiziranje koje ne može uroditi plodom. Zato je ovo pitanje koje ste postavili vrlo važno za naš život i ono će i dalje ostati neriješeno, jer će napetost između vjere i života uvijek postojati. Uvijek će trebati činiti napor da sadržaj vjere provodimo u život.

Ovim odgovorom sam otprilike ukazao zbog čega dolazi do ovakvih zabuna i to je svjetsko pitanje pod naslovom "Krist da, Crkva ne". O tom se u Crkvi raspravlja na različitim nivoima. Radi se zapravo o kušnji osobne vjere i osobnog opredjeljenja za Krista, ali zapamtimo: Krista izvan Crkve nema, dakle, Krist "da" vrijedi, ali u Crkvi ili još bolje: Krist "DA" i Crkva "DA"! Nitko ne može biti kršćanin izvan Crkve kao takve, a ona je i institucija.

Uređuje: Jakob Pfeifer

XIII. ekumenski skup o ruskoj duhovnosti

U samostanu Bose u Pijemontu održan je XIII. međunarodni ekumenski skup o ruskoj duhovnosti, organiziran pod pokroviteljstvom Carigradskog ekumenskog patrijarhata i Moskovskog patrijarhata. Prvi je dio skupa bio posvećen svetom Ivanu Damašćanskom, dok se u drugom dijelu raspravljalo o Andreju Rubljovu i ruskoj ikoni. Otac **Enzo Bianchi**, poglavar samostanske zajednice, kazao je za našu radio postaju kako se u Crkvama nastavlja meditacija o slikama koje prikazuju utjelovljenje Boga u tijelu Isusa Krista. Bog je u Isusu Kristu objavljen, postao je slika i stoga nas ikone neprestano podsjećaju na Utjelovljenu Riječ, Riječ postalu čovjekom. Dakle, u srcu smo kršćanske vjere, te je istaknuto kako je u bizantskoj predaji kao i u onoj ruskoj, uvijek postojalo u štovanju ikona razmišljanje o Bogu koji je postao čovjek radi našega spasenja. Na primjedbu kako je to znak ekumenizma koji napreduje unatoč teškoćama, otac Bianchi je istaknuo kako teškoće postoje ne samo između Katoličke i Pravoslavne Crkve, nego i između samih pravoslavnih Crkvi. Ali susret u samostanu Bose 13 biskupa pravoslavnih Crkvi, njihovih teologa i službenih izaslanstava s katoličkim Zapadom pokazuje da postoji zajednička volja ići prema jedinstvu. Teškoće postoje, ali postoji i velika nada da se uspostavi dijalog i počne zajednički stvarati oblike kako bi jedinstvo postalo vidljivo i potpuno. Na upit tko je bio Rubljev, otac Bianchi je kazao kako je riječ o monahu, ruskom ikonopiscu, a poglavito o izdanku kontemplacije, cijele teologije svetoga Sergija Radonješkoga, to jest začetnika ruske duhovnosti koja je usredotočena na Presveto Trojstvo. Rubljev je Radonješkijevo naučavanje ovjekovječio u ikonama. U doba kad u Rusiji nije bila razvijena teološka misao, njegovo teološko promišljanje pretočeno u ikone ima veliki utjecaj, važnost i uspjehost u životu kršćana. Osvrnuvši se na njegove ikone, otac Bianchi je kazao kako one prikazuju blagoga i milosrdnoga Krista, a takav Krist prožima svu rusku duhovnost - istaknuo je otac Bianchi i dodao kako je sadržajno njegovo poimanje jedinstva u raznolikosti, što je oslikao u poznatoj ikoni Presveto Trojstva. Ta ikona odiše duhov-

nošću koja svraća pogled na otajstvo Presveto Trojstvo: jedan u raznolikosti, zajedništvo u mnoštvu. Istinska ikona ekumenizma i dijaloga među Crkvama - kazao je otac Bianchi. Na upit kako moliti pred ikonama, otac Bianchi je odgovorio kako one predstavljaju preobražene stvari, ljude i čovječstvo Kristovo. Stoga, kad smo ispred ikona - a ikone su napisane, kako se kaže, a ne naslikane - predstavljaju riječ; imamo isti osjećaj kao kad slušamo Riječ Božju, samo što se to u ovom slučaju događa po osjetilu vida. Razmišljamo očima o Božjem otajstvu, s ovim duhovnim osjećajem istovremeno nas gledaju ikone, Kristove oči ili oči svetaca. Tako one odražavaju na nas njihovu slavu, preobražavaju nas i postajemo slični Kristovoj slici, koji je slika Božja, slika Očeva - kazao je otac Bianchi.

Sveti Ivan Damašćanski crkveni otac iz doba nastajanja islama

"Sveti Ivan Damašćanski - crkveni otac u doba nastajanja islama", tema je XIII. međunarodnog ekumenskog skupa koji se održao u zajednici Bose, u Italiji. Stručnjaci su na skupu proučavali vrlinu prihvata drugoga u spisima svetoga Ivana Damašćanskoga. Enzo Bianchi, poglavar monaške zajednice Bose, kazao je kako je islam za svetoga Ivana Damašćanskoga nova stvarnost s kojom se kršćani trebaju suočiti. Potom je rekao kako su važna dva puta na koje je ukazao svetac: dobronamjerno poznavanje drugoga, te potpuna svijest kršćanstva. Spoznaja i kontemplacija Kristova otajstva - pojasnio je **Enzo Bianchi** - trebaju i nas voditi kao što su vodile Ivana Damašćanskoga prije tisuću godina u susretu s islamom. Na skupu su između ostaloga pročitani brzojavi kardinala **Angela Sodana**, Papina državnoga tajnika, i **Bartolomeja I.**, carigradskog patrijarha. Kardinal Sodano je poželio da proučavanje zajedničkih kršćanskih izvora Istoka i Zapada donese plodove uvijek većega zajedništva cijeloj Crkvi, dok je carigradski patrijarh u svojoj poruci istaknuo važnost povratka svih vjeroispovijesti patrističkim korijenima.

ODMOR U ZNAKU HODOČAŠĆA U EFEZU

O vremenu godišnjih odmora ljudi razmišljaju na različite načine. I na svetim misama kroz evanđelje i propovijedi mogli smo čuti o potrebi ljudi za odmorom i osamom. I Isus se povlačio u osamu, a tome je učio i svoje učenike.

Kako je čovjeku potreban odmor tijekom dana za tijelo, jedanko je tako važno odvojiti vrijeme i za osobni susret s Bogom. Ovakav susret je potreban tijekom dana, tjedna, mjeseca i godine. Tijekom dana je to naša osobna molitva, kroz nedjelju je to Sveta misa, tijekom mjeseca klanjanje, a godišnje bismo, baš kada smo na godišnjem odmoru, trebali dio vremena posvetiti Bogu hodočasteći u neko od marijanskih svetišta ili se priključiti duhovnim vježbama, poticaji su ovo iz propovijedi mojeg župnika Andrije Anišića na jednoj nedjeljnoj misi.

Potaknut ovim riječima, čitatelje Zvonika želim upoznati s ne jako bliskim svetištem, ali vrlo poznatim u kršćanskom svijetu. Riječ je o svetištu Kuće Djevice Marije u Efezu, koja se nalazi u današnjoj Turskoj blizu turističkog mjesta Kušadasi. Naime, prema Evanđelju, kada je Isus bio razapet na križu, u posljednjim trenucima zemaljskog života, pred njim su stajali njegova majka Marija i njegov učenik Ivan. Evanđelje nam govori: "Kad Isus vidje majku i kraj nje učenika koga je ljubio, reče majci: 'Ženo! Evo ti sina!' Zatim reče učeniku: 'Evo ti majke.' I od toga časa uze je učenik sebi." (Iv 19,26-27)

Nakon diobe teritorija apostola, sv. Ivan je za širenje i propovijedanje evanđelja dobio Malu Aziju i, kako mu je bila povjerena Djevice Marija od samog Isusa, Marija i Ivan kreću zajedno. Nastanjuju se u Efezu, u ono vrijeme veliki i razvijeni grad u Maloj Aziji, nama vjericima poznat po Efeškom saboru, na kome je i priznato bogomaterinstvo Djevice Marije. Ovdje, od Efeza udaljeno desetak kilometara, Ivan nalazi malu kuću na tzv. "Slavujevom brdu" gdje Djevice Marija provodi svoje zemaljske posljednje dane. Nedaleko od Efeza je na grobu Svetog Ivana i prvih kršćanskih mučenika sagrađena Bazilika u čast Svetog Ivana Apostola, a u jednom bližem seocetu Sirince naišli smo na Crkvu Svetog Ivana Krstitelja, što nam govori o aktivnom životu kršćana u prvim stoljećima nakon Krista u ovom dijelu svijeta.

Kroz tjedan se u kući Djevice Marije održavaju hodočasničke svete Mise te u izrazito islamskoj Turskoj postoji nebo molitve i za nas kršćane.

Uz promišljanje o godišnjem odmoru koji je iza nas, dubok trag i dojam ostavilo je ovo hodočašće na mene i suprugu. Mir i dobro.

Bašić S.

Zahvaljujemo našim darovateljima

kolpa·san®

SALON KUPATILA

LETNJA AKCIJA SNIŽENJA **10-30%**

Veliki izbor akrilnih kada, masažnih kada, tuš kada, tuš kabina, masažnih tuš kabina, bazena, nameštaja za kupatilo, sanitarije, ugradni vodokotlići, pločica za unutrašnju i vanjsku upotrebu.

PRODAJNI SALONI:

SUBOTICA Banijska 2

tel: 024/ 547-886

ZRENJANIN Vojvode Petra Bojovića 2

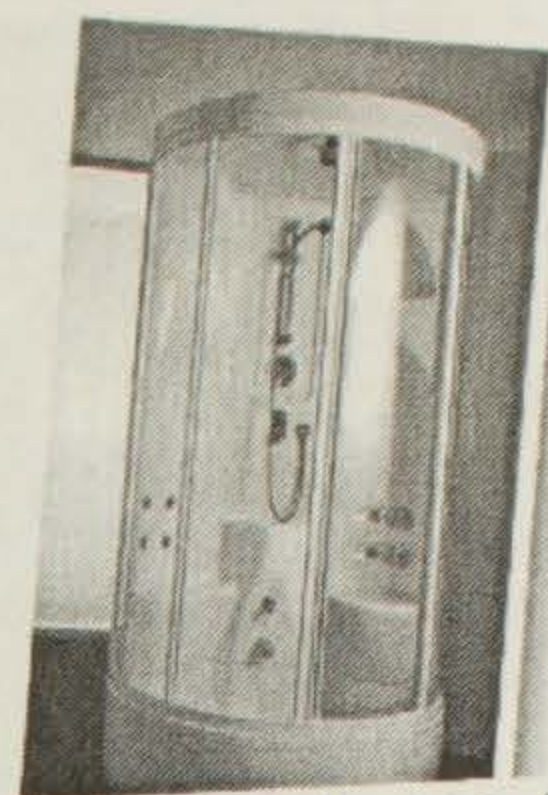
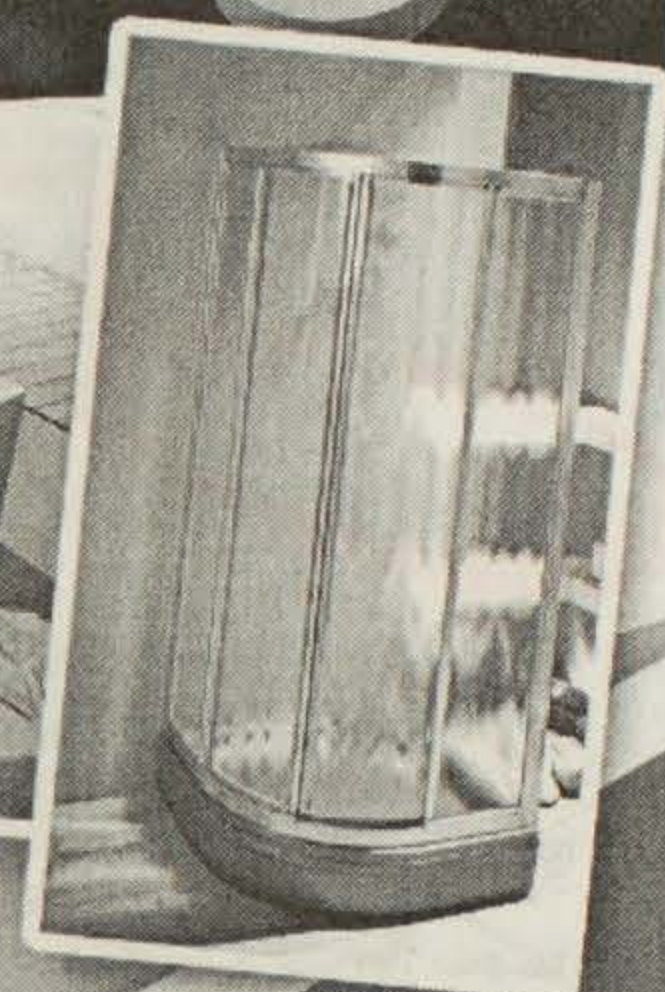
tel: 023/581-590

NOVI SAD Rumenački put 11

tel: 021/518-092

NOVI BEOGRAD Dr. Ivana Ribara 135

tel: 011/158-920

- veliki izbor granita i mermera u bojama
- izrada nadgrobnih spomenika od prirodnog i veštačkog kamena
- izrada enterijera po zahtevu kupca od svih vrsta uvoznog kamena
- usluga rezanja i obrade kamena
- izrada stepenica, prozorskih klupica, stolova i
- sve što zamislite

**POVOLJNO SA GARANCIJOM
MOGUĆE ODLOŽENO PLAĆANJE**

SVE OD KAMENA
NOVA KAMENOREZAČKA RADNJA
NAJVEĆI IZBOR-NAJPOVOLJNIJE CENE

EV-PRO d.o.o.

SUBOTICA BEOGRADSKI PUT 72

TEL. 024/671-500

063/501-542

Zahvaljujemo našim darovateljima

Kafana - "Duka"

Subotica,
Preradovićeva 4
(u Bunjevačkom kolu)
Tel: (024) 555-738

Organizira:
- svadbe,
- rođendanska slavlja,
- bankete i dr.

Svakog dana: MENI RUČKOVI
Posebno se preporučamo za
organiziranje "Poduša"

Radno vrijeme: od 12 - 22
nedjeljom zatvoreno

Vremena su teška. Svaka pomoć nam je dobro došla.
Unaprijed hvala svakom darovatelju.

HORVAT BUSINESS CENTER
HRVATSKI POSLOVNI CENTAR
CROATIAN BUSINESS CENTER

Nagymező u. 49.
H. 1065 Budapest P.f. 468

Tel: (36-1) 269-1301
311-9200, 353-1501
Tel/fax: (36-1) 269-1300

Svake treće nedjelje u mjesecu novi broj "Zvonika"

Maksima Gorkog 20 (kod glavne pošte)

Radno vrijeme: radnim danom od 9,30-12 i 16,30-19 sati
Radno vrijeme očnog liječnika: radnim danom od 17-19 sati

RENAULT

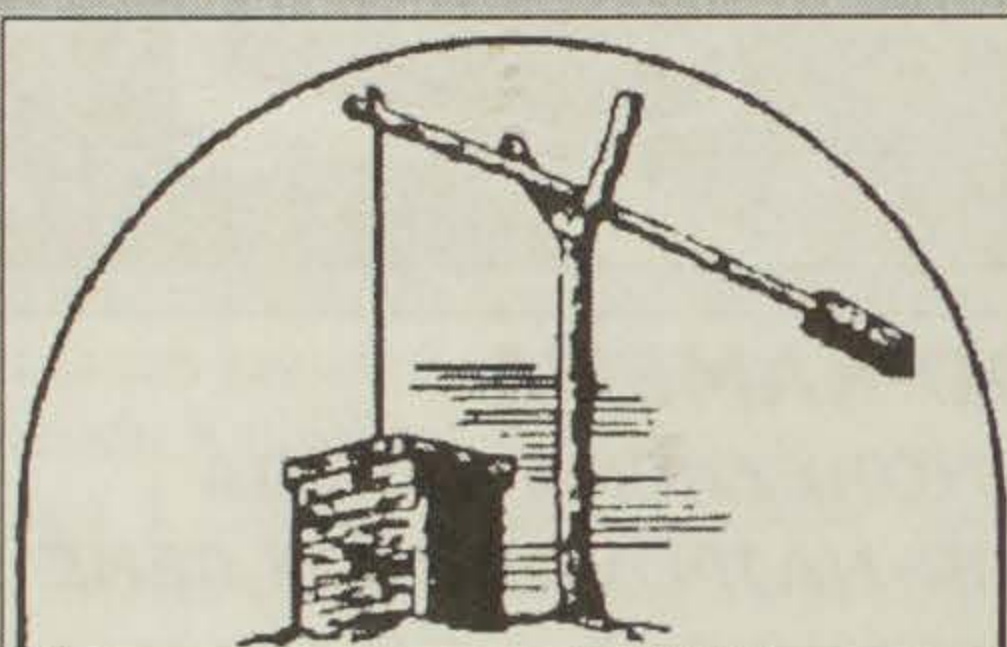

Koncesionar

VIDAKOVIĆ

Prodaja rezervnih delova i servis

Subotica, Braće Radića 51-53
Tel./fax: 024/553-567

SALAŠ

ZEMLJORADNIČKA ZADRUGA

Tel: (024) 566 - 577

agriia

AGRIA D.O.O. SUBOTICA
PROIZVODNJA SIJAČICA I
REZERVNIH DIJELOVA
SUBOTICA, BARANJSKA 23
tel. i fax: 024-561-553
e-mail: agria@suonline.net

POLIKLINIKA

24000 Subotica
Jo Lajoša 4a
tel: 024 / 520-698

Radno vrijeme
radnim danom: od 9 do 19 sati
subotom: od 9 do 12 sati

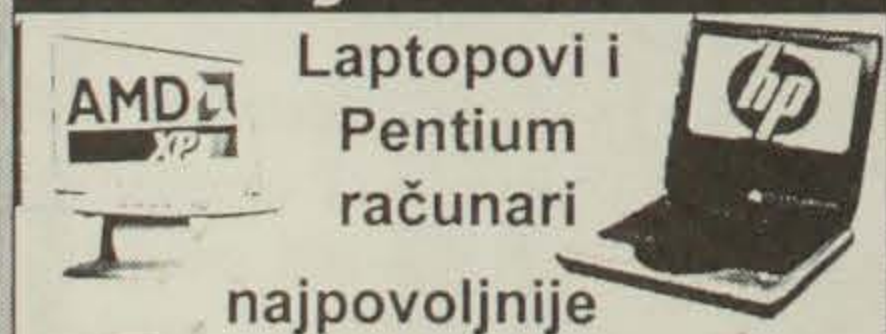
H čitaonica Hrvatska

Svakodnevno možete čitati
tisak, posuditi knjige i
porazgovarati s prijateljima
u Hrvatskoj čitaonici

Subotica, Ulica Bele Gabrića 21

Ponedjeljak, srijeda, petak 10-14 sati
utorak, četvrtak 16-19 sati

Millennium GSM Centar Prodaja i SERVIS

Laptopovi i
Pentium
računari

najpovoljnije

Mobilni

Gigaset
A-180

Panasonic
KX-TCD445

Caller

houses

Klima
uređaji

www.millenniumgsm.co.yu
Tel 024/ 551-353 Prvomajska 6.

Neka Bog
blagoslovi
sve koji
radom služe
braći
ljudima!

Internet provajding
Prodaja računara

Instalacija i održavanje računarskih mreža

Pojedinačni i grupni kursevi

(Windows, Word, Excel, Internet)

(024) 555-765 Karađorđev put br. 2. Subotica
e-mail: support@tippnet.co.yu

NAMA JE DOVOLJNO
DA ZNATE ZA NAS...

FUNERO

PRIVATNO POGREBNO PREDUZEĆE

- SUBOTICA, Karađorđev put 2
Telefon (danonoćno): 024 / 55-44-33
- HORGOS, Borisa Kidrića 7
Telefon (danonoćno): 792-202

RASPORED SAHRANA NA INTERNETU
www.funero.co.yu

E-mail: funero@funero.co.yu

**ONO ŠTO JE NEKAD BILO NEMOGUĆE
SADA JE MOGUĆE!**

U Subotici možete nabaviti:
misnice, štole, albe i rokete sve po mjeri;
košulje i birete, prvopričesnička
i ministrantska odijela;
svijećnjake, križeve za prvopričesnike
i krizmanike.

NOVO-NOVO

kaleži, tamjan i hostije

Sve informacije i narudžbe možete dobiti u
župnom uredu Palić
tel. 024/755-002

APZ pp., "Auto-Dan Z" d.o.o.

024/670-975
024/55-44-25

SUBOTICA, Beogradski put 29
Somborski put 11

prodaja skutera i bicikala sa
pomoćnim motorom marke

KEEWAY

PIAGGIO GILERA

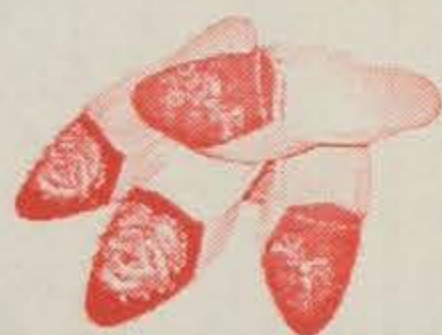
**URED HRVATSKOG
NACIONALNOG VIJEĆA**
Subotica, Preradovićeva 4
Tel: (024) 556-898 i 553-818

Kovač Dejan

MAJSTOR ZA IZRADU TRADICIONALNIH PAPUČA
PAPUCSKÉSZÍTŐ - MESTER

- BUNJEVAČKE - MAĐARSKE - ŠOKAČKE -

24000 Subotica,
ul. Dinka Šimunovića 10.
Tel.: 024/ 524-786,
Mob.: 064/ 14-62-103

ZANATSKA TRGOVINSKA RADNJA
VI. Milica Pečerić, Trg žrtava fašizma 14
Mobitel: 064 201 56 12

Miss Exclusive

SVE VRSTE KROJAČKIH USLUGA

Radno vrijeme: Ponedjeljak - petak: 10 - 18
Subota: 9 - 13

**HRVATSKI KULTURNI CENTAR
"BUNJEVAČKO KOLO"**

Subotica, Preradovićeva 4
Tel: (024) 555-589

SZTR
JULIJA-OPTIKA

KULTURA NOŠENJA NAOČALA

VODITE RAČUNA O REZERVNIM NAOČALAMA!

24000 Subotica, Braće Radića 6

Telefon: 024/ 528-482

Radno vrijeme:
radnim danom:
9,30 do 12,00 i 17,00 do 19,00
subotom: 9,00 do 12,00

Prvi privatni i registrirani
dom za stara i nemoćna lica

"Sv. Katarina"

PALIĆ, Sutjeska 47
Tel. 024/603 640
Mob.: 063 577 350
064 122 87 55

U ugodnoj paličkoj pri-
rodi i zelenilu, u privatnoj
kući s lijepim dvorištem,
pružamo usluge, stručno i
odgovorno:

Čuvanje i njegu starih i nemoćnih
lica; usluge medicinskih sestara;
liječničke i specijalističke usluge;
njegu starih i nemoćnih lica na terenu
(i u vašoj kući).

MONOLIT GRADNJA GRAĐEVINSKO I
GRAĐEVINSKO-ZANATSKO
PREDUZEĆE p.o.

Adresa: Subotica, Lenjinov park 13
Tel: 024/ 551-685, 553-111
e-mail: monolit@tippnet.co.yu

Računi:
220-3229-08 Mycro Finance banka
110-401601301333-38 Zepter banka

Hirvivo
Katolikus hotelap
1. évf. 1. szám 2002. 05. 19. ábra: 12 díszár

Zlatiborska 4, 24427 Totovo Selo - Tel: (024) 883-040
Email: hirvivo@tothfalu.co.yu

STOMATOLOŠKA ORDINACIJA
"APOLONIA"

Radno vrijeme:
ponedjeljak,
srijeda i
petak
15 - 19 sati
utorak i
četvrtak
8 - 12 sati
subota
- po dogovoru

Igmanska 6, 24000 Subotica
mobitel: 063 533 318

CSALÁDI MAGAZIN
Hitélet

Cara Dušana 4, 21000 Novi Sad
Tel: (024) 469-474
Email: agape@eunet.yu

www.suboticka-biskupija.info

Slušajte
Radio Suboticu
program na hrvatskom jeziku
svaku večer od 19-21 sat
na frekvenciji 91,5 Mhz

Put Jovana Mikića 12
Tel: 024 55 22 00
Fax: 551-902

RADIO MARIJA

Tel: 021 4790-529; Email: rama@eunet.yu

94,2 Mhz FM - SUBOTICA
102,9 Mhz FM - NOVI SAD

Hrvatska riječ
Informaciono-jurnički centar, izdava 1945.-1954., obnovljen 2003.
Subotica 31. Martin 2003. Člano 20 dinara

ČITAJTE
"HRVATSKU RIJEČ"

mail: hrvatskarijec@tippnet.co.yu - tel: (024) 55-33-55

BUNARIČKO PROŠTENJE

- **Trodnevnica s početkom u 19 sati:**
srijeda, 23. 08.
- Molitva krunice, propovijed,
pobožnost
četvrtak, 24. 08.
- Akathistos i propovijed
petak, 25. 08.
- Križni put i propovijed
- **Sabota, 26. 08. u 19 sati**
Služba pokore, služba svjetla
i sveta misa
- **Nedjelja, 27. 08.**
u 7,00 sati sveta misa
dvojezično
u 8,00 sati biskupsku
misu na mađarskom
predvodi biskup Pénzes
u 10,00 sati pontifikalnu
misu na hrvatskom jeziku
predvodi nuncij
mons. Eugenio Sbarbaro
u 16,00 sati misa za bolesnike

Hrvatski Majur

10. PROŠTENJE SV. MARKA
KRIŽEVČANINA
3. 09. 2006. u 11 sati

Čitajte u sljedećem broju

- Mlada misa o. Roberta Rimana u Franjevačkoj crkvi u Subotici
- Proštenje u crkvi sv. Roka
- Doživljaji iz obiteljskog kampa u Taizéu
- Intervju sa s. M. Jasnom Crnković i mlada misa

In memoriam

PAJO SKENDEROVIĆ
(1923 - 2006)

Gospodin je 21. srpnja 2006. godine pozvao k sebi još jednog neumornog radnika u organiziranju mnogih Dužijanci i zaljubljenika u ravnicu i konje. S ljubavlju ga se sjećaju njegovi najmiliji: sin Marin sa suprugom Marinom; unučad: Merlina Klišmanić sa suprugom Josipom, Senka, Zinka i Ante te praunuka Marija Klišmanić.

S njima suosjeća i HKC "Bunjevačko kolo" i Organizacijski odbor Dužijance.

In memoriam

VIČ. JOSIP MILOŠ
(1933. - 2006.)

U podnevnim satima 20. srpnja, preminuo je u teškim mukama, okrijepljen sakramentima umirućih naš brat, vlč. Josip Miloš. Rođen je u Sontu te mu je posljednja želja da tamo i počiva u svećeničkoj grobnici i čeka slavni dan Uskrsnuća. Umro je u 73. godini života i 46. godini svećeništva. Ređen je za svećenika u rodnoj Sonti, 29. 06. 1960. godine. Prva postaja njegova svećeništva bio je Tavankut. Bio je kapelan u svetom Roku i upravitelj župe u Aleksandrovu, dvije godine upravitelj župe Bačka Palanka, Obrovac i Čelarevo. Nakon toga dvije godine je kapelan svete Terezije i upravitelj župe na Kelebiji. U isto vrijeme je i ceremonijar subotičkog biskupa + Matije Zvekanovića. Iskusio je i rad u dijaspori u župama Titel, Lok i Mošorin, da bi se vratio za kapelana u Bajmok već 1965. Od 1966. do 1969. je upravitelj župe Šupljak i Hajdukovo, a od 1969. do 1983. je administrator Vajske i Bođana. Prvo mjesto gdje je stalni župnik je Kelebija od 1983. do 1990. kada je i arhivar biskupijskog arhiva i sređuje tzv. "Kaločki arhiv". Profesor je, ispovjednik u sjemeništu i katedrali. Godine 1991. postaje župnik u Bačkom Bregu da bi se, radi bolesti (drugi moždani udar) povukao u Suboticu u svećenički dom 1997. Bio je član Liturgijskog i Svećeničkog vijeća. Nakon drugog pohoda bolesti postaje ispovjednik u Franjevačkoj crkvi više sati dnevno i postao je poznat i drag Subotičanima.

Resila su ga tri velika opredjeljenja: franjevačka duhovnost koju je ponio iz Sonte preko Bača do Subotice, ljubav prema arhivi i istraživanju povijesti i ljubav prema liturgiji i ispovjedaonici. Marljivo je radio i njegov život označava poslušnost i spremnost pomoći svećenicima i strpljivo podnositi patnju.

Sahranjen je 24. srpnja nakon mise u župnoj crkvi sv. Lovre u Sonti na groblju u svećeničku grobnicu. Misu i sprovodne obrede je predvodio Ordinarij, subotički biskup, mons. dr. Ivan Pénzes. Homiliju u crkvi održao je dr. Andrija Kopilović, a na groblju p. Marijan Kovačević. Ispratilo ga je preko dvadeset svećenika, redovnika i njegova vjernička Sonta. Neka počiva u Božjem miru! /A. K./

ZVONIK

Katolički list (mjesečnik)

Izdaje:

Rimokatolički župni ured
sv. Roka, 24000 SUBOTICA
Beogradski put 52

Telefon: 024/554-896;
Fax: 024/551-036;

E-mail:

zvonik@tippnet.co.yu.

Web: www.ZVONIK.org.yu

Uredničko vijeće:

Ivan Andrašić
Andrija Anišić
Stjepan Beretić
mr. Ervin Čeliković
Katarina Čeliković
Marko Forgić
Ladislav Huska
Vesna Huska
Franjo Ivanković
dr. Andrija Kopilović
mr. Mato Miloš
Lazar Novaković
Jakob Pfeifer
s. Blaženka Rudić
Alojzije Stantić
dr. Marinko Stantić
Željko Šipek
Mirko Štefković
dr. Tadej Vojnović

Andrija Anišić

glavni i odgovorni urednik

Franjo Ivanković

zamjenik glavnog
i odgovornog urednika

mr. Ervin Čeliković

tehnički urednik

Katarina Čeliković

lektorica

Tisak:

Štamparija "PRINTEX",
Stipe Grgića 58, Subotica,
Tel.: 024/554-435
ISSN 1451-2149

Godišnja pretplata za "ZVONIK"

- SCG 1080 dinara
- inozemstvo - 40 EURA
ili 300 kuna;
avionom 80 USD

Pretplatnici iz inozemstva i R.
Hrvatske uplate mogu poslati poš-
tanskom uputnicom ili čekom na
adresu:

Svetlana Ivković
Adresa: Augusta Piazza 6
10000 Zagreb,
tel: +385 (0)1 301 34 68

Fotografije u ovom broju:
Zvonik, Nada Sudarević,
Hrvatska riječ

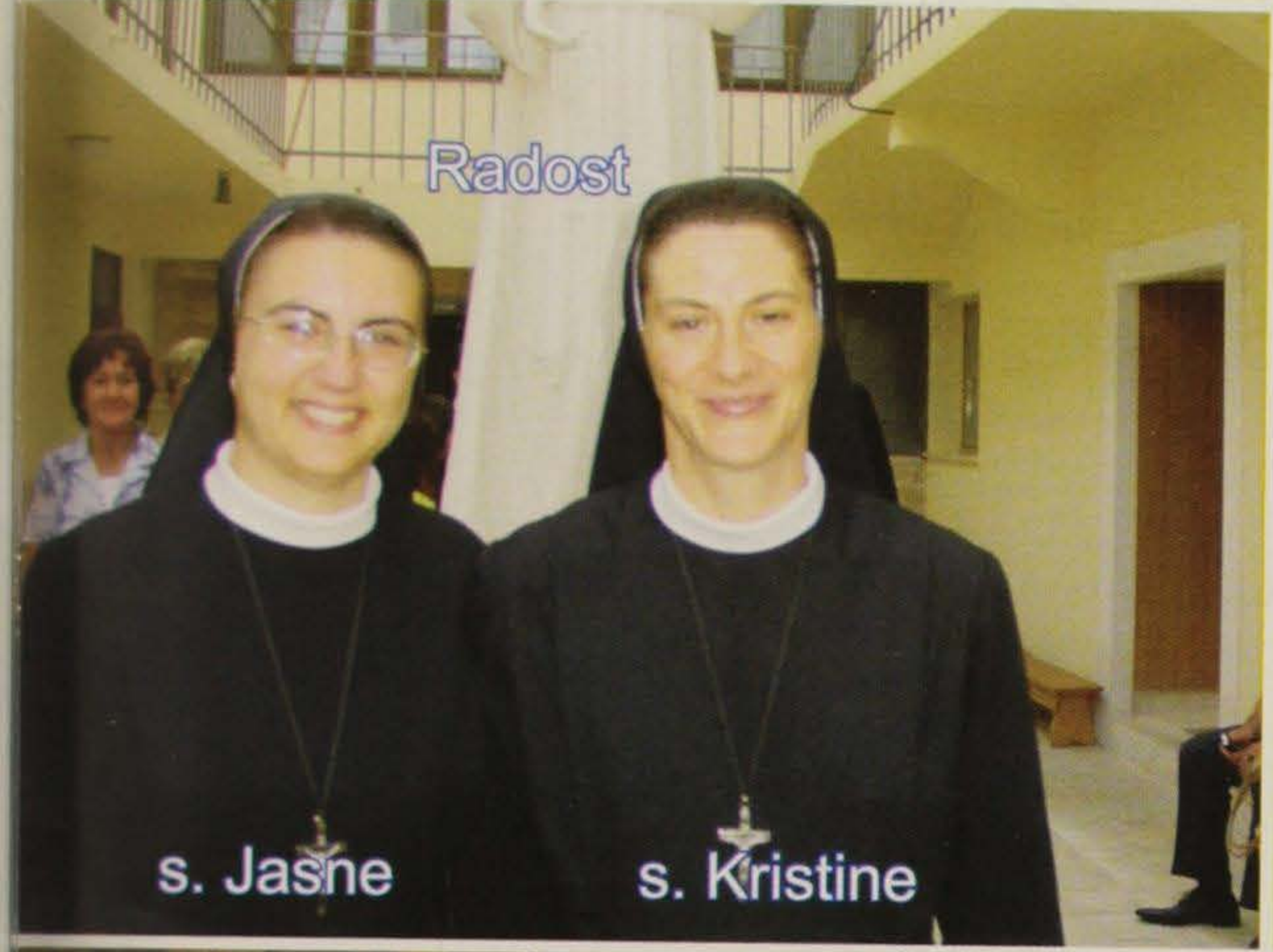
SLAVLJE SESTARA KĆERI MILOSRĐA U BLATU NA KORČULI

Svečana ulazna procesija do župne crkve

S. Kristina i s. Jasna s biskupom Želimirom

Radost

s. Jasne

s. Kristine

Slavljenice s Biskupom i Provincijalkom u svešištu bl. Marije Petković

OD ZVONIKA DO ZVONIKA U BOJI

Mons. Boško Radielović - zlatomisnik

Mnogi mladi iz naše biskupije i ove godine u Táize-u

Proštenje sv. Ane u subotičkom "Kerskom" groblju

Krizmanici župe sv. Roka radosno su primljeni u zajednicu mladih

BANDAŠI I BANDAŠICE OD SOMBORA PA DO SUBOTICE

